

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

**В.П. Востріков, О.Г. Кірічок,
В.М. Стрілець**

ПРАКТИКУМ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Навчальний посібник

*Рекомендовано вченою радою
Національного університету водного господарства та
природокористування як навчальний посібник
для студентів спеціальностей 274 «Автомобільний
транспорт» і 275 «Транспортні технології
(на автомобільному транспорті)»*

Рівне – 2018

Національний університет
водного господарства та
природокористування

УДК 621.01(075.8)

B83

*Рекомендовано вченою радою Національного університету
водного господарства та природокористування.
Протокол № 2 від 23 лютого 2018 р.*

Рецензенти:

Гевко Б.М., доктор технічних наук, професор Тернопільського Національного технічного університету імені Івана Пулюя, Заслужений винахідник України;
Гіроль М.М., доктор технічних наук, професор Національного університету водного господарства та природокористування, Заслужений винахідник України, м. Рівне;
Малащенко В.О., доктор технічних наук, професор Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів.

Востріков В.П., Кірічок О.Г., Стрілець В.М.

B83 Практикум з дисципліни «Інтелектуальна власність»: навч. посіб. / В. П. Востріков, О. Г. Кірічок, В. М. Стрілець. – Рівне: НУВГП, 2018. – 146 с.

ISBN 978-966-327-386-0

Відповідно до навчальної плану і діючої програми курсу «Інтелектуальна власність» у навчальному посібнику подано теоретичні відомості і приклади складання заявок для отримання патентів на винаходи і корисні моделі, товарні знаки та свідоцтв на авторські права.

Навчальний посібник призначений для студентів спеціальностей 274 «Автомобільний транспорт» і 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)».

УДК 621.01(075.8)

ISBN 978-966-327-386-0

© Востріков В.П., Кірічок О.Г.,
Стрілець В.М., 2018
© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. Студентам про студентів-винахідників навчально-наукового механічного інституту НУВГП.....	5
2. Навчальна програма дисципліни «Інтелектуальна власність».....	17
3. Практичне заняття № 1.....	19
3.1. Мета та зміст практичного заняття.....	19
3.2. Основні теоретичні відомості.....	19
3.3. Послідовність виконання практичного заняття № 1.....	31
4. Практичне заняття № 2.....	33
4.1. Мета і зміст практичного заняття.....	33
4.2. Основні теоретичні відомості.....	34
4.3. Послідовність виконання практичного заняття № 2.....	43
5. Практичне заняття № 3.....	45
5.1. Мета і зміст практичного заняття.....	45
5.2. Основні теоретичні відомості.....	45
5.3. Послідовність виконання практичного заняття № 3.....	54
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК.....	56
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК.....	72
ЛІТЕРАТУРА.....	73
ТЕСТОВА ПРОГРАМА ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ.....	78
ДОДАТКИ.....	104

«Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові до краю,
Ти нас, Боже, зрости.»
(Із Молитви за Україну)

ПЕРЕДМОВА

У сучасній ринковій економіці об'єкти інтелектуальної власності, такі, як наукові відкриття, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, географічні зазначення, комерційні таємниці, комп'ютерні програми, бази даних, твори літератури й мистецтва відіграють все більшу роль у підвищенні конкурентоспроможності товарів і послуг, сприяють швидкому переходу підприємств на інноваційний шлях розвитку, забезпечують зростання економічного потенціалу та культурного рівня в країні.

Тому для підготовки фахівців відповідно до навчальних планів Національного університету водного господарства та природокористування потрібний навчальний посібник – практикум з дисципліни «Інтелектуальна власність». Виконання практичних завдань сприятиме поглибленню і закріпленню теоретичних знань студентів з інтелектуальної власності, виробленню практичних навичок створення нових об'єктів інтелектуальної власності, оформлення документації на набуття прав на них, умінь провести аналіз об'єктів права інтелектуальної власності на предмет залучення їх у економічний оборот підприємства.

Матеріал посібника викладається у вигляді частково теоретичних положень, зразків документів для практичного оформлення заявок на винаходи, корисні моделі, товарні знаки, свідоцтва на авторські права тощо. Для кожної практичної задачі наведено порядок її виконання, оформлення заявок на отримання охоронних документів і їх зразки.

Під час підготовки посібника співавтори виконали таку роботу: канд. техн. наук, доцент В.П. Востріков – розділи 3, 4, 5, додатки до складання заявки, охоронних документів на винахо-

ди і корисні моделі, взяв участь у загальному редагуванні; канд. техн. наук, доцент О.Г. Кірічок – розділ 2, тестову програму для самоконтролю знань студентів, загальне редагування; Заслужений винахідник України, канд. техн. наук, доцент В.М. Стрілець – розділ 1, додатки до складання заявки, охоронних документів на винаходи і корисні моделі, термінологічний словник і предметний покажчик, взяв участь у загальному редагуванні.

Автори щиро вдячні колегам, а особливої вдячності заслужують рецензенти: професори Б.М. Гевко, М.М. Гіроль і В.О. Малащенко за їхню допомогу, слушні зауваження та поради під час підготовки і рецензування рукопису навчального посібника, які сприяли його покращенню.

1. Студентам про студентів-винахідників навчально-наукового механічного інституту НУВГП

Інтелектуальне оновлення в науково-технічній та інших сферах економіки будь-якої країни, в тому числі України, є одним із основних завдань їх ефективного розвитку. В технічній галузі воно базується на технічній творчості інженерно-технічних працівників установ і підприємств. Тому навчати цій справі потрібно ще зі студентських років при вивченні технічних дисциплін навчального плану бакалавра і магістра, а то й раніше. Частиною інтелектуального оновлення є винахідницька робота. Залучення студентів до винахідницької роботи поліпшує якість навчального процесу підвищує ефективність аудиторних і самостійних занять. Цей шлях пройшли автори і свій досвід успішно передають обдарованій молоді.

У пропонованому навчальному посібнику систематизований досвід щодо методики виявлення і залучення до винахідницької роботи студентів в період вивчення дисципліни «Деталі машин», яка як окрема дисципліна викладається у вищих навчальних закладах впродовж останніх десятиріч, а окремі її розділи і ще раніше.

Порядок залучення студентів до винахідницької роботи наступний:

– після першого курсу, коли приходять студенти на кафедру вивчати дисципліну «Теорія механізмів і машин» з кращими студентами ведеться розмова щодо занять винахідницькою роботою;

– їм ставиться завдання замінити існуючий виріб більш раціональним протягом одного-двох місяців;

– відбираються студенти, які краще справилися з поставленими завданнями;

– виконується підготовка заявки для отримання патенту на винахід або корисну модель разом з керівниками і подається до патентного відомства України – Український інститут інтелектуальної власності.

Згадаємо студентів, які навчаючись на механічному факультеті (надалі навчально-науковий механічний інститут), отримали охоронні документи на винаходи. Це: Кондратюк Микола і Корицький Вадим (А.с. СРСР № 1562180, 1990 р.), Дмитрук Юрій (Пат. України № 48706 А, 2002 р. та ін.), Стрілець Олег (Пат. України № 49619 А, 2002 р. та ін.), Іванов Дмитро (Пат. України № 53002 А, 2003 р.), Ветчинкін Андрій (Пат. України № 59006 А, 2003 р.), Петрук Сергій (Пат. України № 59712 А, 2003 р.), Годованюк Олександр (Пат. України № 59713 А, 2003 р.), Кусик Петро (Пат. України № 61744 А, 2003 р.), Панчук Роман (Пат. України № 62303 А, 2003 р.), Кідрук Максим (Пат. України № 3707 U, 2004 р. та ін.), Поліщук Вадим (Пат. України № 11121 U, 2005 р.), Федитник Анатолій (Пат. України № 11267 U, 2005 р.), Марчук Роман (Пат. України № 13716 U, 2006 р. та ін.), Трофимчук Ігор (Пат. України № 16618 U, 2006 р.), Литвинюк Юрій (Пат. України № 23871 U, 2007 р.), Стахов Микола і Тишкун Ігор (Пат. України № 28379 U, 2007 р.), Марчук Назар (Пат. України № 49771 U, 2009 р. та ін.), Кривицький Андрій (Пат. України № 51362 U, 2010 р.), Федорук Максим (Пат. України № 53366 U, 2010 р. та ін.), Бондарчук Борис (Пат. України № 54453 U, 2010 р. та ін.), Герасимчук Андрій (Пат. України № 61699 U, 2011 р. та ін.), Гнатюк Дмитро (Пат. України № 69505 U, 2012 р. та ін.), Ковальчук Роман (Пат. України № 76586 U, 2013 р.), Завальський Василь (Пат. України № 88380 U, 2014 р. та ін.), Брошук Юрій (Пат. України № 99600 U,

2015 р. та ін.), Лисанець Олександр (Пат. України № 107981 U, 2016 р.), Мазур Станіслав (Пат. України № 108700 U, 2016 р. та ін.), Бондарук Андрій і Сенніков Олександр (Пат. № 112685 U, 2016 р. та ін.).

Наведемо приклади, коли студенти використовували матеріали винаходів для виконання студентських наукових робіт з подальшим їх поданням на Всеукраїнський конкурс наукових робіт студентів в галузі знань «Машинознавство». Так, будучи студентом, Стрілець Олег почав роботу з другого курсу над темою «Зубчастий диференціал з пристроєм для керування зміною швидкості». Одна із схем такого зубчастого диференціала з пристроєм для керування зміною швидкості показана на рис. 1.

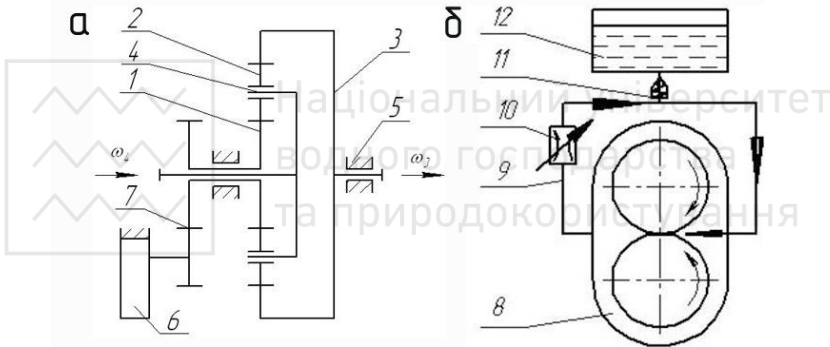

Рис. 1. Схеми: *а* – одноступінчастої диференціальної передачі; *б* – пристрою для керування швидкістю

Одноступінчастий зубчастий диференціал з пристроєм для керування зміною швидкості, показаний на рис. 1, *а*, містить сонячну шестірню 1, сателіти 2, зубчасте колесо - епіцикл 3 і водило 4, розміщені у корпусі 5. На корпусі 5 закріплений пристрій для керування зміною швидкості у вигляді замкнутої гідросистеми 6 з можливістю взаємодії через зубчасту передачу 7 з сонячною шестернею 1. Замкнута гідросистема 6 (рис. 1, *б*) складається з шестеренчастого гідронасоса 8, трубопроводів 9, регулювального дроселя 10, зворотного клапана 11 і бачка з рідиною 12. Керування зміною швидкості здійснюється за раху-

нок дроселювання рідини, яка рухається в замкнутій гідросистемі 6. Можливі й інші варіанти, де керування швидкістю здійснюється через інші ланки диференціальної передачі.

За цією тематикою отримано більше десяти патентів, опубліковано чотирнадцять тез і статей, здійснено вісім виступів на науково-технічних конференціях у вищих навчальних закладах Києва, Дніпра, Харкова, Тернополя, Львова та Рівного.

Виконуючи окремі розділи цієї наукової роботи, за період навчання в університеті студент Стрілець Олег отримав чотири дипломи, із них два на Всеукраїнських конкурсах наукових робіт студентів в галузі знань «Машинознавство» – третього ступеня у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків, 2007 рік), другого ступеня у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя (м. Тернопіль, 2009 рік), диплом третього ступеня на II всеукраїнській виставці розробок студентів у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук (м. Київ, 2008 рік), диплом лауреата П'ятого всеукраїнського конкурсу наукових робіт серед студентської молоді (м. Київ, 2009 рік). Крім того, студент Стрілець Олег нагороджений дипломом першого ступеня як переможець Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Деталі машин і основи конструювання» (м. Харків, 2009 рік). На університетському конкурсі його наукові роботи виходили щорічно переможцями. На основі цих робіт була підготовлена магістерська робота, яка на конкурсі отримала перше місце. Нині О.Р. Стрілець – кандидат технічних наук, доцент кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства.

Студент Марчук Назар над темою «Нова пружна муфта – статичні та динамічні розрахунки» працював на другому і третьому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 2. Така муфта складається з правої 1 і лівої 2 півмуфт та підковоподібних пружин 3. На зовнішніх повернях півмуфт 1 і 2 виконані прямобічні западини 4 і кулачки 5. В отвори на торцевих повернях кулачків 5 встановлені підковоподібні пружини 3.

За даною тематикою студент отримав чотири патенти, опублікував двоє тез і статтю, виступив на трьох науково-

технічних конференціях. Став переможцем університетського конкурсу наукових робіт студентів та отримав диплом переможця другого ступеня на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів у галузі знань «Машинознавство» у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя (м. Тернопіль, 2010 рік). Матеріали наукових досліджень використав у своїй магістерській роботі.

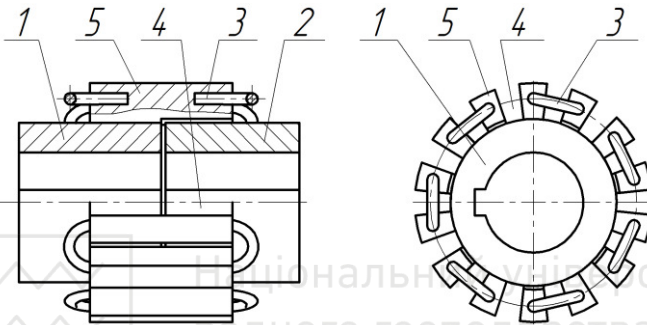

Рис. 2. Конструкція нової пружної муфти

Студент Кривицький Андрій працював над темою «Пружна планетарна муфта» на другому і третьому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 3.

Запропонована пружна планетарна муфта складається з ведучої півмуфти 1, у вигляді зубчастого колеса з внутрішніми зубами, і веденої півмуфти 2, у вигляді водила на якому закріплені пальці 3 з встановленими на них рухомо сателітами 4 з порожнинами 5. На торцях сателітів 4 і в пальцях 3 виконані радіальні пази 6 і 7. У порожнинах встановлені пружини 8, виконані у вигляді спіралей Архімеда, одним кінцем закріплені в пазах 6 пальців 3, а другим у пазах 7 сателітів 4. Рухома частина планетарної муфти закрита кришкою 9.

За даною тематикою студент отримав один патент, опублікував двос тез і статтю, виступив на трьох науково-технічних конференціях. Став переможцем університетського конкурсу наукових робіт студентів та отримав диплом переможця другого ступеня на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів

у галузі знань «Машинознавство» у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя (м. Тернопіль, 2011 рік).

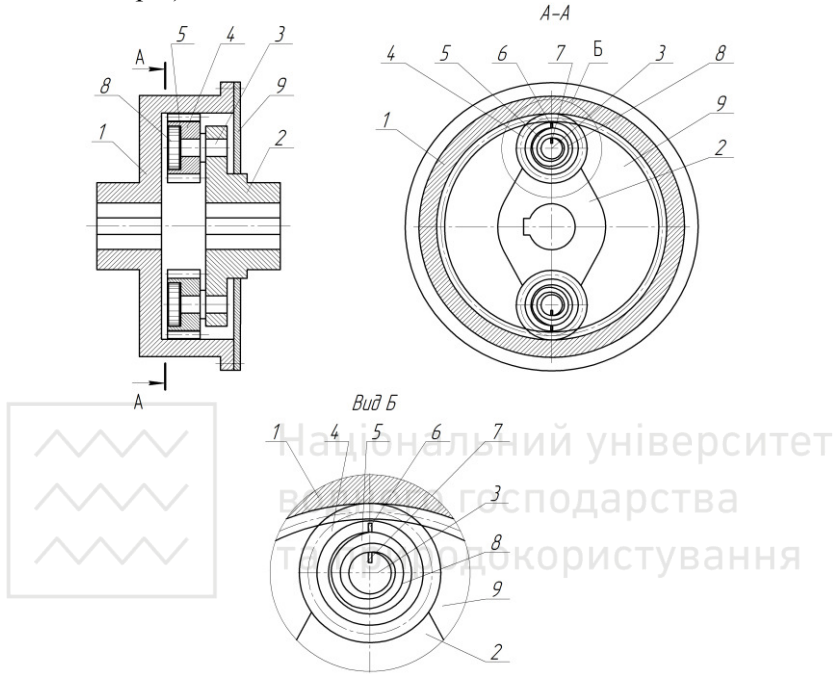

Рис. 3. Конструкція пружної планетарної муфти

Студент Герасимчук Андрій працював над темою «Пружні муфти з радіальними підковоподібними пружинами» на другому і третьому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 4.

За даною тематикою студент отримав три патенти, опублікував троє тез і статтю, виступив на чотирьох науково-технічних конференціях. Став переможцем університетського конкурсу наукових робіт студентів та отримав диплом переможця другого ступеня на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів у галузі знань «Машинознавство» у Чернігівському державному технологічному університеті (м. Чернігів, 2012 рік).

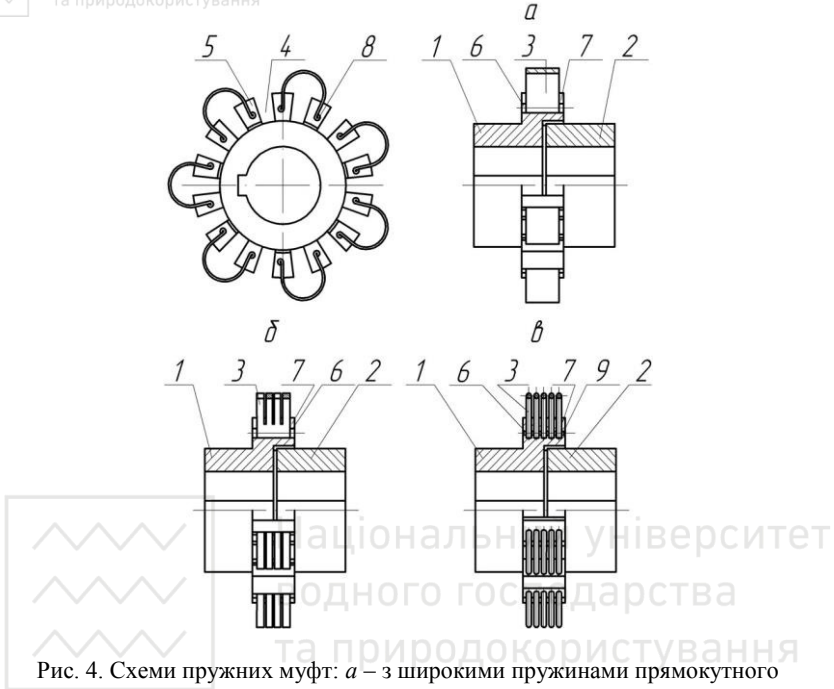

Рис. 4. Схеми пружних муфт: *a* – з широкими пружинами прямокутного перетину; *б* – з широкими пружинами прямокутного перетину з прорізами; *в* – з пакетом пружин круглої перетину

Студент Гнатюк Дмитро працював над темою «Муфти зчеплення інерційно-фрикційні» на третьому і четвертому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 5.

Муфта зчеплення інерційно-фрикційна дискова складається з лівого 1 і правого 2 ведучих натискних дисків, з'єднаних з циліндричними поверхнями 3 та 4 відповідно лівого 5 та правого 6 корпусів співвісно закріплених на маховику 7, за допомогою несамогальмівних різьб правої 8 та лівої 9, витки яких направлені в протилежну сторону обертання ведучого вала 10 з закріпленим на ньому маховиком 7 та веденого диска 11, встановленого на веденому валу 12 за допомогою шліцьового з'єднання 13 і підпружиненого рівносілними тарілчастими пружинами 14 і 15 з обох сторін. Ведений диск 11 підпружинений на веденому валу 12 рівносілними пружинами 16 і 17 з

обох сторін, що дозволяє при вмиканні муфти компенсувати нерівномірність спрацювання фрикційних накладок 18 і 19 на веденому диску 11. Муфта зчеплення інерційно-фрикційна дискова закрыта кожухом 20, закріпленим на корпусі 21.

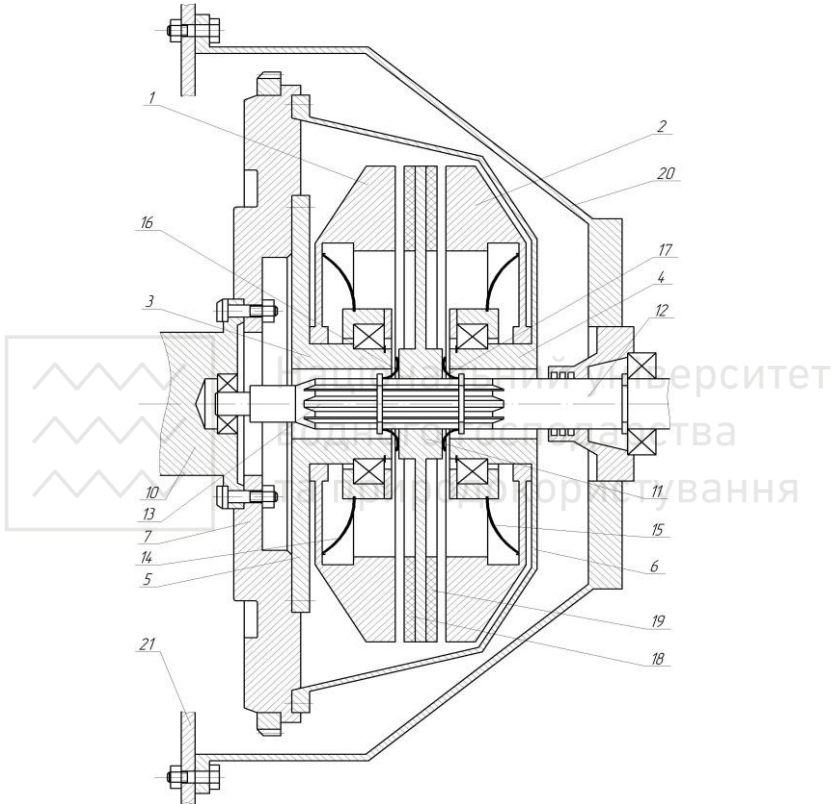

Рис. 5. Муфта зчеплення інерційно-фрикційна дискова

За даною тематикою студент отримав два патенти опублікував троє тез і статтю, виступив на чотирьох науково-технічних конференціях.

Студент Ковальчук Роман працював над темою «Муфта інерційно-відцентрова пружна» на третьому і четвертому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 6.

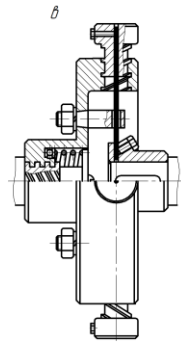
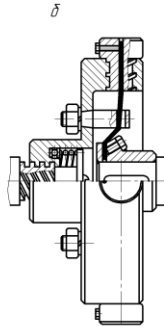
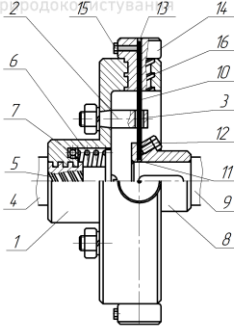

Рис. 6. Муфта інерційно-відцентрова пружна: *а* – стан до вмикання; *б* – стан на початку вмикання; *в* – стан при усталеному режимі

Муфта інерційно-відцентрова пружна складається з ведучої чашоподібної півмуфти 1 з жорстко встановленими виступами у вигляді пальців 2 з радіальними отворами 3, розміщеної на ведучому валу 4 за допомогою, наприклад, несамогальмівної різьби 5, витки якої направлені в сторону обертання ведучого вала і підпружиненої пружиною 6 через упорний підшипник 7 в напрямку від веденої півмуфти 8, встановленої на веденому валу 9. У веденій півмуфті 8 радіально встановлені канати 10 і одним кінцем закріплені в радіальних отворах 11 за допомогою гвинтів 12, а другим кінцем канати 10 встановлені в осьові отвори 13 рухомих вантажів 14 і закріплені гвинтами 15. Рухомі вантажі 14 встановлені з можливістю поступально-обертального руху у ведучій чашоподібній півмуфті 1 за допомогою, наприклад, косих шліців або несамогальмівної різьби 16. При з'єднанні веденої півмуфти 8 з вантажами 14 канати 10 проходять через радіальні отвори 3 виступів у вигляді пальців 2.

Муфта інерційно-відцентрова пружна працює так. В початковий момент обертання ведучого вала 4, ведуча півмуфта 1 під дією сили, що виникає від інертності її маси, зміщується на різьбі 5 в сторону веденої півмуфти 8, при цьому пальцями 2 натягуються канати 10 і змінюється їх жорсткість. Крім натягування канатів 10 в осьовому напрямку, вони додатково натягуються в напрямку обертання ведучого вала 4. Такий процес з

послідовною деформацією канатів 10 забезпечує плавну передачу обертального моменту від ведучого вала 4 на ведений вал 9. При усталеному режимі роботи машини і вирівнюванні обертів ведучого 4 та веденого 9 валів, рухомі вантажі 14 під дією відцентрових сил переміщуються в ведучій півмуфті 1 за допомогою, наприклад, косих шліців або несамогальмівної різьби 16, виконуючи поступально-обертальний рух, натягують канати 10 в радіальному напрямку і закручуючи їх, що, в свою чергу, збільшує їх жорсткість. Тоді ведуча півмуфта 4 під дією сил пружності канатів 10 через пальці 2 і пружину 6 повертається в початкове положення. Муфта повністю переходить в робочий режим усталеного руху і працює як пружна, забезпечуючи при цьому за рахунок пружності та гнучкості канатів 10 демпфування коливань та амортизацію поштовхів та ударів.

За даною тематикою студент отримав один патент, опублікував троє тез і статтю, виступив на чотирьох науково-технічних конференціях. Роботи Гнатюка Дмитра і Ковальчука Романа брали участь у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів у галузі знань «Машинознавство» у Чернігівському державному технологічному університеті (м. Чернігів, 2013, 2014 роки).

Студент Лисанець Олександр працював над темою «Муфта пружна запобіжна» на третьому і четвертому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 7.

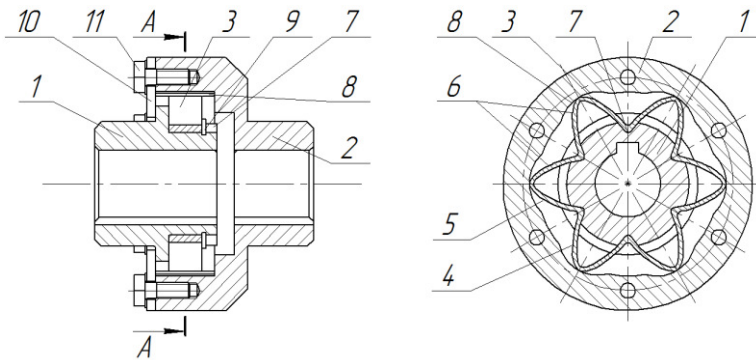

Рис. 7. Муфта пружна запобіжна

Муфта запобіжна пружна складається з внутрішньої 1 і зовнішньої 2 півмуфт, з'єднаних між собою зіркоподібною пружиною 3, сторони 4 і 5 виступів 6 якої виконані випуклими в сторону від осі симетрії виступів 6, встановленою в заглиблення 7 і 8 півмуфт 1 і 2, причому, заглиблення 8 виконані з радіусом, більшим радіусів заокруглень виступів 6. Положення зіркоподібною пружини 3 зафіксовано на внутрішній півмуфті 1 стопорним кільцем 9. Внутрішній простір муфти закритий кришкою 10, яка прикріплена до півмуфти 2 гвинтами 11 і призначена для захисту зіркоподібною пружини 3 від впливу зовнішніх факторів та її мащення консистентними мастилами.

Муфта запобіжна пружна працює так. При обертанні внутрішньої півмуфти 1, обертальний момент через зіркоподібну пружину 3 та заглибини 7 і 8 передається на зовнішню півмуфту 2. В режимі перевантаження зіркоподібна пружина 3 деформується, зменшуючись у діаметрі по своєму зовнішньому контуру, при цьому сторони 4 і 5 виступів 6 вигинаються в сторони своїх випуклостей, забезпечуючи деформацію зіркоподібною пружини 3 в межах пружної деформації і виходять із заглиблень 8 зовнішньої півмуфти 2, радіус заокруглень яких більший радіусів заокруглень виступів 6 та проковзують по циліндричній поверхні зовнішньої півмуфти 2 до тих пір, поки обертальний момент не зменшиться до номінального значення.

Студент Брошук Юрій працював над темою «Муфта втулкова пружна» на третьому і четвертому курсах. Суть цієї роботи продемонструємо на рис. 8.

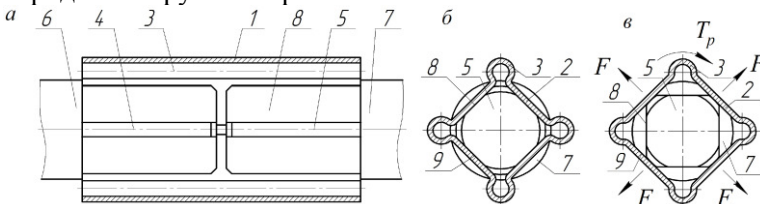

Рис. 8. Муфта втулкова пружна запобіжна

Муфта втулкова запобіжна пружна виконана в вигляді пружної профільної втулки 1 з поперечним перетином квадрата

2, вершини 3 якого винесені назовні і мають, наприклад, підковоподібний обрис. На вихідних ділянках 4 і 5 відповідно ведучого 6 і веденого 7 валів виконані лиски 8 під грані 9 квадрата 2 пружної профільної втулки 1.

При з'єднанні ведучого вала 6 і веденого вала 7 на них встановлюють муфту у вигляді пружної профільної втулки 1 з поперечним перетином квадрата 2 на вихідні ділянки відповідно 4 і 5, на яких виконані лиски 8 під грані 9 квадрата 2.

Муфта втулкова запобіжна пружна працює так. При обертанні ведучого вала 6 через пружну профільну втулку 1, передається обертальний момент на ведений вал 7. Збільшення обертового моменту приводить до деформації втулки 1 через розтискання її граней 9 і підковоподібних вершин 3 квадрата 2. Тому обертальний момент від ведучого вала 6 до веденого вала 7 передається порівняно м'яко. При збільшенні та перевищенні максимального обертового моменту пружна профільна втулка 1 розтискається за рахунок деформації граней 9 і пружних підковоподібних вершин 3 до такої величини, що вал ведучий 6 або ведений 7 прокручується у пружній профільній втулці 1, обертальний момент не передається – виконується запобіжна функція муфти. При зменшенні обертового моменту муфта повертається у початкове положення.

Роботи Лисанця Олександра і Брошука Юрія брали участь на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт студентів в галузі знань «Машинознавство» у Сумському державному університеті (м. Суми, 2016, 2017 роки).

Така робота зі студентами продовжується. Студент третього курсу Мазур Станіслав займається удосконаленням торцевих ущільнень, а студенти четвертого курсу Бондарук Андрій і Сенніков Олександр – валів карданних передач. Всі вони вже отримали патенти на корисні моделі та готуються до конкурсів.

Багаторічний досвід залучення студентів до винахідницької роботи показує, що підвищується авторитет усіх видів занять, формується самостійність і творчий початок в особі студента, розширюється інформаційно-пояснювальна функція занять, вноситься в їх зміст проблемний характер, подаються приклади різних підходів до вирішення існуючих проблем, напов-

нюються заняття практичною направленістю та реалізацією. Відмічається краще відвідування занять, більша увага та активність зі сторони студентів, зацікавленість до таких питань на прикладі своїх колег. Науково-пошукова активність студентів допомагає розширити і поглибити свої знання при вивченні технічних дисциплін, змінює самооцінку студента, має значний вплив на формування життєвих цінностей.

2. Навчальна програма дисципліни «Інтелектуальна власність»

Мета навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» – формування знань про об'єкти інтелектуальної власності, оформлення та захист прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Завданням навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» є вивчення категорій і понять основ наукової діяльності та інтелектуальної власності, законів України і міжнародних договорів про інтелектуальну власність; набуття навиків визначення об'єктів інтелектуальної власності, підготовки заявочних матеріалів на оформлення прав на об'єкти промислової власності, оцінки вартості і дотримання прав інтелектуальної власності.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: місце і роль інтелектуальної власності в економічному та соціальному розвитку суспільства; об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності; основи економіки інтелектуальної власності; основні аспекти захисту прав інтелектуальної власності; еволюцію права інтелектуальної власності; міжнародні конвенції та угоди в сфері інтелектуальної власності;

вміти: визначати об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності; підготувати заявочні матеріали щодо оформлення юридичних прав на об'єкти промислової власності; вибрати підходи та методи для оцінки вартості прав інтелектуальної власності; дати оцінку характеру порушення прав інтелектуальної власності, якщо такі є.

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Об'єкти права інтелектуальної власності

Тема 1. Інтелектуальна власність: поняття та її роль у розвитку економіки

Поняття інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як один з визначальних факторів розвитку економіки. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Еволюція інтелектуальної власності в Україні. Законодавча база інтелектуальної власності в Україні. Структура національної системи охорони інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право та суміжні права

Поняття та еволюція розвитку авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора. Вільне використання творів. Суміжні права та суб'єкти суміжних прав. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Тема 3. Правова охорона об'єктів промислової власності

Еволюція промислової власності. Поняття та об'єкти патентного права. Суб'єкти прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. Патент як форма охорони прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки. Суб'єктивні права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Обов'язки, що накладаються патентом.

Змістовий модуль 2. Оцінка вартості і захист прав інтелектуальної власності

Тема 4. Оцінка вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності

Інтелектуальна власність як об'єкт оцінки. Підходи до оцінки інтелектуальної власності. Методи оцінки інтелектуальної власності. Послідовність оцінки інтелектуальної власності.

Тема 5. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності
Суть торгівлі ліцензіями. Види ліцензій. Ліцензійні договори. Ліцензійні платежі. Передача прав за авторськими договорами.

Тема 6. Захист прав інтелектуальної власності
Поняття захисту прав інтелектуальної власності. Дії, що визнаються порушеннями прав інтелектуальної власності. Форми захисту прав інтелектуальної власності. Способи захисту прав інтелектуальної власності.

3. Практичне заняття № 1

3.1. Мета та зміст практичного заняття

Мета практичного заняття – закріплення і поглиблення теоретичних знань про об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки), набуття практичних навичок щодо розробки винаходів і корисних моделей, створювати їхні формули та оформляти заявочні документи для набуття прав на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.

Зміст практичного заняття – за даними, отриманими у завданні, користуючись літературними джерелами запропонувати об'єкт патентування (продукт чи спосіб), придумати назву винаходу чи корисної моделі, створити його (її) формулу та заповнити бланк заяви на подання заявки для одержання патенту на винахід чи корисну модель.

3.2. Основні теоретичні відомості

Винаходом (корисною моделлю) вважають результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології. Правова охорона надається винаходу (корисній моделі), що не суперечить публічному порядку, принципам гуманності і моралі та відповідає умовам патентоздатності.

Винахід повинен бути новим, мати винахідницький рівень і бути промислово придатним. Корисна модель повинна бути новою і промислово придатною.

Об'єктом винаходу (корисної моделі), якому надається правова охорона, може бути продукт, процес (спосіб), а також нове застосування вже відомого продукту або процесу.

Під продуктом як об'єктом технології розуміють матеріальний об'єкт, створений розумом людини. Таким продуктом, зокрема, може бути пристрій, механізм, система взаємодіючих пристроїв, споруда, виріб, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослин і тварин, інший біологічний матеріал, у тому числі трансгенна рослина і тварина. Продукт може належати до будь-якої галузі промисловості та будь-яких технологій виготовлення продукції.

Пристрій – найбільш поширений об'єкт винаходів і корисних моделей. До пристроїв належать всі машини, апарати і прилади, всі інструменти, кріпильні та будівельні вироби і споруди, а також тара, меблі, посуд, взуття тощо.

Об'єктом пристрою може бути його конструктивне виконання, яке повинно мати чіткі просторові форми, тобто характеризуватися не тільки наявністю елементів і зв'язків між ними, але і формою виконання цих елементів, їх певним взаємним розташуванням.

Пристрій як об'єкт винаходу (корисної моделі) характеризується такими ознаками (п. 10.1 Правил) [27]:

1. Конструктивні елементи (складальні одиниці, деталі тощо), наприклад, «...корпус», «...пакет сіток», «...насадка» (парогенератор, що складається з циліндричного *корпусу*, *насадки* і *пакета сіток*, виконаного рухомим навколо поперечної осі і встановленого в корпусі з кільцевим зазором).

2. Взаємним розташуванням конструктивних елементів, наприклад, «пакета сіток..., встановленого в корпусі з кільцевим зазором».

3. Формою виконання конструктивних елементів, наприклад, «...циліндричний корпус», «...кільцевий зазор».

4. Зв'язків між конструктивними елементами, наприклад, «трубопровід подачі палива, приєднаний до розподільчого колектора».

5. Формою виконання зв'язку, наприклад, «...колектор і фільтр з'єднані між собою шарнірно».

6. Параметрами та іншими характеристиками елемента (елементів) та їх взаємозв'язку, наприклад, «оправку виконано з поперечним виступом, висота якого більша за товщину ножа».

7. Матеріалом, з якого виготовлено елемент (елементи) або пристрій в цілому, середовище, що виконує функцію елемента та інші характеристики, наприклад, «...поверхня циліндра виконана з фторопласту», «камера циліндру заповнена пружною рідиною».

Під процесом (способом) як об'єктом технології розуміють дію або сукупність дій, що виконуються щодо продуктів та інших матеріальних об'єктів за допомогою принаймні одного продукту і спрямованих на досягнення певного технічного результату.

Такими процесами, зокрема, є виготовлення, обробка, переробка продукту та контролювання його якості, перетворення речовини, енергії, даних, вимірювання параметрів, діагностування, керування процесом, який є об'єктом технології тощо.

Із усіх об'єктів винаходів (корисних моделей) процес має найбільшу різноманітність ознак, які можуть його характеризувати. Разом з такою обов'язковою ознакою, як наявність дії або дій, в ознаках процесу можуть брати участь речовини або пристрої, над якими або з допомогою яких ці дії виконуються.

Характерною особливістю процесу (способу) є те, що, на відміну від пристрою, коли процес описується сукупністю дій, дії мають бути зіставлені між собою у часі (послідовно, одночасно, у різних інших сполученнях тощо).

Процес (спосіб) характеризують, зокрема, такими ознаками:

1. Порядком виконання цих дій у часі, тобто послідовно, одночасно, наприклад, «перед нагріванням додають...», «перед охолодженням переносять...», «перед змішуванням додають...».

2. Режимми (умовами) виконання дій, зокрема, температурними, тиску, швидкості, потужності, напряму тощо, наприклад, «змішують при охолодженні до 5 °C», «відновлення ведуть при обертах різця 1000 об./хв.».

3. Речовинами чи матеріалами, що використовуються, наприклад, «охолоджують у присутності інертного газу», «обробляють паром».

4. Пристроями, що використовуються в процесах: інструментами, апаратами, засобами, наприклад, «продувають через сітчасту перегородку», «подають через мембранний фільтр», «вимірюють витрату охолоджуючої рідини» тощо.

Якщо об'єктом винаходу є **нове застосування** відомого продукту чи процесу, то такий випадок є специфічним технічним рішенням. У такому об'єкті виділяють нову сукупність його властивостей, які раніше не були відомі і завдяки яким настає можливість його використання за новим призначенням. Проте при цьому має залишатись незмінною сукупність суттєвих ознак, що характеризують цей об'єкт. Наприклад, «застосування шлаку, отриманого при виплавленні феронікелю в якості сировини для виготовлення шару дорожнього покриття».

Потрібно зауважити, що у практиці винахідництва технічних рішень з нового застосування відомих раніше продуктів чи процесів значно менше, ніж класичних винаходів чи корисних моделей.

Серед об'єктів патентування на практичному занятті можуть бути розглянуті різні процеси (способи) та технічні засоби, а саме: деталі і складальні одиниці автомобілів, двигунів внутрішнього згорання – електричних, гідравлічних і пневматичних; трансмісії; конструкції коліс тощо, а також процеси (способи) їх виготовлення чи відновлення.

На деякі об'єкти правова охорона на винаходи (корисні моделі) не поширюється. Їх перелік викладений в Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [15]. Це студентам необхідно врахувати при формулюванні назви об'єкта винаходу.

Зокрема, **правова охорона не поширюється** на такі об'єкти і технології:

- сорти рослин і породи тварин;
- біологічні у своїй основі процеси відтворення рослин та тварин, що не належать до небіологічних та мікробіологічних процесів;

- топографії інтегральних мікросхем;
- результати художнього конструювання.

Не є винаходами (корисними моделями) також:

- відкриття, наукові теорії та математичні методи;
- методи інтелектуальної, господарської, організаційної та комерційної діяльності (планування, фінансування, постачання, обліку, кредитування, прогнозування, нормування тощо);
- правила виконання фізичних вправ, проведення ігор, конкурсів, аукціонів; проекти та схеми планування споруд, будинків, територій;
- умовні позначення (дорожні знаки, маршрути, коди, шрифти тощо), розклади, інструкції;
- комп'ютерні програми;
- форма представлення інформації (наприклад, у вигляді таблиці, діаграми, графіка, за допомогою акустичних сигналів, вимовляння слів, візуальних демонстрацій, книг, аудіо- та відеодисків).

Правовою основою винаходів (корисних моделей) є формула. При складанні **формули** винаходу чи корисної моделі потрібно врахувати правила її створення і написання.

Формула винаходу (корисної моделі) повинна виражати його (її) суть через сукупність суттєвих ознак і викладатися ясно та стисло. При виконанні практичних завдань потрібно застосувати одноланкову формулу, яка складається, як правило, з одного речення, що містить обмежувальну та відмітну частини.

Обмежувальна частина включає ознаки, які збігаються з ознаками найближчого аналога (найбільш схожого, вже відомого результату в світі). Відмітна частина, навпаки, включає ознаки, що відрізняють винахід (корисну модель) від найближчого аналога.

Обмежувальна й відмітна частини формули відокремлюються одна від одної виразом: «який (яка, яке) відрізняється тим, що...».

Наведемо декілька прикладів формул винаходів і корисних моделей. Формула процесу повинна характеризуватись набором послідовних дій, наприклад:

«Спосіб виготовлення канавки на торці обертового кільця торцевого ущільнення, який **відрізняється** тим, що засобами комп'ютерного моделювання на аркуші будують спіраль Архімеда за формулою $r = a\varphi$, де r – радіус спіралі Архімеда в даній точці; φ – кут даного радіуса; $a = \frac{k}{2\pi}$ – коефіцієнт, де k – крок

спіралі, далі на отриману спіраль накладаються розміри d і d_1 торця обертового кільця тертя, і виділяється частина спіралі Архімеда, причому, так, щоб на торці кільця тертя, в межах d і d_1 , було один і більше витків спіралі Архімеда, далі на основі виділених витків спіралі Архімеда виготовляють канавку» (додаток К).

Формула для продукту матеріального об'єкту характеризується конструктивними особливостями, певними конструктивними змінами, що дозволяють досягнути бажаний технічний результат. Наприклад:

1. «Торцеве ущільнення, що містить корпус, втулку, вал, обертове та не обертове кільця, які контактують між собою, на плоскій торцевій поверхні тертя обертового кільця виконана кільцева канавка; на зовнішній ділянці робочої поверхні обертового кільця виконана додаткова кільцева канавка, в яку встановлене підпружинене в осьовому напрямку додаткове кільце; у втулці виконані конічні радіально розміщені порожнини, обернені вершинами зовні та сполучені ними з ущільненою порожниною, з якою розділені шариками, підпружиненими пластинчастими пружинами, а з боку основи, згадані порожнини, сполучені осьовими каналами з кільцевою канавкою, яке **відрізняється** тим, що обертове кільце тертя виконане складеним із трьох і більше концентричних кілець – одного внутрішнього і двох або більше зовнішніх, які контактують з необертним суцільним кільцем тертя, концентричні кільця встановлені у втулці, яка містить три і більше відповідних кільцевих канавок, розділених між собою виступами так, що між кільцями і виступами утворюються дві та більше встановлюючих кільцевих канавок, внутрішнє кільце загерметизоване і закріплене нерухомо, а зовнішні – загерметизовані в радіальному напрямку і рухомі в осьовому» (додаток И).

2. «Газова система живлення двигуна автомобіля, що містить газовий балон з заправним і витратним вентилями, редуктор-випарник, з'єднаний газовими трубопроводами з газовим балоном і форсунками приймального колектора двигуна, нагрівник газу, оснащений джерелом і терморегулятором тепла, яка **відрізняється** тим, що автономна система нагрівника газу виконана у вигляді замкнутого контуру, розміщеного в малому колі системи охолодження двигуна, і містить свічку розжарення, електричний циркуляційний насос і терморегулятор, причому, свічка розжарення, електричний циркуляційний насос і терморегулятор, причому, свічка розжарення та електричний циркуляційний насос встановлені послідовно перед редуктором-випарником, а терморегулятор після редуктора-випарника» (додаток Л).

Міжнародні класифікації об'єктів промислової власності

Патентні документи містять майже всі дані про досягнення людства в галузі техніки і технології, тому надзвичайно важливо, щоб ця інформація була доступна всім, кому вона потрібна. Для цього потрібні системи, які певним чином ідентифікували б патентні документи, що належать до тієї чи іншої галузі техніки, і які дозволили б знайти потрібну інформацію в найкоротші терміни.

В даний час створені і широко застосовуються спеціальні інструменти для вирішення цієї проблеми – *міжнародні класифікації об'єктів промислової власності*, а саме: міжнародна патентна класифікація (МПК), міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП), міжнародна класифікація зображальних елементів знаків (КЗЕ) і міжнародна класифікація промислових зразків (МКПЗ).

У багатьох державах історично склалися національні патентні класифікації (НПК): США, Великій Британії, Японії та інших, проте міжнародна співпраця патентних відомств багатьох держав сприяла створенню міжнародної патентної класифікації. Вона базується на Страсбурзькій угоді 1971 р., підготовленій Міжнародним бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності, яка з метою вдосконалення з урахуванням роз-

витуку науки і техніки переглядається і затверджується через кожні п'ять років.

Основне призначення МПК – бути інструментом для пошуку патентної та науково-технічної інформації щодо конкретного технічного рішення.

Перша редакція МПК діяла з 01.09.1968 р. до 30.06.1974 р. Сьома редакція МПК набрала чинності з 01.01.2000 р.

При цьому рекомендується, щоб патентні документи, які публікують і класифікують згідно з певною редакцією МПК, містили посилання на номер цієї редакції за допомогою відповідної арабської цифри (крім цифри 1): МПК, МПК², МПК³, МПК⁴, МПК⁵, МПК⁶, МПК⁷ або МПК, МПК², МПК³, МПК⁴, МПК⁵, МПК⁶, МПК⁷.

Використовують також скорочення англійської назви «InI.CL» (від International Patent Classification).

МПК охоплює такі аспекти науки, техніки і технології, які можуть бути об'єктом патентного захисту, її поділено на вісім розділів, кожен з яких позначено великою літерою латинського алфавіту від А до Н. Заголовки розділів лише наближено відображають їх зміст:

- А – Задоволення життєвих потреб людини;
- В – Різні технологічні процеси, транспортування;
- С – Хімія, металургія;
- В – Текстиль, папір;
- Е – Будівництво, гірнича справа;
- F – Механіка, освітлення, опалення, двигуни і насоси, зброя, боєприпаси, вибухові роботи;
- G – Фізика;
- Н – Електрика.

Розділи поділяють на класи, індекс кожного з яких складають з індексу розділу та двозначного числа, наприклад, В 01, Е 28. Заголовок класу відображає зміст класу, наприклад:

В 01 Способи й пристрої загального призначення для виконання різних фізичних і хімічних процесів;

F 28 Теплообмін.

Кожний клас містить один або більше підкласів. Індекс підкласу складають з індексу класу і великої літери латинського

алфавіту, наприклад, **В 01 F**. Заголовок підкласу з максимальною точністю визначає зміст підкласу, наприклад:

В 01 F Змішування, наприклад, розчинення, емульгування, диспергування.

Кожний підклас складають з окремих рубрик, які називають «дробовими рубриками». Дробові рубрики поділяють на основні групи та підгрупи. Індекс дробової рубрики складають з індексу підкласу, за яким розміщено два числа, відокремлені одне від одного навкісною рисою.

Індекс основної групи складають з індексу підкласу, за яким розміщено одно-, дво- або тризначне число, навкісна риска та два нулі, наприклад, **В 01 F 9/00**. Текст основної групи визначає галузь техніки, яку вважають доцільною для проведення пошуку, наприклад: **В 01 F 9/00** Змішувачі з обертовими резервуарами.

Підгрупи утворюють рубрики, підпорядковані основній групі. Індекс підгрупи аналогічний індексу основної групи, проте після навкісної риски розміщено щонайменше дві цифри, крім **00**, наприклад, **В 01 F 9/10**.

Кожну третю або четверту цифру після навкісної риски слід розуміти як подальше додаткове ділення попередньої цифри. Отже, підгрупу з індексом **3/426** треба поставити після підгрупи **3/42**, але перед підгрупою **3/43**.

На винаходи і корисні моделі подається комплект документів, який називається «Заявка». Заявка повинна містити:

- заяву про видачу патенту України на винахід (корисну модель) (див. додатки А, Б);
- опис винаходу (корисної моделі) (див. додаток В);
- формулу винаходу (корисної моделі) (див. додаток Д);
- креслення (якщо на них є посилання в описі) (див. додаток Е);
- реферат (див. додаток Ж).

Документи заявки, а саме: заяву про видачу патенту, опис і формулу винаходу (корисної моделі), креслення і реферат подають у трьох примірниках. Документи, які потребують подальшого перекладу, можуть бути подані мовою оригіналу в одному примірнику, а їх переклад – у трьох примірниках.

Назва винаходу (корисної моделі) у документах повинні відповідати суті винаходу або корисної моделі і, як правило, характеризувати його (її) призначення. Назву слід викладати в однині.

Заяву про видачу патенту України на винахід або корисну модель подають українською мовою за формою, що наведена у додатках А, Б.

Заява є одним із документів, що входять у склад заявки і подаються до Українського інституту інтелектуальної власності. Правила складання і подання заявки викладені у нормативах: «Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель» [27], затверджених наказом МОН України № 154 від 26.02.2004 року.

У бланку заяви вказують всю необхідну інформацію щодо об'єкту винаходу, винахідників та заявників. Верхня частина заяви заявником не заповнюється (заповнюється в Укрпатенті). При заповненні граф враховують наявність міжнародної заявки; хто є заявником – винахідник чи юридична особа (установа); необхідність прискорення публікації заявки; факт користування послугами спеціального представника-патентознавця; наявність документа про передачу права правонаступникам або документа про право спадкування; бажання бути не згаданим у публікації відомостей про заявку та видачу патенту тощо.

Необхідну інформацію зазначають у відповідних графах та клітинках позначкою «×».

Порядок заповнення заяви такий: У графі, що розташована у верхній частині заяви (без зазначення коду), заявник зазначає порядковий номер заявки, визначений ним. При цьому реквізит «дата одержання» заповнюється Укрпатентом під час одержання заявки.

Графи з кодами (21), (22), що розташовані у верхній частині заяви, заявником не заповнюються, вони призначені для зазначення реквізитів заявки після її подання до Установи.

Графи з кодами (86) і (87) заповнюються у випадку прийняття міжнародної заявки, що містить зазначення України, на експертизу. За кодом (86) зазначають реєстраційний номер та дату подання міжнародної заявки, установлені відомством-

одержувачем. У графі за кодом (87) зазначаються номер і дата міжнародної публікації міжнародної заявки. При відсутності таких даних, інформація не проставляється.

У графі, що містить прохання видати патент України, необхідно зазначити, який різновид патенту просить видати заявник, зробивши у відповідній клітинці позначку «×».

За кодом (71) для фізичної особи (фізичних осіб) зазначають повне ім'я, місце проживання; для юридичної особи (юридичних осіб) зазначають повне найменування (згідно з установчими документами), місцезнаходження.

Якщо заявником є винахідник, декілька винахідників чи всі винахідники, то дані про їх місце проживання наводять на звороті заявки у графі за кодом (72).

Для іноземної особи здійснюється запис повного імені або найменування зазначеної особи українською мовою. Після українського зазначення наводять у дужках ці самі відомості мовою оригіналу. Місце проживання або місцезнаходження заявника (за потреби) наводять мовою оригіналу і зазначають код держави згідно із стандартом ВОІВ ST.3.

Для **заявників-юридичних осіб України** зазначають код відповідно до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ), для заявників, що проживають чи мають постійне місцезнаходження за межами України, зазначають код держави згідно із стандартом ВОІВ ST.3.

Якщо заявників декілька, то зазначені відомості наводяться для кожної особи окремо.

Якщо заявник має підстави скористатися правом пріоритету попередньої заявки відповідно до статті 15 Закону (3687-12), то у відповідній клітинці заявки необхідно зробити позначку «×» і зазначити номер та дату подання попередньої заявки.

Відомості про попередню заявку, подану в державі-учасниці Паризької конвенції, наводять за кодами (31), (32), (33). За кодом (33) зазначають код держави, до якої подано попередню заявку, відповідно до стандарту ВОІВ ST.3. Відомості про попередню заявку, подану до Установи, наводять за кодом (66). Відомості про попередню заявку, з якої виділено цю заявку, наводять за кодом (62). Якщо попередніх заявок декілька, то

наводять відомості щодо кожної заявки. Відомості про заявку, додаткові матеріали до якої оформлені відповідно до частини 7 статті 16 Закону (3687-12) як ця заявка, наводять за кодом (62). Якщо попередніх заявок не було, поля для інформації не заповнюють.

За кодом (54) наводять повну **назву винаходу** (групи винаходів) чи корисної моделі, яка повинна збігатися з назвою, наведеною в описі.

За кодом (98) зазначають адресу для листування між заявником та Укрпатентом, повне ім'я або найменування адресата. Листування може здійснюватись за будь-якою зручною для заявника адресою на території України. За наявності телефону, факсу чи іншого засобу зв'язку їх вказують.

Якщо заявник користується послугами представника, то за кодом (74) зазначають повне ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності або повне ім'я іншої довіреної особи.

Якщо заявник бажає прискорити публікацію заявки, у відповідній клітинці треба зробити позначку «×».

Розділ заяви «Перелік документів, що додаються» заповнюють за допомогою позначок «×» у відповідних клітинках із зазначенням кількості примірників і аркушів кожного документа. У клітинці «Інші документи», якщо такі є в матеріалах заявки, необхідно зазначити назву документа.

Якщо право на подання заявки й одержання патенту передано винахідником чи роботодавцем правонаступнику, то в графі «Підстави щодо виникнення права на подання заявки і одержання патенту» відповідну підставу зазначають позначкою «×». Якщо заявником (заявниками) є єдиний винахідник чи всі винахідники, то ця графа не заповнюється.

За кодом (72) наводять дані про винахідника (винахідників): повне ім'я та місце проживання. Для іноземного винахідника здійснюється транслітерація (передача транскрипційних знаків певної мови літерами української абетки) повного імені і поряд, у дужках, ці самі дані мовою оригіналу, а замість його місця проживання проставляють назву держави та її код згідно

із стандартом ВОІВ ST.3. Якщо винахідники є заявниками, то вони проставляють підписи у правій графі.

Якщо винахідник (винахідники) не бажає (не бажають) бути згаданим (згаданими) у публікації відомостей про заявку та (або) відомостей про видачу патенту, то у відповідній графі заяви робиться про це запис, що підписується винахідником (винахідниками), який (які) не бажає (не бажають) бути згаданим (згаданими).

Заповнення останньої графи заяви «Підпис(и) заявника (ів)» є обов'язковим, крім випадку, коли всі заявники є винахідниками і їх підписи проставлені в графі за кодом (72).

Якщо заявником є юридична особа, то заяву підписує особа, що має на це повноваження. Підпис складається з повного найменування посади особи, яка підписує заяву, особистого підпису, ініціалів, прізвища і скріплюється печаткою. У цій графі також проставляють дату підпису.

Якщо будь-які відомості наводять на додатковому аркуші, то його треба підписати в такому самому порядку.

В індивідуальній роботі студент наводить бланк заяви і обґрунтовує необхідність заповнення певних її граф відповідною інформацією.

3.3. Послідовність виконання практичного заняття № 1

3.3.1. Ознайомитись з теоретичною частиною практичного заняття. Із табл. 1 згідно із заданим викладачем варіантом (порядковий номер у списку групи) вибрати узагальнений об'єкт патентування, дані про кількість авторів, заявників, вид об'єкту інтелектуальної власності (ОІВ), примітки.

3.3.2. Придумати згідно із заданим узагальненим об'єктом патентування назву винаходу чи корисної моделі, його основний аналог (прототип), основні спільні ознаки з прототипом та відмінні ознаки від прототипу, які дозволяють вважати придуманий спосіб або продукт новим.

3.3.3. Скласти згідно з діючими правилами формулу винаходу чи корисної моделі та викласти її у вигляді одного ре-

чення. Поправити текст формули відповідно до існуючих вимог (див. теоретичну частину).

3.3.4. Скопіювати бланк заяви (додаток А) на ксероксі з цього навчального посібника чи викреслити олівцем (чистий бланк заяви можна також одержати у викладача, скопіювати з Інтернет-сайтів).

Заповнити бланк заяви на патентування придуманого винаходу чи корисної моделі, враховуючи умови, наведені в табл. 1. При цьому повне ім'я винахідників, їх місце проживання, повну назву організації, інші потрібні відомості, що не задані, також прийняти самостійно. При складанні заяви врахувати додаткові умови за примітками, що відмічені в табл. 1 знаком «+». У перелік винахідників включити себе. Права пріоритету щодо попередніх заявок у заяві не враховувати.

3.3.5. Вивчити (за розданими зразками патентів) структуру та кваліфікаційні ознаки патентів на винахід, корисну модель. Навчитись знаходити потрібну інформацію на патентах: номер заявки, дату подання заявки, дату, з якої є чинними права на винахід, дату публікації відомостей про заявку, дату публікації відомостей про видачу патенту, винахідників, власників патенту, назву винаходу, формулу винаходу, опис винаходу, креслення (додатки А-Ж).

Таблиця 1
Розподіл вихідних даних до практичного заняття

№ вар.	Об'єкт патентування (продукт або процес)	К-ть авторів	Заявник	Вид ОІВ	Номери приміток			
					1	2	3	4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	пристрій	1	автори	винахід	+	-	+	-
2	механізм	2	установа	к. модель	-	+	-	+
3	прилад	3	автори	винахід	+	-	-	+
4	споруда	1	установа	к. модель	+	-	+	-
5	виріб	2	автори	винахід	-	+	-	+
6	виготовлення	3	установа	к. модель	+	-	-	+
7	обробка	1	автори	винахід	+	-	+	-
8	регулювання	2	автори	винахід	-	+	-	+
9	вимірювання	3	установа	к. модель	+	-	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	переміщення	1	автори	винахід	+	-	+	-
11	транспортування	2	установа	к. модель	-	+	-	+
12	пристрій	3	автори	винахід	+	-	-	+
13	механізм	1	установа	к. модель	+	-	+	-
14	прилад	2	автори	винахід	-	+	-	+
15	споруда	3	установа	к. модель	+	-	-	+
16	виріб	1	автори	винахід	+	-	+	-
17	виготовлення	2	установа	к. модель	-	+	-	+
18	обробка	3	автори	винахід	+	-	-	+
19	переробка	1	установа	к. модель	+	-	+	-
20	регулювання	1	автори	винахід	+	-	+	-
21	вимірювання	2	установа	к. модель	-	+	-	+
22	переміщення	3	автори	винахід	+	-	-	+
23	транспортування	1	установа	к. модель	+	-	+	-
24	пристрій	2	автори	винахід	-	+	-	+
25	механізм	3	установа	к. модель	+	-	-	+

Примітки, які необхідно врахувати при складанні заяви:

- автори винаходу (корисної моделі) не бажають, щоб їх згадували у публікації винаходу (корисної (к.) моделі);
- заявник доручив ведення справи патентному повіреному;
- заявник просить прискорити публікацію заявки;
- у заявника існує документ про передачу права на патент правонаступника.

Зразки виданих патентів на винахід і корисні моделі наведені в додатках И-Л.

4. Практичне заняття № 2

4.1. Мета і зміст практичного заняття

Мета практичного заняття – закріплення і поглиблення теоретичних знань про торговельні марки (знаки для товарів і послуг), набуття практичних навичок розробляти словесні і

прості зображувальні торговельні марки та оформляти заявочні документи для набуття прав на них.

Зміст практичного заняття – за даними, отриманими у завданні, користуючись літературними джерелами і даними методичними вказівками, необхідно запропонувати словесну і зображувальну торговельну марку, придумати назву підприємства чи установи, яка надає послуги, та заповнити бланк заяви на подання заявки про одержання свідоцтва на торговельну марку.

4.2. Основні теоретичні відомості

Законодавство визначає знак для товарів і послуг як позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від споріднених товарів і послуг інших осіб, тобто знак для товарів і послуг повинен вирізняти певні товари або послуги, що виробляються або надаються конкретно фізичною особою або підприємством.

Для забезпечення розрізняльної функції знака він повинен бути унікальним для кращого сприйняття споживачем і асоціювання його з конкретним виробником певного товару або установою, що надає послуги.

Ще однією важливою функцією знака є його рекламоздатність, тобто здатність привертати увагу споживачів до товарів або послуг. Реклама товарів без використання знака є невизначеною для споживача, і навпаки, товар, щодо якого використовується оригінальний та інформативний знак, психологічно впливає на свідомість споживача і спонукає його вибрати саме цей товар або певну послугу.

Знак є візуальним засобом, який формує образ виробника, саме тому розробці знака і його використанню слід приділяти особливу увагу. Особі, яка бажає вирізнити свою діяльність на ринку (установі, підприємству, підприємцю), насамперед, необхідно розробити свій знак для товарів і послуг, який би добре запам'ятовувався споживачем і добре виконував свої основні функції – розрізняльну, рекламну, інформативну.

У одного власника може бути декілька знаків: один для всіх товарів і послуг, які він реалізує або надає (так званий фір-

мовий знак), і знаки для окремих товарів і послуг (наприклад, етикетки для мінеральної води).

В Україні відносини, які виникають у зв'язку із набуттям і здійсненням права власності на знаки для товарів і послуг, регулюються Цивільним кодексом України від 16.01.2003 р. № 435-IV (далі – ЦКУ), Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 року № 3689-12, Правилами складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг, що зареєстровані в Міністерстві юстиції України 22.09.1997 р. за № 416/2220, та міжнародними договорами, учасницею яких є Україна, зокрема, Паризькою конвенцією про охорону промислової власності від 1883 року.

Згідно із Законом обсяг правової охорони, що надається, визначається **зображенням знака та переліком товарів і послуг**, внесеними до Державного реєстру, і засвідчується **свідоцтвом** з наведеними у ньому копією внесеного до Реєстру зображення знака та переліком товарів і послуг.

Види знаків. Об'єктом знака можуть бути словесні позначення, у тому числі власні імена, літери, цифри, зображувальні та об'ємні позначення, кольори і комбінації кольорів та інші позначення або їх комбінації, виконані у будь-якому кольорі чи поєднанні кольорів.

Словесні позначення можуть бути представлені як слова природної мови, як вигадані слова або сполучення слів, аббревіатура, лозунги, власні імена тощо. Графічне виконання таких позначень може бути представлене з використанням звичайного (стандартного) або оригінального виду шрифту, наприклад:

СТАЙЕР

**ВОДНИК
ХУТОРОК**

Вільна

Формя

Зображувальні позначення включають різні зображення, малюнки, символи, що мають певні ознаки, побічно пов'язані з виробником товарів або особою, яка надає послуги, наприклад:

Комбіновані позначення є композицією словесних або літерних елементів та зображувальних елементів, виконаних на площині, наприклад:

Тривимірні (об'ємні) позначення – тривимірні зображення, зокрема, особлива форма упаковки для рідкого чи сипучого продукту, наприклад, форма пляшки для мінеральної води.

Останнім часом закони багатьох країн передбачають надання охорони особливим знакам: звуковим, запахам, кольору або поєднанню кольорів, світловим, руховим позначенням, голографічним тощо.

Так, наприклад, звуковими знаками можуть бути різні звуки (звук дзвона, імітація гарчання лева, електронні звуки тощо), а також музичні фрази.

Прикладом запаху як знака може слугувати, наприклад, запах для прядива, що нагадує аромат польових квітів.

Проте, такі позначення, як звукові, запахи, світлові, не реєструються в Україні, оскільки відсутня технічна можливість

внесення їх до Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг.

Вимоги до торговельних марок. У законах багатьох країн світу прийнято зазначати не критерії охороноспроможності, а підстави, за якими позначення не може бути знаком.

Для того, щоб отримати виключні майнові права на знак в Україні, слід пам'ятати про те, що існують певні обмеження, встановлені Законом, які є підставами для відмови в наданні правової охорони, і на які потрібно звернути увагу під час розробки знака.

По-перше, згідно із Законом правова охорона надається знаку, який не суперечить публічному порядку, принципам гуманності та моралі. В Україні правові основи захисту суспільства від розповсюдження продукції, що негативно впливає на суспільну мораль, встановлені Законом України «Про захист суспільної моралі» № 1296-IV від 20.11.2003 р.

Позначення вважається таким, що суперечить публічному порядку, принципам гуманності й моралі, якщо воно:

- а) може ввести громадськість в оману;
- б) спрямоване на порушення конституційних прав і свобод людини і громадянина; незаконне заволодіння правами фізичної або юридичної особи, держави, Автономної Республіки Крим; територіальної громади, зокрема, є зазіханням на існуючі та історичні державні символи, символи міжнародних організацій і територіальних громад, у тому числі їх спотворенням;
- в) пропагує війну, національну і релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства конституційного ладу або територіальної цілісності України, зокрема, містить антидержавні, расистські лозунги, емблеми і найменування екстремістських організацій;
- г) принижує або ображає націю чи особистість за національною ознакою;
- г) пропагує бузувірство, блюзнірство, неповагу до національних і релігійних святинь, зокрема, містить богохульні вирази чи елементи релігійної символіки, що може зачіпати або ображати почуття віруючих;

д) пропагує наркоманію, алкоголізм, тютюнопаління та інші шкідливі звички; є порнографією; пропагує культ насильства та жорстокості; містить нецензурні слова й вирази тощо.

По-друге, статтею 6 Закону встановлені підстави для відмови в наданні правової охорони знаків, а саме:

1. Не можуть одержати правову охорону позначення, які зображують: державні герби, прапори та емблеми, офіційні назви держав; емблеми, скорочені або повні найменування міжнародних міжурядових організацій; офіційні контрольні, гарантійні та пробірні клейма, печатки, нагороди та інші відзнаки.

2. Не допускається також будь-яка імітація (стилізація) таких позначень. При цьому не виключається можливість включення таких позначень до знака як елементів, що не охороняються, за умови згоди на це відповідного компетентного органу або власників таких позначень.

3. Не можуть одержати правову охорону також позначення, які не мають розрізняльної здатності та не набули такої внаслідок їх використання. Звичайно не мають розрізняльної здатності позначення, в яких відсутні ознаки індивідуальності, а також позначення, які через велику кількість (частоту) застосовують елементів втратили ознаки індивідуальності.

Не мають розрізняльної здатності позначення, які: складаються лише з одного простого чи часто вживаного елемента (трикутник, квадрат, коло, лінія тощо); є занадто складними за композицією (орнамент); є надмірно стилізованими; є загально-вживаними скороченнями, символами і термінами, наприклад: вода, літак, ремонт, мир, ґрунт тощо.

4. Не можуть одержати правову охорону також позначення, які мають прості назви товарів; прямі зазначення категорії якості товарів або такі, що їх описують; властивості товарів, у тому числі такі, що носять хвалебний характер; матеріал, або склад сировини; вагу; об'єм; ціну товарів; дату виробництва товарів; історичні дані щодо заснування виробництва; зображення нагород, що присуджені товарам; видові найменування підприємств, адреси виробників товарів або посередників; цілі або результат використання певних товарів і послуг; географічні терміни, які певним чином описують географічне походження товару чи послуги.

5. Не можуть одержати правову охорону також позначення, які є оманливими або такими, що можуть ввести в оману щодо товару, послуги або особи, яка виробляє товар або надає послугу.

Оманливі позначення – позначення або його елементи, які містять відомості, що однозначно сприймаються споживачем як неправдиві, неправильні, або як такі, що не відповідають дійсності щодо властивостей або інших якісних характеристик товарів або характеру послуг, походження товарів або послуг, а також відомості, що спотворюють істину, або свідомо видаються як істинні. Якщо такі відомості у позначенні є очевидним фактом і не потребують доказів або пояснень, позначення в цілому вважається оманливим.

Складання і подання заявки на реєстрацію торговельної марки. Право власності на знак засвідчується *свідоцтвом*. Уповноваженим державним закладом для розгляду і проведення експертизи заявок є Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент).

Особа, яка бажає одержати свідоцтво України на знак для товарів і послуг, відповідно до Закону повинна подати до Укрпатенту належним чином оформлену заявку.

Заявка повинна стосуватися одного знака (вимога єдності) і повинна містити:

1. Заяву про реєстрацію знака (див. додаток М).
2. Зображення знака, що заявляється.
3. Перелік товарів і послуг, для яких заявник просить зареєструвати знак, згрупованих за Міжнародною класифікацією товарів і послуг (далі – МПК).
4. Документи, що додаються до заяви.

Оформлення заяви. Заяву про реєстрацію знака подають українською мовою за встановленою формою, що наведена у додатку 10. Заява подається в одному примірнику. Заяву потрібно заповнювати уважно і при цьому слід мати на увазі наступне:

– розділи заяви за кодами (220), (210), (511), (531), що розташовані у верхній частині заяви, заявником не заповнюються, тому що вони призначені для зазначення реквізитів заявки після її подання до Укрпатенту;

– у розділі заяви за кодом (731) зазначаються відомості щодо заявника (заявників):

– для фізичної особи (осіб) – прізвище, власне ім'я та по батькові (повністю); місце проживання у такій послідовності: найменування вулиці, номер будинку, квартири, найменування населеного пункту, району, області, поштовий індекс;

– для юридичної особи (осіб) – повне найменування українською мовою (відповідно до установчих документів); місцезнаходження (поштова адреса) у такій послідовності: найменування вулиці, номер будинку, квартири, найменування населеного пункту, району, області, поштовий індекс.

Для заявників-юридичних осіб України зазначають код відповідно до Державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ).

Заявники, що мають підстави скористатися правом пріоритету за датою подання попередньої заявки в іншій державі-учасниці Паризької конвенції (конвенційний пріоритет), у розділах за кодами (310), (320), (330) зазначають відомості щодо пріоритету за датою подання попередньої заявки: номер попередньої заявки, її дату подання, код держави, до органу якої подано попередню заявку.

Якщо заявник має підстави скористатися правом пріоритету за датою початку відкритого показу експонатів з використанням знака на офіційній або офіційно визнаній міжнародній виставці, що проходила на території однієї з держав-учасниць Паризької конвенції (виставковий пріоритет), у розділі заяви за кодом (230) зазначаються відомості щодо дати відкритого показу експоната з використанням знака на офіційній або офіційно визнаній міжнародній виставці в одній з держав-учасниць Паризької конвенції.

У розділі за кодом (750) наводяться відомості про адресу для листування із заявником. Якщо адреса для листування співпадає із поштовою адресою, у розділі за кодом (750) зазначаються такі ж самі відомості, що і в розділі за кодом (731).

У разі, якщо заявниками є декілька осіб, і вони мають різні адреси для листування, для ведення листування за заявкою

заявники мають визначити тільки одну адресу для листування і вказати її за кодом (750).

Заявник повинен пам'ятати про те, що в разі зміни поштової адреси або адреси для листування, необхідно обов'язково своєчасно сповіщати Укрпатент про такі зміни.

Якщо заявник користується послугами представника – патентного повіреного або іншої довіреної особи, у розділі заяви за кодом (740) зазначають повне ім'я та реєстраційний номер патентного повіреного або ім'я іншої довіреної особи. Якщо заявник має намір вести листування через призначеного представника, дані про його адресу зазначаються у розділі за кодом (750).

Зображення позначення, що заявляється, та його опис наводяться у розділі за кодом (540).

Якщо заявляється словесне позначення, викладене українською або іншою мовою, яке не має смислового значення, в описі знака зазначається спосіб його утворення та здійснюється транслітерація літерами української абетки (для слів іноземного походження).

Якщо словесне позначення не поширене в українській мові, наводиться його значення. Для словесних позначень, що мають смислове значення і викладені мовою, іншою, ніж українська, наводиться переклад українською мовою і здійснюється транслітерація літерами української абетки.

Якщо на реєстрацію заявляється як знак колір або комбінація кольорів, як така, до заявки додається зображення такого кольору або комбінації кольорів та наводяться приклади їх використання. Наприклад, якщо заявляється зелений колір для послуг «автозаправні станції», необхідно надавати до опису фотокопію зображення такої автозаправної станції з використанням кольору, що заявляється.

Якщо заявляється зображення позначення, що рухається, за кодом (540) відтворюють зображення позначення у статичному (нерухомому) стані.

За кодом (571) наводять опис рухів, їх послідовність, триваліст, інші характеристики. Одночасно надають відеозапис позначення на відеокасеті.

Якщо на реєстрацію заявляється тривимірний знак, про це наводиться позначка за кодом (554).

У разі, якщо заявник вважає кольорове виконання позначення розрізняльною ознакою знака, він має подати зображення позначення в цьому кольорі або комбінації кольорів та у розділі за кодом (591) зазначити колір (або комбінацію кольорів), наприклад, зелений, жовтий, білий.

Якщо заявник не претендує на колір як на розрізняльну ознаку знака і планує використовувати його у будь-якому кольорі, зображення позначення подається у чорно-білому виконанні, а розділ за кодом (591) не заповнюється.

Перелік товарів і/або послуг, для яких заявник просить зареєструвати знак, наводиться у розділі за кодом (511). Спочатку зазначають номер класу МКТП, а потім наводять товари і/або послуги, що відносяться до класу. Номери класів розміщують у порядку зростання.

Розділ заяви «Перелік документів, що додаються» заповнюють за допомогою позначок «x» у відповідних клітинках із зазначенням кількості аркушів і примірників документів. У клітинці «Інші документи», якщо такі наявні у документах заявки, необхідно зазначити назву документа.

Код (390) призначений для заповнення даними щодо реєстрації знака в країні походження у разі, коли заявник просить зареєструвати знак, який підпадає під дію статті 6 Паризької конвенції і має реєстрацію у країні походження.

У розділі за кодом (551) проставляють позначку «x», якщо іноземною особою-заявником заявляється колективний знак згідно зі статтею 7 Паризької конвенції.

У разі наявності раніше поданих заявок, пов'язаних з даною заявкою в правовому відношенні, зокрема, у разі поділу заявки, заповнюється розділ за кодом (641). Розділ за кодом (646) заповнюється у разі наявності раніше діючих реєстрацій, пов'язаних з даною заявкою у правовому відношенні, або якщо заявник має намір здійснити повторну реєстрацію знака відповідно до статті 22 Закону.

Останній розділ заяви «Підпис заявника або представника» обов'язково має бути заповнений.

Якщо заявником є юридична особа, то заяву підписує особа, уповноважена на це її установчими документами. Підпис складається з повного найменування посади особи, яка підписує заяву, особистого підпису, ініціалів, прізвища (літерна розшифровка підпису) і скріплюється печаткою.

Якщо заявник доручив ведення справ за заявкою представнику, то останній може ставити свій підпис замість заявника. У цьому розділі також проставляють дату підпису. Якщо будь-які відомості наводять на додатковому аркуші, то він підписується в такому самому порядку. Зображення позначення може бути подано у вигляді фотографій або інших репродукцій розміром 8×8 см, виконаних будь-якими засобами, зокрема, засобами комп'ютерної графіки. Зображення позначення мають бути якісними (контрастними, чіткими). Кольорове виконання позначень має відповідати кольору або поєднанню кольорів, зазначених за кодом (591) заяви.

У разі, якщо як знак заявляється етикетка, то вона подається як зображення знака, за умови, що її розмір не перевищує 14×14 см.

4.3. Послідовність виконання практичного заняття № 2

4.3.1. Ознайомитись з теоретичною частиною практичного заняття. Із табл. 2 згідно із заданим викладачем варіантом (порядковий номер у списку групи чи дві останні цифри залікової книжки) вибрати узагальнений об'єкт маркування, дані про кількість авторів, заявників, вид торговельної марки (знака), примітки.

4.3.2. Придумати згідно із заданими даними назву установи для юридичної особи чи напрям бізнес-діяльності для фізичної особи-підприємця, образ торговельної марки та її зображення, відтворити це зображення на окремому аркуші олівцями, фарбами чи у комп'ютерному варіанті за допомогою певних програм для креслення чи малювання. При створенні образу торговельної марки слід врахувати також примітку у таблиці щодо виконання торговельної марки у чорно-білому або кольоровому варіанті.

4.3.3. Скласти згідно з діючими правилами перелік товарів чи послуг, для яких буде призначено торговельну марку.

4.3.4. Скопіювати бланк заяви (додаток М) на ксероксі з цього навчального посібника чи викреслити олівцем (чистий бланк заяви можна також одержати у викладача, скопіювати з Інтернет-сайтів). Заповнити бланк заяви на реєстрацію придуманої торговельної марки згідно з заданими умовами в табл. 2.

При цьому повне ім'я власників, їх місце проживання, повну назву організації, інші потрібні відомості, що не задані, прийняти самостійно. Для фізичних осіб у перелік власників включити себе. Права пріоритету щодо попередніх заявок у заяві не враховувати.

4.3.5. Вивчити (за розданими зразками свідоцтв) структуру та кваліфікаційні ознаки свідоцтв на торговельні марки (знаки для товарів і послуг). Навчитись знаходити потрібну інформацію на свідоцтвах: номер заявки, дату подання заявки, очікувану дату закінчення строку дії свідоцтва, власників свідоцтва тощо (додаток М).

Таблиця 2

Розподіл вихідних даних до другого заняття

№ з/п	Об'єкт маркування	К-ть заявників	Заявник	Вид марки	Примітка (варіант кольорів)
1	2	3	4	5	6
1	товар	1	фіз. особи	зображувальна	чорно-білий
2	послуга	2	установа	комбінована	кольоровий
3	товар	1	фіз. особи	словесна	чорно-білий
4	послуга	1	установа	зображувальна	кольоровий
5	товар	2	фіз. особи	комбінована	чорно-білий
6	послуга	1	установа	словесна	кольоровий
7	товар	1	фіз. особи	зображувальна	чорно-білий
8	послуга	2	установа	комбінована	кольоровий
9	товар	1	фіз. особи	словесна	чорно-білий
10	послуга	1	установа	зображувальна	кольоровий
11	товар	2	фіз. особи	комбінована	чорно-білий
12	послуга	1	установа	словесна	кольоровий

1	2	3	4	5	6
13	товар	1	фіз. особи	зображувальна	чорно-білий
14	послуга	2	установа	комбінована	кольоровий
15	товар	1	фіз. особи	словесна	чорно-білий
16	послуга	1	установа	зображувальна	кольоровий
17	товар	2	фіз. особи	комбінована	чорно-білий
18	послуга	1	установа	словесна	кольоровий
19	товар	1	фіз. особи	зображувальна	чорно-білий
20	послуга	2	установа	комбінована	кольоровий
21	товар	1	фіз. особи	словесна	чорно-білий
22	послуга	1	установа	зображувальна	кольоровий
23	товар	2	фіз. особи	комбінована	чорно-білий
24	послуга	1	установа	словесна	кольоровий
25	товар	1	фіз. особи	зображувальна	чорно-білий

5. Практичне заняття № 3

5.1. Мета і зміст практичного заняття

Мета роботи – закріплення і поглиблення теоретичних знань про об'єкти авторського права, набуття практичних навичок розділяти результати авторського права на види та оформляти заявочні документи для набуття прав на них.

Зміст роботи – за даними, отриманими у завданні, користуючись літературними джерелами, необхідно створити чи запропонувати результат авторського права (твір літератури, науки, мистецтва тощо), придумати йому назву та заповнити типовий бланк заяви на подання заявки для одержання свідоцтва на реєстрацію твору.

5.2. Основні теоретичні відомості

Об'єкти авторського права інтелектуальної власності поділяються на дві групи – власне *об'єкти авторського права*: твори літератури і мистецтва, комп'ютерні програми, компіляції даних (бази даних) і об'єкти, суміжні з авторськими правами, до

яких відносяться виконання творів, фонограми і відеограми, програми (передачі) організацій *мовлення*.

Основними законодавчими документами, що регулюють правовідносини в сфері авторських прав є: Закон України «Про авторське право і суміжні права» (23 грудня 1993 р.), Конституція України (1996 р.), Цивільний кодекс України (2003 р.).

Авторське право виникає в результаті роботи фізичної особи або групи осіб над одним, зовсім новим, таким, що відрізняється від інших за своїми властивостями, об'єктом. Надалі такий об'єкт називається твором. Фізична особа, що своєю творчою працею створила твір, є стосовно цього твору автором. Якщо твір було створено групою авторів, то всі вони є співавторами твору і мають стосовно нього рівні права, якщо інше не встановлено договором між ними. Авторське право на твір, створений кількома фізичними особами (співавторами), належить їм спільно, незалежно від того, чи становить такий твір єдине ціле або складається з частин, кожна з яких має ще і самостійне значення (може бути використана незалежно від інших частин твору).

Твори мають дуже широкий спектр. Творами згідно з Цивільним кодексом України можуть бути:

- 1) літературні та художні твори, зокрема:
 - романи, поеми, статті, у тому числі наукові, та інші письменні твори;
 - лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
 - драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори;
 - музичні твори (з текстом або без тексту);
 - аудіовізуальні твори;
 - твори живопису, архітектури, скульптури та графіки;
 - фотографічні твори;
 - твори ужиткового мистецтва;
 - ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки;
 - переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів;
 - збірники творів, якщо вони за добором або упорядку-

ванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;

- 2) комп'ютерні програми;
- 3) компіляції даних (бази даних), якщо вони за добром або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності.

Авторське право не поширюється на ідеї, процеси, методи діяльності або математичні концепції як такі. Комп'ютерні програми охороняються як літературні твори.

Не є об'єктами авторського права:

– акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування (закони, укази, постанови, рішення тощо), а також їх офіційні переклади;

– державні символи України, грошові знаки, емблеми тощо, затверджені органами державної влади;

– повідомлення про новини дня або інші факти, що мають характер звичайної прес-інформації;

– інші твори, встановлені законом.

Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить співавторам спільно, незалежно від того, становить такий твір одне нерозривне ціле чи складається з частин, кожна з яких може мати ще й самостійне значення. Частина твору, створеного у співавторстві, визнається такою, що має самостійне значення, якщо вона може бути використана незалежно від інших частин цього твору.

Кожен із співавторів зберігає своє авторське право на створену ним частину твору, яка має самостійне значення.

Відносини між співавторами можуть бути визначені договором. У разі відсутності такого договору авторське право на твір здійснюється всіма співавторами спільно.

Існують авторські і майнові права на твір. Авторське право виникає з моменту створення твору. Особа, яка має авторське право, для сповіщення про свої права може використовувати спеціальний знак, встановлений законом.

Автору твору належать особисті немайнові права, встановлені статтею 423 Цивільного кодексу України, а також право:

- вимагати зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору, якщо це практично можливо;
- забороняти зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору;
- обирати псевдонім у зв'язку з використанням твору;
- на недоторканність твору.

Автор має право протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню або іншій зміні твору чи будь-якому іншому посяганню на твір, що це може зашкодити честі та репутації автора, а також супроводженню твору без його згоди ілюстраціями, передмовами, післямовами, коментарями тощо.

У разі смерті автора недоторканність твору охороняється особою, уповноваженою на це автором. За відсутності такого уповноваження недоторканність твору охороняється спадкоємцями автора, а також іншими заінтересованими особами.

Права авторів (співавторів) на твір називаються авторськими правами і містять у собі як майнові, так і немайнові права.

Майновими правами інтелектуальної власності на твір є:

- право на використання твору;
- виключне право дозволяти використання твору;
- право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання;
- інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Майнові права на твір належать його авторіві, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Твір вважається опублікованим (випущеним у світ), якщо він будь-яким способом повідомлений невизначеному колу осіб, у тому числі виданий, публічно виконаний, публічно показаний, переданий по радіо чи телебаченню, відображений у загальнодоступних електронних системах інформації.

Твір не може бути опублікований, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральності населення.

Ніхто не має права опублікувати твір без згоди автора, крім випадків, встановлених Цивільним кодексом України та іншими законами.

У разі смерті автора його правонаступники мають право на опублікування твору, якщо це не суперечить волі автора.

Використання твору здійснюється лише за згодою автора, крім випадків правомірного використання твору без такої згоди, встановлених Цивільним кодексом України та іншими законами.

Твір може бути вільно, без згоди автора та інших осіб, та безоплатно використаний будь-якою особою:

- як цитата з правомірно опублікованого твору або як ілюстрація у виданнях, радіо- і телепередачах, фонограмах та відеограмах, призначених для навчання, за умови дотримання звичаїв, зазначення джерела запозичення та імені автора, якщо воно вказане в такому джерелі, та в обсязі, виправданому поставленою метою;

- для відтворення у судовому та адміністративному провадженні в обсязі, виправданому цією метою;

- в інших випадках, передбачених законом.

Особа, яка використовує твір, зобов'язана зазначити ім'я автора твору та джерело запозичення.

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір спливає через сімдесят років, що відраховуються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора чи останнього із співавторів, який пережив інших співавторів, крім випадків, передбачених законом. Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір він може вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом.

За загальним правилом твір може бути використаний третіми особами тільки з дозволу власника авторського права. Найбільш поширеними є права: копіювати чи іншим способом відтворювати твір, здійснювати звукозапис виконання твору; виконувати перед публікою твори, зокрема, музичні, драматичні чи аудіовізуальні; здійснювати публічний показ творів по радіо чи телебаченню, іншими способами трансляції; перекладати на

іншу мову літературні твори; здійснювати прокат, особливо творів, записаних на носій і комп'ютерні програми; екранізувати твори і, зокрема, створювати на їхній основі аудіовізуальні твори.

На відміну від промислової власності, де автори одержують охоронні документи у формі патентів чи свідоцтв і де існують строгі процедури для цього, оформлення прав на об'єкти авторського права не настільки формалізовано.

Виникнення і здійснення авторських прав не вимагає виконання будь-яких формальностей. Одна з форм охорони полягає в тому, що власник авторського права для оповіщення про свої права може використовувати знак охорони авторського права, що міститься на кожному примірнику твору і складається з латинської букви © в колі, імені (найменування) власника авторського права і року першого опублікування твору.

Наприклад: © **НУВГП, 2017** для юридичної особи або © **В.П. Востріков, 2017** для фізичної особи.

Цей авторський знак особливо зручний у тих випадках, коли автор працює, не вказуючи на екземплярах своїх творів свого справжнього імені, а використовуючи псевдонім. У таких випадках буває важко визначити, яка фізична особа є автором твору. Реєстрація ж псевдоніма як авторського знака, з одного боку, дозволяє зберегти анонімність автора для широкої публіки, з іншого, якщо буде потреба, дозволяє підтвердити авторські права на той або інший об'єкт авторського права.

Якщо за публічне використання літературно-художніх і музичних творів авторів – постійних жителів України нараховується авторська винагорода, автори для одержання гонорару реєструють ці твори в Українській асоціації авторських та суміжних прав (УААСП). Автори, яким виплачуються лише договірні й інші разові суми, в Установі не реєструються, їхні права, звичайно, охороняються договірним правом.

Власник авторського права для одержання свідоцтва про авторство на оприлюднений твір у будь-який час протягом терміну охорони авторського права може його зареєструвати в офіційних державних реєстрах.

Державна реєстрація здійснюється відповідно до встановленого порядку УААСП, що складає і періодично видає каталоги всіх реєстрацій. Після реєстрації прав автору видається **свідоцтво** (додаток Н). При виникненні суперечки реєстрація визнається судом як юридична презумпція авторства, тобто вважається дійсною, якщо в судовому порядку не буде доведено інше.

Варто враховувати ту обставину, що авторське право на *твір*, створений за договором з автором, який працює за наймом, належить автору. А от *виключне право* на використання такого твору належить особі, з якою автор знаходиться у трудових відносинах (роботодавцю), якщо інше не передбачено договором.

Охорона майнових прав авторів на Україні діє протягом всього життя автора і 70 років після його смерті. Дія терміну охорони починається з першого січня року, що настає за роком, у якому мали місце юридичні факти. Безстроково охороняються законом *право авторства*, право на ім'я і право протидіяти перекрученню чи іншій зміні твору чи будь-якому іншому зазіханню на твір, що може завдати шкоди честі і репутації автора.

Державна реєстрація авторського права на твір

Державна реєстрація авторського права в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. № 3792-12 [13] та постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1756 «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір».

Заявка на реєстрацію авторського права на твір повинна містити:

- заяву (викладену українською мовою, що складається за встановленою формою (додаток П). Примітка: об'єкти авторського права у п. 3 заяви зазначаються відповідно до ст. 8 Закону;
- примірник твору (у матеріальній формі, визначеній пунктами 3, 15 Порядку [26]);
- документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності);

– документ або копію документа про сплату збору за підготовку до реєстрації авторського права, або копію документа, що підтверджує наявність пільг;

– документ про сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва або копію документа, що підтверджує наявність пільг;

– довіреність, оформлену в установленому порядку, якщо заявка подається довіреною особою.

Заявка на реєстрацію авторського права **на службовий твір**, крім перерахованих вище матеріалів, повинна містити ще й документ, що підтверджує, кому належать майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору (відповідно до ст. 429 Цивільного кодексу України).

Залежно від того, щодо якого об'єкта авторського права подано заявку на реєстрацію, примірник твору подається у такій матеріальній формі:

– літературні письмові твори (оприлюднені чи не оприлюднені) – в друкованому вигляді мовою оригіналу на паперовому або електронному носії;

– усні твори – в друкованому вигляді мовою оригіналу на паперовому або електронному носії чи у вигляді звукозапису;

– комп'ютерні програми – у вигляді вихідного тексту (фрагментів вихідного тексту) програми в обсязі, необхідному для її ідентифікації;

– музичні твори з текстом і без тексту – у вигляді нотного запису або звукозапису, а текст – у друкованому вигляді мовою оригіналу на паперовому або електронному носії;

– драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки, а також сценічні обробки літературних письмових творів і обробки фольклору, придатні для сценічного показу, – у вигляді відеозапису, малюнків або в друкованому вигляді мовою оригіналу на паперовому або електронному носії;

– аудіовізуальні твори – подається довідка державного підприємства «Національний центр Олександра Довженка» про передані на зберігання оригінали творів (вихідні матеріали і відеозаписи) та копії (на кіноплівці чи відеоносіях), що вимагають спеціальних умов зберігання;

– твори образотворчого мистецтва, фотографічні твори, ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності – у вигляді фотографій (за потреби – кольорових) розміром не менше ніж 9×12 сантиметрів або слайдів чи на електронному носії, або у вигляді копій на паперовому носії;

– твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва – у вигляді фотографій (за потреби – кольорових) розміром не менше ніж 9×12 сантиметрів або слайдів, чи у вигляді копій основних креслень проекту, передусім, генерального плану, планів поверхів, фасадів, розрізів, інших креслень (на власний вибір), фотографій або слайдів моделей збудованих будівель і споруд на електронному носії чи у вигляді копій на паперовому носії;

– твори ужиткового мистецтва, у тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, з художнього скла, ювелірні вироби тощо у вигляді фотографій (за потреби – кольорових), розміром не менше ніж 9×12 сантиметрів чи слайдів, або на електронному носії. Слайди та/або фотографії подаються в окремому конверті.

Розгляд заявки і прийняття рішення про реєстрацію авторського права на твір або про відмову в реєстрації здійснюється протягом місяця від дати надходження правильно оформлених документів заявки.

На підставі рішення про реєстрацію авторського права на твір та за наявності документа про сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва відомості про реєстрацію авторського права на твір заносяться до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Датою реєстрації авторського права на твір є дата занесення відомостей про реєстрацію до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір.

Видача свідоцтва здійснюється Державною службою інтелектуальної власності України в місячний строк від дати реєстрації. Свідоцтво видається безпосередньо заявнику, його довірений особі або надсилається на адресу, зазначену в заяві.

5.3. Послідовність виконання практичного заняття № 3

5.3.1. Ознайомитись з теоретичною частиною практичного заняття. Із табл. 3 згідно із заданим викладачем варіантом (порядковий номер у списку групи чи дві останні цифри залікової книжки) вибрати узагальнений об'єкт твору (твір літератури, мистецтва, науки), дані про кількість авторів, вид твору (створений індивідуально чи як службовий), стан оприлюднення.

5.3.2. Придумати згідно з заданими даними назву твору, його суть, прізвища авторів і співавтора (при потребі), назву організації-роботодавця (для службового твору), видавництво і джерело, у якому було оприлюднено твір.

Якщо студент має власний творчий здобуток, він за згодою викладача може використати його для опрацювання практичного завдання.

5.3.3. Скопіювати бланк заяви (додаток П – для індивідуального твору та додаток Р – для службового твору) на ксероксі з цього навчального посібника чи викреслити олівцем (чистий бланк заяви можна також одержати у викладача, скопіювати з Інтернет-сайтів). Заповнити бланк заяви на реєстрацію придуманого твору згідно з заданими умовами в табл. 3.

При цьому всі інші потрібні відомості, що не задані, прийняти самостійно. У перелік авторів твору включити себе.

5.3.4. Вивчити (за розданими зразками свідоцтв) структуру та кваліфікаційні ознаки свідоцтв реєстрації авторського права на твір. Навчитись знаходити потрібну інформацію на свідоцтвах: номер свідоцтва, дату реєстрації твору (додаток Н).

Таблиця 3

Розподіл вихідних даних до заняття

№ з/п	Об'єкт реєстрації	К-ть авторів	Вид твору	Оприлюднення твору
1	2	3	4	5
1	література	1	індивідуальний	так
2	наука	2	службовий	ні

1	2	3	4	5
3	мистецтво	1	індивідуальний	так
4	література	1	службовий	ні
5	наука	2	індивідуальний	так
6	мистецтво	1	службовий	ні
7	література	1	індивідуальний	так
8	наука	2	службовий	ні
9	мистецтво	1	індивідуальний	так
10	література	1	службовий	ні
11	наука	2	індивідуальний	так
12	мистецтво	1	службовий	ні
13	література	1	індивідуальний	так
14	наука	2	службовий	ні
15	мистецтво	1	індивідуальний	так
16	література	1	службовий	ні
17	наука	2	індивідуальний	так
18	мистецтво	1	службовий	ні
19	література	1	індивідуальний	так
21	мистецтво	1	індивідуальний	так
22	література	1	службовий	ні
23	наука	2	індивідуальний	так
24	мистецтво	1	службовий	ні
25	література	1	індивідуальний	так

Зразок заповненої заяви про реєстрацію авторського права на твір наведено в додатку С. Підготовлену заяву на реєстрацію твору та копію твору необхідно здати викладачеві на перевірку.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Абсолютна (світова) новизна – умова патентоздатності технічного (технологічного) рішення, яка полягає в тому, що їх сутність не повинна бути опублікована і реалізована в жодній країні світу.

Абсолютна патентна чистота об'єкта – властивість об'єкта, при якому ні один з його елементів, ні будь-яке їх поєднання, ні весь об'єкт у цілому не підпадають під дію патентів у будь-якій іншій країні світу.

Автомобіль – це самохідна колісна машина, яка приводиться в рух встановленим на ній двигуном і призначена для перевезення людей, вантажу, буксирування транспортних засобів, виконання спеціальних робіт та перевезення спеціального устаткування безрейковими дорогами. Пересувається переважно суходолом.

Автор – фізична особа, яка своєю інтелектуальною, творчою працею створила твір.

Авторське право – право особи на результати творчої діяльності у сферах, визначених законодавством.

Авторський пріоритет – першість даного автора у створенні винаходу (корисної моделі), промислового зразка, що зафіксована в установленому законом порядку, наприклад, за датою надходження заявки на винахід в Патентне відомство України.

Аналогічні патенти (патенти-аналоги) – патенти, видані в різних країнах на один і той же винахід або в одній країні на винахід, близький за сутністю технічного рішення.

Аудіовізуальний твір – твір, що фіксується на певному матеріальному носії у вигляді серії послідовних кадрів (зображень) чи аналогових або дискретних сигналів, які відображають рухомі зображення (як із звуковим супроводом, так і без нього), і сприйняття якого є можливим виключно за допомогою того чи іншого виду екрана.

База даних (компіляція даних) – сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом творчої праці, і

складові частини якої доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних чи інших засобів.

Барабан – це орган намотування підйомних канатів.

Вал – це деталь, яка забезпечує обертовий рух, встановлених на ній шківів, зірочок, зубчастих та черв'ячних коліс, котків тощо, передаючи корисний обертальний момент.

Види аудіовізуального твору: кінофільми, телефільми, відеофільми, діафільми, слайд-фільми тощо.

Виключне право – майнове право особи, яка має щодо твору, виконання, постановки, передачі організації мовлення, фонограми чи відеограми авторське право і (або) суміжні права на використання цих об'єктів авторського права і (або) суміжних прав тільки нею і на видачу тільки цією особою дозволу чи заборону їх використання іншим особам у межах строку, встановленого законодавством.

Винахід – це технічне рішення, що є новим, корисним у господарській діяльності і може бути практично застосоване. Визнаний офіційними експертами винахід може отримати правову охорону від держави і стати об'єктом промислової власності, що засвідчується особливим правоохоронним документом, який має назву патент.

Винахідник – людина, інтелектуальною, творчою працею якої створено винахід (корисну модель).

Виріб – це предмет або набір предметів, що виготовляються на підприємстві. Виріб є результатом виробничого процесу.

Виток – це один оберт гвинтової лінії.

Відкриття – це встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання.

Відтворення – виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній, оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер.

Власність – результат привласнення, тобто ставлення людей до певних речей, як до своїх.

Гальмо – це пристрій, призначений для зниження або обмеження швидкості пересування чи повної зупинки і утримання у нерухомому стані підйомно-транспортного обладнання і вантажів.

Географічне зазначення походження товару – назва географічного місця, яка вживається для позначення товару, що походить із цього географічного місця та має певні якості, репутацію або інші характеристики, в основному зумовлені характерними для даного географічного місця природними умовами чи людським фактором або поєднанням цих природних умов і людського фактора.

Географічне місце – будь-який географічний об'єкт із офіційно визначеними межами, зокрема: країна, регіон як частина країни, населений пункт, місцевість тощо.

Гудвіл – загальний обсяг прав інтелектуальної власності, який є невід'ємним від підприємства.

Дата початку дії патенту – дата, починаючи з якої патент набуває юридичної сили, тобто власника патенту на використання. У деяких країнах це день подачі заявки в патентне відомство, день видачі патенту, день реєстрації заявки в патентному відомстві, день подачі повного опису патенту, день прийняття заявки до розгляду.

Дата пріоритету – дата подання заявки до Установи чи до відповідального органу держави – учасниці Паризької конвенції про охорону промислової власності, за якою заявлено пріоритет.

Двигун – це енергосилова машина, що перетворює який-небудь вид енергії на механічну роботу.

Деклараційний патент на винахід – різновид патенту, що видавався за результатами формальної експертизи заявки на винахід.

Деклараційний патент на корисну модель – різновид патенту, що видавався за результатами формальної експертизи заявки на корисну модель.

Державна система правової охорони інтелектуальної власності – сукупність експертних, наукових, освітніх, інформаційних, правових та інших державних закладів відповідної спеціалізації.

Деталь – це виріб, виготовлений із матеріалу однієї марки без використання складальних операцій.

Диференціал – це механічний пристрій, що передає обертання з одного джерела на два незалежні споживача так, що кутові швидкості обертання джерела і обох споживачів можуть бути різними один відносно іншого, і їх співвідношення може бути непостійним, але відношення швидкості обертання джерела до суми швидкостей обох споживачів лишається постійним.

Доручення роботодавця – видане працівникові у письмовій формі завдання, яке має безпосереднє відношення до специфіки діяльності підприємства або діяльності роботодавця і може призвести до створення винаходу чи корисної моделі.

ЄСКД – це єдина система конструкторської документації.

Жорсткість – це здатність деталей чинити опір зміні форми при дії експлуатаційних навантажень.

Зазор – це різниця розмірів отвору і вала до складання, якщо розмір отвору більший за розмір вала.

Заклад експертизи – уповноважений державний заклад (державний орган виконавчої влади, підприємство, організація) для розгляду і проведення експертизи заявок і видачі охоронних документів.

Замкнута гідросистема – це пристрій для керування зміною швидкості у зубчастих диференціалах за рахунок дроселювання рідини, яка рухається в закільцьованих коротких трубопроводах.

Запатентований промисловий зразок – промисловий зразок, на який видано патент.

Заявка – сукупність документів, необхідних для розгляду заявленого винаходу (корисної моделі) та видачі патенту.

Заявник – фізична чи юридична особа, яка подала заявку чи набула прав заявника у встановленому законом порядку.

Зварне з'єднання – це нероз'ємне з'єднання між деталями при їх нагріванні.

Зірочка – це деталь ланцюгової передачі або іншого механізму у вигляді профільованого колеса із зубами, які входять у зачеплення з привідним ланцюгом, гусеницею або з іншими об'єктом, що охоплює її по периметру.

Знак для товарів і послуг – позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від споріднених товарів і послуг інших осіб.

Знак, що суперечить публічному порядку, принципам гуманності та моралі – знак, який: а) може ввести громадськість в оману; б) спрямований на порушення конституційних прав і свобод людини і громадянина, незаконне заволодіння правами фізичної або юридичної особи, держави, територіальної громади, зазіхає на існуючі та історичні державні символи, символи міжнародних організацій і територіальних громад, спотворює їх; в) пропагує війну, національну і релігійну ворожнечу, зміну шляхом насильства конституційного ладу або територіальної цілісності України, містить антидержавні, расистські лозунги, емблеми і найменування екстремістських організацій; г) принижує або ображає націю чи особистість за національною ознакою; д) пропагує бузувірство, блюзнірство, неповагу до національних і релігійних святинь, містить богохульні вирази і елементи символіки, що ображають почуття віруючих; е) пропагує наркоманію, алкоголізм, тютюнопаління та інші шкідливі звички, є порнографією, пропагує культ насильства та жорстокості, містить нецензурні слова та вирази.

Зносостійкість – це здатність деталей чинити опір спрацюванню внаслідок тертя рухомих поверхонь, що контактують.

Зображувальне позначення – різні зображення, малюнки, символи, що мають певні ознаки, побічно пов'язані з виробником товарів або особою, яка надає послуги.

Зубчаста передача – це механізм, що має два зубчасті колеса, які можуть повертатися навколо осей, їх відносні положення зафіксовано, й одне зубчасте колесо повертає інше за допомогою послідовної дії зубців, які перебувають у контакті.

Ім'я автора – сукупність слів чи знаків, що ідентифікують автора: прізвище, ім'я та по батькові автора, ініціали авто-

ра, псевдонім автора, прийнятий автором знак чи сукупність знаків.

Інтелектуальна власність – це результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та ін.) або кількох осіб.

Каток – це елемент фрикційної передачі циліндричної, конічної та інших форм обертання.

Квалітет – це сукупність допусків, що відповідають одному рівню точності для всіх номінальних розмірів.

Кваліфікаційна експертиза (експертиза по суті) – експертиза, що встановлює відповідність винаходу умовам патентоздатності (світової новизні, винахідницькому рівню, промисловій придатності).

Клепкове з'єднання – це нероз'ємне з'єднання деталей за допомогою заклепок.

Коефіцієнт корисної дії – відношення роботи сил корисного опору до роботи рушійних сил за цикл усталеного руху.

Комбіноване позначення – композиція словесних або літерних елементів та зображувальних елементів, виконаних на площині.

Комерційна тасмниця – будь-яка інформація, що має певне значення для її власника, може впливати на його виробничо-комерційну діяльність і певним чином захищена.

Комерційне найменування – найменування, яке дає змогу вирізнити одну особу з поміж інших, не вводять в оману споживачів щодо справжньої її діяльності та певним чином зареєстровано.

Комп'ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму).

Конвеєр – це машина безперервної дії, призначена для транспортування насипних і штучних вантажів.

Контрафактний примірник твору – примірник твору, фонограми чи відеограми, відтворений, опублікований і (або)

розповсюджений з порушенням авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі примірники захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без згоди автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, зокрема, з країн, в яких ці твори, фонограми відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися.

Корисна модель – результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології, тобто технологічне або технічне рішення, що відповідає критеріям патентоспроможності (новизни та промислової придатності).

Корозійна стійкість – це здатність деталей протистояти дії зовнішніх хіміко-термічних впливів.

Корпус – це основна частина машини, механізму.

Кран підйомний – це вантажопідіймальна машина для підймання і переміщення вантажів у вертикальному і горизонтальному напрямках.

Ланцюг – це гнучкий зв'язок зірочок ланцюгової передачі у вигляді полотна, зібраного з окремих ланок втулково-роликкових, зубчастих або гакових.

Ланцюгова передача – це передача у найпростішому вигляді складається з двох зірочок та гнучкого зв'язку у вигляді замкнутої форми приводного ланцюга.

Ліцензіар – фізична або юридична особа, власник об'єкта права інтелектуальної власності, який передає певні права іншій фізичній або юридичній особі згідно з чинним законодавством.

Ліцензіат – фізична або юридична особа, яка отримує певні права від власника об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензіара) згідно з чинним законодавством.

Ліцензія – дозвіл від власника патенту (ліцензіара), що видається іншій особі (ліцензіату), на використання винаходу (корисної моделі) на договірних умовах.

Майнові права – це право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності; виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке вико-

ристання; інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Маточина – це елемент зубчастого колеса, зірочки, шківів тощо для з'єднання їх з валом або віссю.

Машина – це будова, що виконує механічні рухи для перетворення енергії, матеріалів та інформації, щоб полегшити працю людини.

Механізм – це система твердих тіл, рухомо з'єднаних між собою, яка призначена для перетворення рухів і сил одного чи кількох тіл у потрібні рухи і сили інших тіл.

Механічна передача – це механізм, що передає енергію від двигуна до робочого органу машини з перетворюванням кінематичних та силових параметрів руху.

Механічний привід – це механічна передача одноступінчаста або багаступінчаста, яка передає енергію від двигуна до робочого органу машини з перетворенням параметрів, як правило, обертального руху, але інколи і характер руху – обертальний рух перетворюють у поступальний.

Міжнародна заявка – заявка, яка подана згідно з Договором про патентну кооперацію.

Міцність – це здатність деталей чинити опір руйнуванню.

Муфта – це виріб, що з'єднує вали і передає обертальний момент.

Нарізне з'єднання – це розбірне нерухоме з'єднання деталей машин за допомогою нарізи, у якому одна з деталей має зовнішній наріз, а інша – внутрішній.

Натяг – це різниця розмірів вала та отвору до складання, якщо розмір вала більший за розмір отвору.

Наукове відкриття – встановлення невідомих раніше, але об'єктивних закономірностей, властивостей і явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни в рівень наукового пізнання цього світу.

Немайнові права – це право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності; право перешкоджати будь-якому посяганням на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта права інтелектуальної

власності та інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Об'єкт знака – словесні позначення, у тому числі власні імена, літери, цифри, зображувальні та об'ємні позначення, кольори і комбінації кольорів та інші позначення або їх комбінації, виконані у будь-якому кольорі чи поєднанні кольорів.

Об'єкт права інтелектуальної власності – це законодавчо визначений таким результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, літературній і художній сферах, що надає його автору особливі немайнові права, а також пов'язану з ним сукупність виключних прав майнового характеру.

Об'ємне позначення – фігури або їх композиції у трьох вимірах (тривимірне зображення), що надають можливість уявляти об'єкт об'ємно, зокрема, вигляд форм упаковок для товарів.

Обмежувальна частина формули – родове поняття, яке формується як поняття, що охоплює винахід та його найближчий аналог (прототип), який є найбільш близьким до винаходу засобом того ж призначення, відомим із загальнодоступних джерел інформації.

Ознаки пристрою – наявність конструктивних елементів, форма виконання елементів, їх взаємне розташування, форма зв'язку між елементами, взаємозв'язок розмірів та інших параметрів елементів або самого об'єкту винаходу, матеріал, з якого виконаний елемент або об'єкт винаходу.

Ознаки процесу (способу) – наявність дій або сукупності взаємозалежних дій над матеріальним об'єктом за допомогою матеріальних об'єктів, порядком (послідовністю, одночасністю, різним сполученням тощо) виконання дій у часі, умовами, що забезпечують можливість виконання тієї чи іншої дії, режимом (часовим, температурним, тиском, швидкістю тощо), межами дій набуття певного стану (наприклад, до танення, замерзання тощо), параметрами і характеристиками дій, використанням визначених речовин, використанням визначених пристроїв.

Оманливе позначення – позначення або його елементи, які містять відомості, що однозначно сприймаються споживачем як неправдиві, неправильні, або як такі, що не відповідають

дійсності щодо властивостей або інших якісних характеристик товарів, що спотворюють істину або свідомо видаються як істинні.

Оприлюднення твору – здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо.

Опублікування твору – випуск в обіг за угодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, виготовлених поліграфічним, електронним чи іншими способами примірників твору у кількості, здатній задовольнити, з урахуванням характеру твору, розумні потреби публіки, шляхом їх продажу, здавання в майновий найм, побутового чи комерційного прокату, надання доступу до них через електронні системи інформації таким чином, що будь-яка особа може його отримати з будь-якого місця і у будь-який час за власним вибором або передачі права власності на них чи володіння ними іншими способами. Опублікуванням твору вважається також депонування рукопису твору з відкритим доступом та можливістю одержання в ньому примірника (копії) твору.

Особливий знак – знак з можливостями особливого сприйняття органами чуття людини – звукові, запахи, кольори, світлові, рухові (мультимедійні), голографічні.

Ось (вісь) – це деталь, яка забезпечує обертовий рух, встановлених на ній, шківів, зірочок, зубчастих та черв'ячних коліс, котків тощо, не передаючи корисного крутного моменту.

Пасова передача – це механічний пристрій для передавання механічної енергії (механічна передача) між валами за допомогою гнучкого елемента (приводного паса) за рахунок сил тертя або сил зачеплення (зубчасті приводні паси).

Патент – охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності.

Патент на винахід – різновид патенту, що видається за результатами позитивної кваліфікаційної експертизи заявки на винахід.

Патент на корисну модель – різновид патенту, що видається за результатами позитивної формальної експертизи заявки на корисну модель.

Патент на секретний винахід – різновид патенту, що видається на винахід, віднесений до державної таємниці.

Патентоздатність – це характеристика об'єкта промислової власності, що визначається у результаті державної експертизи та дозволяє визначити придатність цього об'єкта до отримання правової охорони.

Підстави для відмови у наданні права на знак – обмеження, що встановлені Законом і які полягають у тому, що знак не повинен суперечити публічному порядку, принципам гуманності та моралі.

Плагіат – порушення права авторства, яке полягає в оприлюдненні (опублікуванні) повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Посадка – це характер з'єднання двох деталей, що визначається різницею їхніх розмірів до складання.

Похідний твір – твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування, обробка фольклору, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову.

Примірник твору – копія твору, яка виконана у будь-якій матеріальній формі.

Пристрій – це обладнання, конструктивно завершена технічна система, що має певне функціональне призначення і за допомогою якої виконується яка-небудь робота або спрощується, полегшується певний процес.

Пріоритет заявки – першість у поданні заявки.

Промисловий зразок – результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання.

Псевдонім – вигадане ім'я, вибране автором чи виконавцем для позначення свого авторства.

Публічна демонстрація твору – публічне одноразове чи багаторазове представлення твору публіці за згодою суб'єктів авторського права у приміщенні, в якому можуть бути присут-

німи особи, які не належать до кола сім'ї або близьких знайомих цієї сім'ї.

Публічне сповіщення (доведення до загального відома) – передача за згодою суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав в ефір за допомогою радіохвиль, з використанням супутників, проводів, кабелю творів, коли зазначена передача може бути сприйнята необмеженою кількістю осіб у різних місцях.

Раціоналізаторська пропозиція – визнана юридичною особою (організацією, підприємством, відомством тощо) пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення в будь-якій сфері діяльності.

Реєстр – Державний реєстр патентів України на винахід (корисну модель).

Речовина – це вид матерії, яка характеризується масою та складається з елементарних частинок (електронів, протонів, нейтронів, мезонів тощо). Характерною властивістю таких частинок є відмінні від нуля баріонний заряд або лептонний заряд.

Роботодавець – особа, яка найняла працівника за трудовим договором (контрактом).

Роботоздатність – це вимога, що визначає такий стан деталі чи складальної одиниці, при якому вона здатна виконувати функції з параметрами, заданими технічною документацією.

Розмір – це числове значення лінійної величини у вибраних одиницях.

Розповсюдження об'єктів авторського права – будь-яка дія, за допомогою якої об'єкти авторського права безпосередньо або опосередковано пропонуються публіці.

Розрізняльна здатність знака – наявність у позначенні певних індивідуальних ознак, які дозволяють однозначно отримувати певну інформацію, вирізняти та ідентифікувати особу, що пропонує товари або послуги (складаються лише з одного елемента, занадто простого і часто вживаного; занадто складні за композицією і містять велику кількість елементів; є загально-вживаними скороченнями; є загально-вживаними символами; є такими, що вводять споживача в оману тощо).

Свідоцтво – це документ, що засвідчує якийсь конкретний факт чи ряд пов'язаних між собою фактів.

Свідоцтво про авторство – охоронний документ, що засвідчує особисте немайнове право авторства на твір.

Складальна одиниця – це виріб, який складається з двох і більше деталей, з'єднаних між собою за допомогою складальних операцій для сумісної роботи.

Словесне позначення – слова природної мови, вигадані слова або сполучення слів, аббревіатура, лозунги, власні імена, що виконані звичайним (стандартним) або оригінальним шрифтом.

Службовий винахід (службова корисна модель) – винахід (корисна модель), створений працівником у зв'язку з виконанням службових обов'язків чи за дорученням роботодавця за умови, що трудовим договором (контрактом) не передбачене інше з використанням досвіду, виробничих знань, секретів виробництва і обладнання роботодавця.

Службовий твір – твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем.

Службові обов'язки – зафіксовані в трудових договорах (контрактах), посадових інструкціях функціональні обов'язки працівника, що передбачають, зокрема, виконання робіт, що можуть призвести до створення винаходів, корисних моделей, творів.

Співавторство – відносини між двома і більше авторами, добровільною спільною працею яких створюється твір, який не може існувати без складових частин як єдине ціле. Може бути нероздільне, коли неможливо виділити працю кожного співавтора, і роздільне, коли складові частини чітко визначені.

Спіраль Архімеда – це крива, яку описує точка M під час її рівномірного руху зі швидкістю v уздовж прямої, що рівномірно обертається в площині навколо однієї зі своїх точок O із кутовою швидкістю ω .

Споруда – це нерухома штучна структура (конструкція, також будівля) порівняно великого розміру.

Суб'єкти права інтелектуальної власності – це творці об'єкта права інтелектуальної власності та інші особи, яким на-

лежать особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності.

Суміжні права – тип прав на інтелектуальну власність, спрямованих забезпечити охорону інтересів фізичних та юридичних осіб, що сприяють створенню творів, які після створення стають доступними для широкого загалу.

Суспільне надбання – об’єкти інтелектуальної власності, твори і об’єкти суміжних прав, строк дії прав на які закінчився.

Суть винаходу – сукупність його суттєвих ознак, необхідних і достатніх для одержання бажаного технічного результату.

Тельфер – це машина з електричним приводом для підймання та горизонтального переміщення вантажів.

Теплостійкість – це здатність деталей не втрачати своїх експлуатаційних властивостей при змінах температури.

Технічний результат – виявлення нових технічних властивостей або поліпшення характеристик уже відомих властивостей об’єкта винаходу, що можуть бути отримані при його здійсненні і виявляються через нові споживчі властивості, які характеризують економічні аспекти використання винаходу (продуктивність, енергоємність, матеріалоємність тощо) та ті, що стосуються особливостей обслуговування, транспортування, розміщення і переміщення тощо.

Торговельна марка – будь-яке позначення або поєднання позначень, які призначені для вирізнення товарів (послуг), що їх виробляє (надає) одна особа, від схожих товарів (послуг), які виробляють (надають) інші особи.

Торцеве ущільнення – це тип зашліфювача контактного типу для обертових деталей обладнання, у якому герметизація здійснюється по плоскій (торцевій) поверхні.

Транспортер – це пристрій для безперервного переміщення вантажів на невелику відстань.

Формальна експертиза (експертиза за формальними ознаками) – експертиза, у ході якої встановлюється належність зазначеного у заявці об’єкта до переліку об’єктів, які можуть бути визнані винаходами (корисними моделями), і відповідність заявки та її оформлення встановленим вимогам.

Формула винаходу – коротке і чітке визначення суті винаходу шляхом логічного вираження об'єкту винаходу через сукупність його суттєвих ознак, побудованої згідно з діючими правилами її написання (за родовими ознаками і видовими відмінностями).

Фрикційна передача – це трьохланковий механізм, у якого дві рухомі ланки є фрикційні котки, третя ланка – стояк, і передача енергії здійснюється за рахунок тертя між притиснутими котками.

Фрикційний варіатор – це передача із змінним передавальним числом, яка дозволяє плавно змінювати швидкість веденого вала.

Цапфа – це опорна ділянка осі або вала, яка сприймає радіальну силу.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Черв'ячна передача – це трьохланковий механізм, у якого дві рухомі ланки є одна – черв'як-гвинт, а друга – зубчасте черв'ячне колесо, третя ланка – стояк.

Шестірня – це менша деталь зубчастої передачі у вигляді диска із зубцями на циліндричній або конічній поверхні, що входять у зачеплення із зубцями іншого зубчастого колеса і призначена для передавання руху до цього зубчастого колеса або отримання руху від нього.

Шийка – це цапфа, розміщена на деякій відстані від торців осі або вала.

Шип – це кінцева цапфа (цапфа розміщена на кінці осі або вала).

Шків – це деталь, елемент пасової передачі, який встановлюється на валу або осі.

Шліцьове з'єднання – це з'єднання за допомогою шліців, що нарізаються на поверхнях вала і маточини деталі, яка з'єднується з валом.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Шнек – це гвинтовий пристрій (транспортёр) для переміщення чи змішування сипких або рідких матеріалів.

Шорсткість – це показник механічної обробки поверхні виробу, який проявляється у вигляді сукупності виступів та западин різних форм і розмірів.

Шпонкове з'єднання – це з'єднання вал-маточина, утворене за допомогою шпонки.

Штам мікроорганізму – це конкретна чиста культура певного виду мікроорганізмів, у якої вивчені морфологічні та фізіологічні особливості. Штами можуть бути виділені з різних об'єктів (грунту, води, харчових продуктів тощо) або з одного джерела в різний час.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Автомобіль 88
Адаптації 47
Аранжування 47

Балон 89

Вал 8, 9, 12, 14
Відкриття 4
Втулка 15

Газ 88
Графіка 47

Двигун 88
Діаграма 24 ✓
Дрена 21 ✓

Елемент 21 ✓
Епіцикл 7 ✓

Зазор 21
З'єднання 12, 14
Знак 23, 39

Живопис 47

Інтернет-ресурси 66

Колесо зубчасте 7
Код 39
Колектор 21
Корпус 21

Ланка 8
Лекція 47
Література 55

Механізм 6
Муфта 8, 9, 12, 14

Наука 4, 55
Насадка 21

Ось (вісь) 59

Переклад 47
Пристрій 7
Промова 47
Процес 22

Реєстр 35
Рідина 8, 12

Сателіт 7
Сітка 21
Скульптура 47
Спіраль 24
Спорука 21
Спосіб 23

Таблиця 24
Товар 35

Ущільнення 25, 83

Форсунка 89
Фільтр 22

Циліндр 21

Шарнір 21
Шестерня 7

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубенко П. Т. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник [Текст] / П. Т. Бубенко, В. В. Величко, С. М. Глухарев. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 215 с.
2. Дроб'язко В. С. Право інтелектуальної власності: Навчальний посібник [Текст] / В. С. Дроб'язко, Р. В. Дроб'язко. – К. : ЮрінКомІнтер, 2004. – 512 с.
3. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. – Наук.-практ. вид.: у 4-х т. / За заг. ред. О. Д. Святоцького. – Т. 1: Право інтелектуальної власності. – К. : Видавничий дім «ІнЮре», 1999. – 500 с., Т. 2: Авторське право і суміжні права. – К. : Видавничий дім «ІнЮре», 1999. – 460 с., Т. 3: Промислова власність. – К. : Видавничий дім «ІнЮре», 1999. – 656 с., Т. 4: Оцінка інтелектуальної власності. Бухгалтерський облік та оподаткування. – К. : Видавничий дім «ІнЮре», 1999. – 384 с.
4. Кірін Р. С. Інтелектуальна власність: Підручник [Текст] / Р. С. Кірін, В. Л. Хоменко, І. М. Коросташова. – Дніпро : НГУ, 2012. – 320 с.
5. Ксенофонтова М. М. Інтелектуальна власність: у схемах і таблицях: Навчальний посібник [Текст] / М. М. Ксенофонтова, В. П. Самодай, С. Г. Дубовик. – Суми : СумДУ, 2014. – 292 с.
6. Лазебний В. С. Основи інтелектуальної власності [Текст] / В. С. Лазебний, Г. М. Розорінов, С. В. Толюпа. – К. : Ліра-К, 2011. – 150 с.
7. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник. – 3-тє вид., переробл. і допов. [Текст] / І. О. Мікульонок. – К. : НТУУ «КПІ». – 238 с.
8. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. М. П. Паладія [Текст]. – К. : ТОВ «Альфа-ПК», 2004. – 56 с.
9. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності: Навчальний посібник [Текст] / П. М. Цибульов. – К. : Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. – 108 с.

Законодавство України про інтелектуальну власність

10. Господарський кодекс України, від 16.01.2003 р. № 436-IV.
11. Господарський процесуальний кодекс, від 06.11.1991 р. № 1798-XII.
12. Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито», від 21.01.1993 р. № 7-93.
13. Закон України «Про авторське право і суміжні права», від 23.12.1993 р. № 3792-XII.
14. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування», 17.01.2002 р. № 2953-III.
15. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», 15.12.1993 р. № 3687-XII.
16. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів», від 16.06.1999 р. № 752-XIV.
17. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», від 15.12.1993 р. № 3689-XII.
18. Закон України «Про охорону прав на промислові зрашки», від 15.12.1993 р. № 3688-XII.
19. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», від 21.04.1993 р. № 3116-XII.
20. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», від 05.11.1997 р. № 621/97-ВР.
21. Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», від 23.03.2000 р. № 1587-III.
22. Кодекс України про адміністративні правопорушення, від 07.12.1984 р. № 8073-X.
23. Конституція України, від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
24. Кримінальний кодекс України, від 05.04.2001 р. № 2341, 18.03.2004 р. № 1618-М.
25. Митний кодекс України, від 11.07.2002 р. № 92-IV.
26. Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір. Постанова КМ України від 27 грудня 2001 р. № 1756.

27. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель. – Рівне : ЦНТЕІ, 2004. – 48 с.
28. Правила складання та подання заявки на промисловий зразок. – Офіційний вісник України. – 2002. – № 11. – С. 203-213.
29. Правила складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг. Постанова МЮ України № 416/2220 від 22.09.1997 р.
30. Цивільний кодекс України, від 16.01.2003 р. № 435-IV.
31. Цивільний процесуальний кодекс України, від 18.03.2004 р. № 1618-М.

Міжнародні договори з інтелектуальної власності

32. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів, від 24.07.1971 р.
33. Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури, від 28.04.1977 р.
34. Всесвітня декларація про інтелектуальну власність, від 26.06.2000 р.
35. Всесвітня конвенція про авторське право, від 06.09.1952 р.
36. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, від 20.12.1976 р.
37. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, від 20.12.1996 р.
38. Договір з інтелектуальної власності стосовно інтегральних схем, від 26.05.1986 р.
39. Договір про закони щодо товарних знаків, 27.10.1994 р.
40. Договір про патентне право (PLT), від 01.06.2000 р.
41. Договір про патентну кооперацію (PCT), від 19.06.1970 р.
42. Договір про проведення узгодженої антимонопольної політики, від 25.01.2000 р.

43. Женевський акт Гаазької угоди про міжнародну реєстрацію промислових зразків, від 02.07.1999 р.
44. Загальна декларація прав людини, від 10.12.1948 р.
45. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності, від 14.07.1967 р.
46. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм, від 29.10.1971 р.
47. Мадридська Угода про міжнародну реєстрацію знаків, від 14.04.1891 р.
48. Міжнародна конвенція по охороні нових сортів рослин, від 02.12.1961 р.
49. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, від 26.10.1961 р.
50. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, від 16.12.1976 р.
51. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків, від 15.06.1957 р.
52. Паризька конвенція про охорону промислової власності, від 20.03.1883 р.
53. Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків, від 27.06.1989 р.
54. Спільні правила до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків та Протоколу до цієї Угоди Адміністративні інструкції з застосування Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків та Протоколу до цієї угоди.
55. Угода про заходи щодо попередження та припинення використання неправдивих товарних знаків та географічних зазначень, від 14.04.1891 р.
56. Угода про співробітництво по припиненню правопорушень у сфері інтелектуальної власності, від 21.09.2000 р.
57. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, від 15.04.1994 р.

Інтернет-ресурси

– Департамент інтелектуальної власності Міністерства

Національний університет
водного господарства
та природокористування

економічного розвитку і торгівлі України (www.me.gov.ua);

– ДП Український інститут інтелектуальної власності
(www.ukrpatent.org.ua);

– Український центр інноватики та патентно-
інформаційних послуг (www.ip.-centr.kiev.ua);

– Українське агентство з авторських та суміжних прав
(www.uacr.kiev.ua);

– Інститут інтелектуальної власності і права
(www.iipl.ukrpatent.org.ua)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ТЕСТОВА ПРОГРАМА ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

1. Що таке власність?

- А) право користуватися об'єктом власності;
- Б) право володіти об'єктом власності;
- В) право розпоряджатися об'єктом власності;
- Г) право володіти, користуватися і розпоряджатися об'єктом власності.

2. Об'єкти власності поділяються на:

- А) фізичні і психологічні;
- Б) адміністративні і кримінальні;
- В) матеріальні і нематеріальні;
- Г) моральні і фізичні.

3. До матеріальних об'єктів власності належать:

- А) патент, ліцензія;
- Б) раціоналізаторська пропозиція;
- В) автомобілі, будинки;
- Г) винахід, музичний твір;

4. До нематеріальних об'єктів власності належать:

- А) патент, ліцензія;
- Б) автомобілі, будинки;
- В) винахід, музичний твір;
- Г) авторські і суміжні права.

5. Об'єкти інтелектуальної власності відносяться до:

- А) матеріальних об'єктів;
- Б) нематеріальних об'єктів;
- В) духовних об'єктів;
- Г) фізичних об'єктів.

6. Використання власності без дозволу її власника є:

- А) законним;
- Б) правомірним;
- В) законним за певних умов;
- Г) незаконним.

7. Незаконно заволодіти об'єктом інтелектуальної власності порівняно з матеріальним об'єктом власності:

- А) легше;
- Б) важче;

- В) залежно від обставин;
- Г) не можна порівнювати.

8. Що таке інтелектуальна власність?

- А) закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій і науковій сферах;
- Б) закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у літературній і художній сферах;
- В) закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій, науковій, літературній і художній сферах;
- Г) закріплені законом права на результати інтелектуальної діяльності у виробничій і літературній.

9. Назвіть найважливішу особливість права інтелектуальної власності:

- А) двоякість права, тобто автор має одночасно сукупність особистих немайнових (моральних) прав, що не можуть відчужуватися від їхнього власника в силу їхньої природи, та майнових прав;
- Б) однозначність;
- В) обмежене користування;
- Г) необмежене користування.

10. Який типовий термін охорони винаходу?

- А) 5 років;
- Б) 10 років;
- В) 15 років;
- Г) 20 років.

11. Охорона майнових прав на об'єкти авторського права в Україні діє протягом:

- А) всього життя автора і додатково 40 років після його смерті;
- Б) всього життя автора і додатково 50 років після його смерті;
- В) всього життя автора і додатково 60 років після його смерті;
- Г) всього життя автора і додатково 70 років після його смерті.

12. Особисті майнові права автора в Україні охороняються:

- А) протягом всього життя автора і додатково 70 років після його смерті;
- Б) протягом всього життя автора і додатково 60 років після його смерті;
- В) безстроково;
- Г) протягом всього життя автора і додатково 50 років після його смерті.

13. Для промислових підприємств прибуток забезпечується:

- А) на 40% за рахунок технології, на 20% за рахунок маркетингу і на 40% – за рахунок виробництва;
- Б) на 30% за рахунок технології, на 40% за рахунок маркетингу і на 30% – за рахунок виробництва;
- В) на 60% за рахунок технології, на 30% за рахунок маркетингу і на 10% – за рахунок виробництва;
- Г) на 50% за рахунок технології, на 30% за рахунок маркетингу і на 20% – за рахунок виробництва.

14. Україні належить зареєстрований в колишньому СРСР:

- А) кожний другий винахід;
- Б) кожний третій винахід;
- В) кожний четвертий винахід;
- Г) кожний п'ятий винахід.

15. Об'єкт права інтелектуальної власності – це:

- А) законодавчо визначений таким результат інтелектуальної діяльності в промисловій і літературній сферах;
- Б) законодавчо визначений таким результат інтелектуальної діяльності в промисловій і науковій сферах;
- В) законодавчо визначений таким результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій і літературній сферах;
- Г) законодавчо визначений таким результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, літературній і художній сферах.

16. Назвіть об'єкти промислової власності:

- А) комерційні таємниці, наукові відкриття;
- Б) винаходи, корисні моделі;
- В) раціоналізаторські пропозиції, комп'ютерні програми;

Г) бази даних, топографії інтегральних мікросхем.

17. Назвіть нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності:

- А) комерційні таємниці, наукові відкриття;
- Б) винаходи, корисні моделі;
- В) виконання творів, комп'ютерні програми;
- Г) бази даних, топографії інтегральних мікросхем.

18. Назвіть об'єкти авторського права і суміжних прав:

- А) винаходи, корисні моделі;
- Б) художні твори, комп'ютерні програм;
- В) бази даних, виконання творів;
- Г) сорти рослин, породи тварин.

19. Географічні зазначення як об'єкти інтелектуальної власності – це:

- А) об'єкти промислової власності;
- Б) об'єкти майнового права;
- В) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- Г) об'єкти авторського права і суміжних прав.

20. Сорти рослин як об'єкти інтелектуальної власності – це:

- А) об'єкти промислової власності;
- Б) об'єкти майнового права;
- В) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- Г) об'єкти авторського права і суміжних прав.

21. Літературні твори як об'єкти інтелектуальної власності – це:

- А) об'єкти промислової власності;
- Б) об'єкти майнового права;
- В) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- Г) об'єкти авторського права і суміжних прав.

22. Які з наведених об'єктів є результатом науково-технічної творчості?

- А) літературні твори, комп'ютерні програми;
- Б) художні твори, виконання творів;
- В) промислові зразки, торговельні марки;
- Г) бази даних, виконання творів.

23. Які з наведених об'єктів є художньої творчості?

- А) літературні твори, комп'ютерні програми;

- Б) промислові зразки, торговельні марки;
- В) бази даних, виконання творів;
- Г) винаходи, корисні моделі.

24. Сорти рослин як об'єкти інтелектуальної власності

– це:

- А) об'єкти промислової власності;
- Б) об'єкти майнового права;
- В) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- Г) об'єкти авторського права і суміжних прав.

25. Породи тварин як об'єкти інтелектуальної власності

– це:

- А) об'єкти промислової власності;
- Б) об'єкти майнового права;
- В) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- Г) об'єкти авторського права і суміжних прав.

26. Топографії інтегральних мікросхем як об'єкти інтелектуальної власності – це:

- А) об'єкти промислової власності;
- Б) об'єкти майнового права;
- В) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- Г) об'єкти авторського права і суміжних прав.

27. Права виконавців творів, виробників фонограм і аудіограм, організацій мовлення – це:

- А) суб'єкти права інтелектуальної власності;
- Б) об'єкти промислової власності;
- В) об'єкти авторського права;
- Г) об'єкти суміжних з авторськими прав.

28. Громадяни (фізичні особи), юридичні особи та держава відповідно до Закону України «Про власність» визнаються як:

- А) суб'єкти права інтелектуальної власності;
- Б) нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності;
- В) об'єкти промислової власності;
- Г) об'єкти авторського права.

29. Нематеріально виражений результат інтелектуальної діяльності, зафіксований на матеріальному носії, що надає його автору або особі, визначеній чинним законодавством

вом, виключне право власності на цей результат, яке набувається, здійснюється та захищається відповідно до законодавчо встановлених норм і правил, – це:

- А) суб'єкт права інтелектуальної власності;
- Б) нетрадиційний суб'єкт інтелектуальної власності;
- В) об'єкт інтелектуальної власності;
- Г) суб'єкт авторського права.

30. Творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності відповідно до діючого законодавства чи договору, – це:

- А) суб'єкт права інтелектуальної власності;
- Б) нетрадиційний об'єкт інтелектуальної власності;
- В) об'єкт інтелектуальної власності;
- Г) об'єкт авторського права.

31. Яким Законом України результати інтелектуальної власності вперше були визнані об'єктами права власності?

- А) «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»;
- Б) «Про охорону прав на промислові зразки»;
- В) «Про захист від недобросовісної конкуренції»;
- Г) «Про власність».

32. Першим нормативним актом на шляху створення спеціального законодавства про промислову власність вважаються Закони України (положення):

- А) «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»;
- Б) «Про охорону прав на промислові зразки»;
- В) «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»;
- Г) «Тимчасове положення про правовий захист об'єктів промислової власності і раціоналізаторських пропозицій».

33. За здійснення політики у сфері інтелектуальної власності в Україні відповідає:

- А) Департамент інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України;
- Б) Служба інтелектуальної власності України;
- В) Міністерство освіти і науки України;
- Г) Кабінет Міністрів України.

34. Кому підпорядковується Департамент інтелектуальної власності?

- А) Верховній Раді України;
- Б) Міністерству регіонального розвитку і торгівлі України;
- В) Міністерству освіти і науки України;
- Г) Кабінету Міністрів України.

35. Що є головною функцією Департаменту інтелектуальної власності України?

- А) підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності;
- Б) попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності;
- В) уповноважений представляти, реєструвати і підтримувати на території України права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, зазначення походження товарів, топографії інтегральних мікросхем, а також здійснювати реєстрацію об'єктів авторського права: творів науки, літератури, мистецтва, комп'ютерних програм, баз даних тощо;
- Г) колективне управління правами авторів.

36. Що є головною функцією Українського інституту інтелектуальної власності?

- А) здійснення експертизи заявок на об'єкти промислової власності. Саме його експерти проводять експертизу поданих заявниками матеріалів на предмет відповідності умовам правової охорони і видають експертний висновок;
- Б) підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності;
- В) попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності;
- Г) колективне управління правами авторів.

37. Що є головною функцією Українського агентства з авторських і суміжних прав?

- А) підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності;
- Б) надання допомоги авторам щодо захисту їх прав у разі порушення;

В) уповноважений представляти, реєструвати і підтримувати на території України права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, зазначення походження товарів, топографії інтегральних мікросхем, а також здійснювати реєстрацію об'єктів авторського права: творів науки, літератури, мистецтва, комп'ютерних програм, баз даних тощо;

Г) здійснення експертизи заявок на об'єкти промислової власності. Саме його експерти проводять експертизу поданих заявниками матеріалів на предмет відповідності умовам правової охорони і видають експертний висновок.

38. Що є головною функцією Інституту інтелектуальної власності і права?

А) здійснення експертизи заявок на об'єкти промислової власності. Саме його експерти проводять експертизу поданих заявниками матеріалів на предмет відповідності умовам правової охорони і видають експертний висновок;

Б) підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності;

В) попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності;

Г) колективне управління правами авторів.

39. Що є головним завданням державних інспекторів контролю за використанням об'єктів права інтелектуальної власності?

А) здійснення експертизи заявок на об'єкти промислової власності. Саме його експерти проводять експертизу поданих заявниками матеріалів на предмет відповідності умовам правової охорони і видають експертний висновок;

Б) підготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності;

В) попередження правопорушень у сфері інтелектуальної власності;

Г) колективне управління правами авторів.

40. Назвіть основні завдання Всеукраїнської асоціації патентних повірених України:

А) доведення основних проблем, що існують у сфері інтелектуальної власності, до відома законодавчої та виконавчої гілок влади;

Б) популяризація винахідницької діяльності, надання винахідникам і раціоналізаторам посильної допомоги у їх діяльності;

В) здійснює патентування вітчизняних винаходів за кордоном і навпаки;

Г) опікується інтересами правовласників знаків.

41. Назвіть основні завдання Всеукраїнської асоціації інтелектуальної власності:

А) доведення основних проблем, що існують у сфері інтелектуальної власності, до відома законодавчої та виконавчої гілок влади;

Б) популяризація винахідницької діяльності, надання винахідникам і раціоналізаторам посильної допомоги у їх діяльності;

В) через патентних повірених здійснює патентування вітчизняних винаходів за кордоном і навпаки;

Г) опікується інтересами правовласників знаків.

42. Назвіть основні завдання Товариства винахідників і раціоналізаторів України:

А) популяризація винахідницької діяльності, надання винахідникам і раціоналізаторам посильної допомоги у їх діяльності;

Б) через патентних повірених здійснює патентування вітчизняних винаходів за кордоном і навпаки;

В) опікується інтересами правовласників знаків;

Г) надання кваліфікованих послуг фізичним і юридичним особам в питаннях правової охорони, використання та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

43. Назвіть основні завдання Української асоціації власників товарних знаків:

А) доведення основних проблем, що існують у сфері інтелектуальної власності, до відома законодавчої та виконавчої гілок влади;

Б) популяризація винахідницької діяльності, надання винахідникам і раціоналізаторам посиленої допомоги у їх діяльності;

В) через патентних повірених здійснює патентування вітчизняних винаходів за кордоном і навпаки;

Г) опікується інтересами правовласників знаків.

44. До якої групи об'єктів авторського права належать романи, оповідання, твори драматургії та інші письмові твори незалежно від їх змісту, форми втілення, факту опублікування?

А) музичні твори;

Б) літературні твори;

В) аудіовізуальні твори;

Г) самостійні об'єкти авторського права.

45. До якої групи об'єктів авторського права належать пантоміми, хореографічні та інші подібного роду твори для сценічного показу, а також сценічні обробки літературних, художніх творів, обробки фольклору, придатні для сценічного показу?

А) музичні твори;

Б) літературні твори;

В) аудіовізуальні твори;

Г) самостійні об'єкти авторського права.

46. До якої групи об'єктів авторського права належать кіно-, теле-, відеотвори, розраховані на одночасне слухове і зорове сприйняття аудиторією?

А) музичні твори;

Б) літературні твори;

В) аудіовізуальні твори;

Г) самостійні об'єкти авторського права.

47. До якої групи об'єктів авторського права належать географічні, геологічні та інші карти, плани, ескізи і пластичні твори, що належать до географії, топографії та інших наук?

А) літературні твори;

Б) аудіовізуальні твори;

В) картографічні твори;

Г) самостійні об'єкти авторського права.

48. До якої групи об'єктів авторського права належать характерні узори, орнаменти і форми, що використовуються для виготовлення промислових виробів і надають виробу естетичного зовнішнього вигляду (ювелірні вироби тощо)?

- А) музичні твори;
- Б) аудіовізуальні твори;
- В) твори декоративно-прикладного мистецтва і дизайну;
- Г) самостійні об'єкти авторського права.

49. До якої групи об'єктів авторського права належать картини, скульптури тощо?

- А) твори образотворчого мистецтва;
- Б) аудіовізуальні твори;
- В) твори декоративно-прикладного мистецтва і дизайну;
- Г) самостійні об'єкти авторського права.

50. До якої групи об'єктів авторського права належать переклади, обробки, анотації, реферати, резюме, інсценізації, музичні аранжування та інші переробки творів науки, літератури і мистецтва та обробки фольклору?

- А) літературні твори;
- Б) аудіовізуальні твори;
- В) твори декоративно-прикладного мистецтва і дизайну;
- Г) самостійні об'єкти авторського права.

51. Не є об'єктами авторського права:

А) переклади, обробки, анотації, реферати, резюме, інсценізації, музичні аранжування та інші переробки творів науки, літератури і мистецтва та обробки фольклору;

Б) офіційні документи (закони, постанови, рішення, а також офіційні переклади), офіційні символи і знаки (прапори, герби, ордени, грошові знаки тощо);

В) характерні узори, орнаменти і форми, що використовуються для виготовлення промислових виробів і надають виробу естетичного зовнішнього вигляду (ювелірні вироби тощо);

Г) географічні, геологічні та інші карти, плани, ескізи і пластичні твори, що належать до географії, топографії та інших наук.

52. Авторське право виникає з моменту створення твору і діє:

- А) протягом усього життя автора і ще 60 років після смерті;
- Б) протягом усього життя автора і ще 70 років після смерті;
- В) протягом усього життя автора і ще 80 років після смерті;
- Г) протягом усього життя автора і ще 100 років після смерті.

53. В чому полягає право авторства, що належить авторіві твору як особисті немайнові права?

А) тільки справжній творець вправі називати себе автором твору, а всі інші зобов'язані зазначати його ім'я;

Б) дає можливість випустити свій твір під власним іменем, псевдонімом або анонімно;

В) за автором закріплюється право на захист твору, включаючи його назву, від будь-якого спотворення або іншого посягання, здатного завдати шкоди честі і гідності автора;

Г) юридично забезпечена автору можливість публічного розголошу створеного ним твору.

54. В чому полягає право на авторське ім'я, що належить авторіві твору як особисті немайнові права?

А) тільки справжній творець вправі називати себе автором твору, а всі інші зобов'язані зазначати його ім'я;

Б) дає можливість випустити свій твір під власним іменем, псевдонімом або анонімно;

В) юридично забезпечена автору можливість публічного розголошу створеного ним твору;

Г) визнання за автором можливості випуску в обіг примірників твору в кількості, достатній для задоволення розумних потреб публіки, виходячи з характеру твору будь-яким встановленим законом способом: шляхом видання, публічного виконання чи показу, передачі по радіо, телебаченню тощо.

55. В чому полягає право на захист репутації автора, що належить авторіві твору як особисті немайнові права?

А) тільки справжній творець вправі називати себе автором твору, а всі інші зобов'язані зазначати його ім'я;

Б) дає можливість випустити свій твір під власним іменем, псевдонімом або анонімно;

В) за автором закріплюється право на захист твору, включаючи його назву, від будь-якого спотворення або іншого посягання, здатного завдати шкоди честі і гідності автора;

Г) юридично забезпечена автору можливість публічного розголосу створеного ним твору.

56. В чому полягає право автора на обнародування, що належить авторіві твору як особисті немайнові права?

А) тільки справжній творець вправі називати себе автором твору, а всі інші зобов'язані зазначати його ім'я;

Б) дає можливість випустити свій твір під власним іменем, псевдонімом або анонімно;

В) юридично забезпечена автору можливість публічного розголосу створеного ним твору;

Г) визнання за автором можливості випуску в обіг примірників твору в кількості, достатній для задоволення розумних потреб публіки, виходячи з характеру твору будь-яким встановленим законом способом: шляхом видання, публічного виконання чи показу, передачі по радіо, телебаченню тощо.

57. В чому полягає право автора на опублікування, що належить авторіві твору як особисті немайнові права?

А) тільки справжній творець вправі називати себе автором твору, а всі інші зобов'язані зазначати його ім'я;

Б) за автором закріплюється право на захист твору, включаючи його назву, від будь-якого спотворення або іншого посягання, здатного завдати шкоди честі і гідності автора;

В) юридично забезпечена автору можливість публічного розголосу створеного ним твору;

Г) визнання за автором можливості випуску в обіг примірників твору в кількості, достатній для задоволення розумних потреб публіки, виходячи з характеру твору будь-яким встановленим законом способом: шляхом видання, публічного виконання чи показу, передачі по радіо, телебаченню тощо.

58. Тільки справжній творець вправі називати себе автором твору, а всі інші зобов'язані зазначати його ім'я – це:

А) право авторства;

Б) право на авторське ім'я;

В) право на захист репутації автора;

Г) право на обнародування.

59. Можливість для автора випустити свій твір під власним іменем, псевдонімом або анонімно – це:

- А) право авторства;
- Б) право на авторське ім'я;
- В) право на обнародування;
- Г) право на опублікування.

60. За автором закріплюється право на захист твору, включаючи його назву, від будь-якого спотворення або іншого посягання, здатного завдати шкоди честі і гідності автора, – це:

- А) право авторства;
- Б) право на авторське ім'я;
- В) право на захист репутації автора;
- Г) право на обнародування.

61. Юридично забезпечена автору можливість публічного розголосу створеного ним твору – це:

- А) право на авторське ім'я;
- Б) право на захист репутації автора;
- В) право на обнародування;
- Г) право на опублікування.

62. Визнання за автором можливості випуску в обіг примірників твору в кількості, достатній для задоволення розумних потреб публіки, виходячи з характеру твору будь-яким встановленим законом способом: шляхом видання, публічного виконання чи показу, передачі по радіо, телебаченню тощо, – це:

- А) право авторства;
- Б) право на захист репутації автора;
- В) право на обнародування;
- Г) право на опублікування.

63. Виготовлення одного або більше примірників твору чи значної його частини у будь-якій матеріальній формі, включаючи репродукування, звуко- і відеозапис, – це:

- А) право автора на відтворення;
- Б) право на розповсюдження;
- В) право на публічний показ;
- Г) право на публічне виконання.

64. Пропонування примірників твору широкій публіці або якої-небудь його частини, в основному через відповідні торговельні канали – це:

- А) право автора на відтворення;
- Б) право на розповсюдження;
- В) право на імпорт;
- Г) право на публічне виконання.

65. Виключне право автора продавати за кордоном примірники твору з метою розповсюдження, включаючи примірники, виготовлені з дозволу власника виключних авторських прав, – це:

- А) право автора на відтворення;
- Б) право на розповсюдження;
- В) право на імпорт;
- Г) право на публічне виконання.

66. Демонстрування оригіналу чи його примірника твору безпосередньо чи на екрані – це:

- А) право автора на відтворення;
- Б) право на імпорт;
- В) право на публічний показ;
- Г) право на публічне виконання.

67. Показ твору як шляхом гри, декламації, співу, танцю, в живому виконанні, так і передачею за допомогою технічних засобів, а також показ кадрів аудіовізуального твору, у місцях, відкритих для вільного відвідування, – це:

- А) право автора на відтворення;
- Б) право на розповсюдження;
- В) право на публічний показ;
- Г) право на публічне виконання.

68. Закріплена за авторами можливість сповіщати твори для загального відома шляхом передачі в ефір – це:

- А) право на передачу в ефір;
- Б) право на сповіщення для загального відома;
- В) право на переклад;
- Г) право слідування.

69. Право автора передавати твір для загального відома по кабелю, проводах або за допомогою інших аналогічних способів – це:

- А) право на передачу в ефір;
- Б) право на сповіщення для загального відома;
- В) право на переробку;
- Г) право слідування.

70. Можливість автора самому перекладати і використовувати переклад свого твору, а також право автора давати дозвіл на переклад і використання перекладу іншими особами – це:

- А) право на сповіщення для загального відома;
- Б) право на переклад;
- В) право на переробку;
- Г) право слідування.

71. Можливість автора самому переробити твір в інший вигляд, форму або жанр чи дати дозвіл на переробку іншим особам – це:

- А) право на передачу в ефір;
- Б) право на переклад;
- В) право на переробку;
- Г) право слідування.

72. У кожному випадку публічного перепродажу (аукціон, художній салон, галерея тощо) твору образотворчого мистецтва автор має право на отримання певного відсотка від перепродажної ціни – це:

- А) право на передачу в ефір;
- Б) право на сповіщення для загального відома;
- В) право на переклад;
- Г) право слідування.

73. Назвіть особисті немайнові права, що належать виконавцеві твору:

- А) вимагати визнання того, що він є виконавцем твору;
- Б) публічне сповіщення своїх незафіксованих виконань (прямий ефір);
- В) фіксація у фонограмах чи відеограмах своїх раніше незафіксованих виконань;
- Г) відтворення (пряме і/або опосередковане) своїх виконань, зафіксованих без їх згоди у фонограмі чи відеограмі, чи за

їх згодою, але якщо відтворення здійснюється з іншою метою, ніж та, на яку вони дали свою згоду;

74. Назвіть особисті майнові права, що належать виконавцеві твору:

- А) вимагати визнання того, що він є виконавцем твору;
- Б) вимагати забезпечення належної якості запису його виконання і протидіяти будь-якій суттєвій зміні, що може завдати шкоди його честі і репутації;
- В) вимагати забезпечення належної якості запису його виконання і протидіяти будь-якому перекрученню чи спотворенню;
- Г) комерційний прокат, майновий найм своїх виконань, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі.

75. Орнаментальне або естетичне зовнішнє оформлення виробу – це:

- А) винахід;
- Б) пристрій;
- В) корисна модель;
- Г) промисловий зразок.

76. Назвіть промислові зразки:

А) одиничний виріб, його частина (фари, різноманітні ручки, сидло для велосипеда), комплект (набір) виробів (меблевий гарнітур, чайний сервіз тощо), варіанти виробу (декілька стільців, що відрізняються один від одного фактурою і кольором оббивки);

- Б) вироби, зовнішній вигляд яких зумовлений виключно їх технічною функцією (шайби, гайки тощо);
- В) книжки, газети, журнали;
- Г) буклети, проспекти, що охороняються авторським правом.

77. Не є промисловими зразками:

- А) цілий одиничний виріб;
- Б) частина одиничного виробу;
- В) вироби, зовнішній вигляд яких зумовлений виключно їх технічною функцією (шайби, гайки тощо), друкована продук-

ція: книжки, газети, журнали, буклети, проспекти, що охороняються авторським правом;

Г) варіанти виробу.

78. Різновид патенту, який видається за результатами кваліфікаційної експертизи заявки на винахід, – це:

А) патент на винахід;

Б) деклараційний патент на винахід;

В) деклараційний патент на секретний винахід;

Г) деклараційний патент на секретну корисну модель.

79. Різновид патенту, який видається за результатами формальної експертизи заявки і експертизи на локальну новизну заявки на винахід, – це:

А) патент на винахід;

Б) деклараційний патент на винахід;

В) деклараційний патент на корисну модель;

Г) деклараційний патент на секретний винахід.

80. Різновид патенту, який видається за результатами формальної експертизи на корисну модель, – це:

А) деклараційний патент на винахід;

Б) деклараційний патент на корисну модель;

В) деклараційний патент на секретний винахід;

Г) деклараційний патент на секретну корисну модель.

81. Різновид патенту, який видається на винахід, що належить до державної таємниці, – це:

А) патент на винахід;

Б) деклараційний патент на корисну модель;

В) деклараційний патент на секретний винахід;

Г) деклараційний патент на секретну корисну модель.

82. Різновид патенту, який видається на корисну модель, яка належить до державної таємниці, – це:

А) патент на винахід;

Б) деклараційний патент на винахід;

В) деклараційний патент на корисну модель;

Г) деклараційний патент на секретну корисну модель.

83. Конструкції і вироби (наприклад, машина, прилади, механізми, інструменти, транспортні засоби, обладнання тощо) – це:

А) винахід;

- Б) пристрій;
- В) корисна модель;
- Г) промисловий зразок.

84. Індивідуальні хімічні сполуки (високомолекулярні сполуки, об'єкти генної інженерії), композиції (сплави, суміші, склади) і продукти ядерних перетворень – це:

- А) винахід;
- Б) корисна модель;
- В) штамп;
- Г) речовина.

85. Індивідуальні штами (бактерії, мікроскопічні: гриби, водорості, лишайники, безхребетні тварини тощо), а також консорціуми мікроорганізмів (змішані мікроорганізми) – це:

- А) пристрій;
- Б) корисна модель;
- В) штамп;
- Г) речовина.

86. Результат інтелектуальної діяльності, який робить можливим практичне вирішення конкретного завдання (проблеми) в будь-якій сфері діяльності людини, – це:

- А) винахід;
- Б) пристрій;
- В) корисна модель;
- Г) штамп.

87. Процес виконання дій над матеріальним об'єктом за допомогою матеріальних об'єктів (наприклад, способи механічної обробки, хімічні технології тощо) та застосування раніше відомого продукту або способу за новим призначенням – це:

- А) винахід;
- Б) корисна модель;
- В) штамп;
- Г) спосіб.

88. Визначення вартості відтворення як суми витрат, що необхідні для створення нової точної копії ОПВ, що

оцінюється – це метод оцінки прав інтелектуальної власності (ОПВ), який називається:

- А) метод прямого відтворення;
- Б) метод фактичних витрат;
- В) метод приведених витрат;
- Г) метод порівняння продажів.

89. Визначення вартості заміщення з подальшим відрахуванням суми зносу (амортизації) – це метод оцінки прав інтелектуальної власності (ОПВ), який називається:

- А) метод прямого відтворення;
- Б) метод заміщення;
- В) метод приведених витрат;
- Г) метод порівняння продажів.

90. Підсумовування фактичних витрат, що частіше за все застосовується для визначення балансової (бухгалтерської) вартості прав на ОПВ з метою постановки їх на бухгалтерський облік – це метод оцінки прав інтелектуальної власності (ОПВ), який називається:

- А) метод прямого відтворення;
- Б) метод заміщення;
- В) метод фактичних витрат;
- Г) метод порівняння продажів.

91. Перерахунок фактичних минулих витрат на створення і підготовку до використання об'єкта оцінки у поточну вартість, тобто у вартість на дату оцінки – це метод оцінки прав інтелектуальної власності (ОПВ), який називається:

- А) метод прямого відтворення;
- Б) метод заміщення;
- В) метод фактичних витрат;
- Г) метод приведених витрат.

92. При наявності інформації про недавні продажі подібних об'єктів дозволяє визначити найбільш точну, так звану «справедливу» ціну, і є основним при порівняльному (ринковому) підході – це метод оцінки прав інтелектуальної власності (ОПВ), який називається:

- А) метод заміщення;

- Б) метод фактичних витрат;
- В) метод приведених витрат;
- Г) метод порівняння продажів.

93. Ліцензія, що надає ліцензіатові право використовувати ліцензію на території і протягом часу, обговорених у ліцензійному договорі, – це:

- А) невиключна (проста) ліцензія;
- Б) виключна ліцензія;
- В) повна ліцензія;
- Г) чиста ліцензія.

94. Ліцензія, що надає ліцензіатові монопольне право використовувати предмет ліцензії на погоджених умовах (термінах, території), – це:

- А) невиключна (проста) ліцензія;
- Б) виключна ліцензія;
- В) повна ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

95. Ліцензія, що надає ліцензіатові усі права на використання об'єкта інтелектуальної власності, що є предметом ліцензії, без обмеження території і на весь термін дії охоронного документа, – це:

- А) невиключна (проста) ліцензія;
- Б) повна ліцензія;
- В) чиста ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

96. Ліцензія, по якій права на використання об'єкта інтелектуальної власності (ОІВ) передаються в рамках самостійного ліцензійного договору, а не в складі інших торгових угод, – це:

- А) виключна ліцензія;
- Б) повна ліцензія;
- В) чиста ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

97. Ліцензія, яка передбачає передачу прав у рамках ліцензійних договорів, що є додатками до основних угод (наприклад, на передачу устаткування, інжиніринг тощо), або у вигляді окремих розділів по цих угодах, – це:

- А) невиключна (проста) ліцензія;

- Б) виключна ліцензія;
- В) повна ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

98. Ліцензія, яка передбачає передачу ліцензіарові прав на об'єкт, розроблений ліцензіатом на основі знань, отриманих по основному ліцензійному договору від ліцензіара, – це:

- А) зворотна ліцензія;
- Б) виключна ліцензія;
- В) чиста ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

99. Ліцензія, яка означає взаємне надання прав різними власниками охоронних документів у випадках, коли партнери не можуть здійснювати виробничу чи комерційну діяльність, не порушуючи прав один одного, – це:

- А) перехресна ліцензія;
- Б) повна ліцензія;
- В) чиста ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

100. Ліцензія, яка надає право будь-якому ліцензіатові на об'єкт, що продається ліцензіаром, – це:

- А) зворотна ліцензія;
- Б) перехресна ліцензія;
- В) відкрита ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

101. Ліцензія, яка видається у випадках, коли ОІВ не використовується чи недостатньо використовується власником протягом встановленого законом терміну (в Україні цей термін становить 3 роки з дати юридичного акта), або при відмовленні власника охоронного документа від укладання ліцензійного договору, – це:

- А) зворотна ліцензія;
- Б) повна ліцензія;
- В) примусова ліцензія;
- Г) супутня ліцензія.

102. Ліцензія, яка дозволяє ліцензіатові надавати права на об'єкти інтелектуальної власності третім особам при згоді ліцензіара на умовах, що, як правило, повинні бути об-

говорені в основному ліцензійному договорі між ліцензіаром і ліцензіатом, – це:

- А) зворотна ліцензія;
- Б) перехресна ліцензія;
- В) субліцензія;
- Г) примусова ліцензія.

103. Термін дії ліцензійного договору, як правило, не перевищує:

- А) 1 рік від дати вступу його в силу;
- Б) 5 років від дати вступу його в силу;
- В) 10 років від дати вступу його в силу;
- Г) 20 років від дати вступу його в силу.

104. Що таке роялті як вид ліцензійних платежів?

- А) вид платежів, що ліцензіат виплачує ліцензіарові протягом усього терміну дії угоди рівними долями;
- Б) вид платежів, який передбачає виплату винагороди до початку масового випуску продукції, зафіксованої в угоді;
- В) вид платежів, що ліцензіат виплачує ліцензіарові протягом усього терміну дії угоди долями, визначеними угодою;
- Г) вид платежів, при якому частина винагороди, що залишається, виплачується у формі роялті після поставки продукції на виробництво.

105. Що таке паушальний платіж як вид ліцензійних платежів?

- А) вид платежів, що ліцензіат виплачує ліцензіарові протягом усього терміну дії угоди рівними долями;
- Б) вид платежів, який передбачає виплату винагороди до початку масового випуску продукції, зафіксованої в угоді;
- В) вид платежів, який передбачає виплату ліцензіарові частини винагороди ще до початку виробництва і збуту продукції;
- Г) вид платежів, при якому частина винагороди, що залишається, виплачується у формі роялті після поставки продукції на виробництво.

106. Що таке комбінований платіж як вид ліцензійних платежів?

- А) вид платежів, що ліцензіат виплачує ліцензіарові протягом усього терміну дії угоди рівними долями;

Б) вид платежів, який передбачає виплату винагороди до початку масового випуску продукції, зафіксованої в угоді;

В) вид платежів, що ліцензіат виплачує ліцензіарові протягом усього терміну дії угоди долями, визначеними угодою;

Г) вид платежів, який передбачає виплату ліцензіарові частини винагороди ще до початку виробництва і збуту продукції.

107. Право інтелектуальної власності в Україні визначає, в першу чергу, кодекс:

А) Господарський;

Б) Цивільний;

В) Кримінальний;

Г) Кримінально-процесуальний.

108. Виплату ліцензіарові визначеної зафіксованої в договорі суми до початку масового випуску ліцензованої продукції називають:

А) роялті;

Б) паушальний;

В) комбінований;

Г) порівняння витрат.

109. Основну експертизу заявки на винахід називають:

А) основна експертиза;

Б) кваліфікаційна експертиза;

В) технологічна експертиза;

Г) патентна експертиза.

110. Патент України на винахід діє:

А) тільки на території України;

Б) на територіях країн, що межують з Україною;

В) у всіх країнах світу, що входять до ВОІВ;

Г) на територіях країн, що мають відповідні угоди з Україною.

111. Патент на винахід, корисну модель чи промисловий зразок видають після державної реєстрації протягом:

А) 1 місяця;

Б) 2 місяців;

В) 3 місяців;

Г) 6 місяців.

112. Суть правової охорони об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) полягає у тому, що:

- А) ОІВ може бути вільно комерціалізованим;
- Б) ОІВ постійно охороняється державними органами;
- В) автор отримує виключні права на ОІВ;
- Г) держава в Україні не гарантує права ОІВ.

113. Строк дії патенту на винахід в Україні становить:

- А) 5 років;
- Б) 10 років;
- В) 15 років;
- Г) 20 років.

114. Строк дії патенту на промисловий зразок в Україні становить:

- А) 10 років;
- Б) 15 років;
- В) 20 років;
- Г) 25 років.

115. Засобом захисту прав при адміністративному способі захисту є:

- А) заява;
- Б) скарга;
- В) позов;
- Г) адміністративний протокол.

116. Метою комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) є:

- А) одержання нового товару;
- Б) зменшення витрат;
- В) розширення асортименту товару;
- Г) одержання прибутку.

117. Суперечки, що пов'язані з порушенням прав інтелектуальної власності, в яких однією із сторін є фізична особа, розглядають:

- А) органи місцевої влади;
- Б) органи державного управління;
- В) суди загальної юрисдикції;
- Г) суди спеціальної юрисдикції.

118. Особу, що видає дозвіл на користування ОІВ (продає ліцензію), називають:

- А) ліцензіат;
- Б) ліцензіар;
- В) ліцензор;
- Г) ліцензіат.

119. Факт продажу або купівлі ліцензії на користування об'єктом інтелектуальної власності (ОІВ) юридично оформлюють:

- А) актом;
- Б) договором;
- В) протоколом;
- Г) ліцензією.

120. Тільки для однієї особи видається:

- А) виключна ліцензія;
- Б) одинична ліцензія;
- В) особиста ліцензія;
- Г) повна ліцензія.

121. Порушником прав на об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ) можуть бути:

- А) тільки юридичні особи;
- Б) тільки фізичні особи;
- В) громадяни України;
- Г) фізичні і юридичні особи.

ДОДАТКИ

Додаток А

(22) Дата подання заявки	Пріоритет	(51) МПК	ЕВ	(21) Номер заявки
☐ Повідомляю (повідомляємо) про наміри здійснити патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах				
(86)	Реєстраційний номер та дата подання міжнародної заявки, установлені відомством-одержувачем			
(87)	Номер і дата міжнародної публікації міжнародної заявки			
ЗАЯВА про видачу патенту України		МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» вул. Глазунова, 1, м. Київ, 01601		
Подаючи нижчезазначені документи, прошу (просимо) видати: ☐ патент України на винахід ☐ патент України на корисну модель				
(71) Заявник(и)	Національний університет водного господарства та природокористування			Код ЄДРПОУ (для українських заявників)
(зазначається повне ім'я або найменування заявника(ів), його(їх) місце проживання або місцезнаходження та код держави згідно їх стандарту BOIB ST.3. Дані про місце проживання винахідників-заявників наводяться за кодом (72)				
Прощу (просимо) встановити пріоритет ☐ заявки ☐ пунктів формули винаходу за заявкою № _____ за датою: ☐ подання попередньої заявки в державі-учасниці Паризької конвенції (навести дані за кодами (31), (32), (33)) ☐ подання до Установи попередньої заявки, з якої виділено цю заявку (навести дані за кодом (62)) ☐ подання до Установи попередньої заявки (навести дані за кодом (66))				
(31) Номер попередньої заявки	(32) Дата подання попередньої заявки	(33) Код держави подання попередньої заявки згідно із стандартом BOIB ST.3	(62) Номер та дата подання до Установи попередньої заявки, з якої виділено цю заявку	(66) Номер та дата подання до Установи попередньої заявки
(54) Назва винаходу (корисної моделі)				
(98) Адреса для листування Телефон		Телеграф	Факс	
(74) Повне ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності або повне ім'я іншої довіреної особи				

Заголовна сторінка

продовження додатка А

Перелік документів, що додаються	Кількість арк.	Кількість прим.	Підстави щодо виникнення права на подання заявки й одержання патенту (без подання документів), якщо винахідник(и) не є заявником(ами): ☐ є документ про передачу прав винахідником(ами) або роботодавцем(ями) правонаступнику(ам) ☐ є документ про право спадкування
☒ опис корисної моделі		3	
☒ формула корисної моделі	1	3	
☒ креслення та інші ілюстративні матеріали	1	3	
☒ реферат	1	3	
☒ документ про сплату збору за подання заявки	1	1	
☐ документ, який підтверджує наявність підстав для зменшення збору або звільнення від сплати збору		1	
☐ документ про депонування штаму			
☐ копія попередньої заявки, яка підтверджує право на пріоритет			
☐ переклад заявки українською мовою			
☐ документ, який підтверджує повноваження повіреної особи (доручення)			
☐ інші документи			
☐ міжнародний звіт про пошук			
(72) Винахідник(и) Винахідник(и)-заявник(и) (повне ім'я)	Місце проживання та код держави згідно зі стандартом VOIB ST.3 (для іноземних осіб – тільки код держави)		Підпис(и) винахідника(ів)- заявника(ів)
Національний університет водного господарства та природокористування			
Підпис(и) винахідника(ів)			
Підпис(и) заявника(ів)			
М. П. винахідники виступають заявниками, їх підписи наводяться під кодом (72)			

(22) Дата подання заявки	Пріоритет	(51) МПК	ЕВ	(21) Номер заявки
☐ Повідомляю (повідомляємо) про наміри здійснити патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах				
(86)	Реєстраційний номер та дата подання міжнародної заявки, установлені відомством-одержувачем			
(87)	Номер і дата міжнародної публікації міжнародної заявки			
ЗАЯВА про видачу патенту України		МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» вул. Глазунова, 1, м. Київ, 01601		
Подаючи нижчезазначені документи, прошу (просимо) видати: ☐ патент України на винахід ☒ патент України на корисну модель				
(71) Заявник(и)	Код ЄДРПОУ (для українських заявників)			
Національний університет водного господарства та природокористування, 33028, м. Рівне, вул. Соборна, 11.			02071116	
(зазначається повне ім'я або найменування заявника(ів), його(їх) місце проживання або місцезнаходження та код держави згідно їх стандартом BOIB ST.3. Дані про місце проживання винахідників-заявників наводяться за кодом (72)				
Прочу (просимо) встановити пріоритет ☐ заявки ☐ пунктів формули винаходу за заявою № _____ за датою: ☐ подання попередньої заявки в державі-учасниці Паризької конвенції (навести дані за кодами (31), (32), (33)) ☐ подання до Установи попередньої заявки, з якої виділено цю заяву (навести дані за кодом (62)) ☐ подання до Установи попередньої заявки (навести дані за кодом (66))				
(31) Номер попередньої заявки	(32) Дата подання попередньої заявки	(33) Код держави подання попередньої заявки згідно із стандартом BOIB ST.3	(62) Номер та дата подання до Установи попередньої заявки, з якої виділено цю заяву	(66) Номер та дата подання до Установи попередньої заявки
(54) Назва винаходу (корисної моделі) МАТОЧИНА ОБЕРТОВОЇ ДЕТАЛІ				
(98) Адреса для листування 33028, м. Рівне, вул. Соборна, 11, Національний університет водного господарства та природокористування				
Телефон	(0362) 63-31-29	Телеграф	Факс	
(74) Повне ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності або повне ім'я іншої довіреної особи				

продовження додатка Б

Перелік документів, що додаються	Кількість арк.	Кількість прим.	Підстави щодо виникнення права на подання заявки й одержання патенту (без подання документів), якщо винахідник(и) не є заявником(ами): ☐ є документ про передачу прав винахідником(ами) або роботодавцем(ями) правонаступнику(ам) ☐ є документ про право спадкування
☒ опис корисної моделі	4	3	
☒ формула корисної моделі	1	3	
☒ креслення та інші ілюстративні матеріали	1	3	
☒ реферат	1	3	
☒ документ про сплату збору за подання заявки	1	1	
☐ документ, який підтверджує наявність підстав для зменшення збору або звільнення від сплати збору	1	1	
☐ документ про депонування штаму		1	
☐ копія попередньої заявки, яка підтверджує право на пріоритет		1	
☐ переклад заявки українською мовою		3	
☐ документ, який підтверджує повноваження повіреної особи (доручення)			
☐ інші документи			
☐ міжнародний звіт про пошук (72) Винахідник(ки) Винахідник(и)-заявник(и) (повне ім'я)			
	Місце проживання та код держави згідно зі стандартом VOIB ST.3 (для іноземних осіб – тільки код держави)		Підпис(и) винахідника(ів)-заявника(ів)
СТРІЛЕЦЬ Олег Романович	33023, м. Рівне, вул. С. Крушельницької, 73, кв. 28		
КІРІЧОК Олександр Георгійович	33013, м. Рівне, пр. Миру, 8, кв. 47		
СТРІЛЕЦЬ Володимир Миколайович	33016, м. Рівне, вул. А. Мельника, 20, кв. 89		
Я (ми) _____			
прошу (просимо) не згадувати мене (нас) як винахідника(ів) при публікації відомостей стосовно заявки на видачу патенту			
Підпис(и) винахідника(ів) _____			
Підпис(и) заявника(ів) _____			
		 Н.Б. Савіна	
Дата виділу _____			
М. П. _____			
Якщо заявником є юридична особа, то підпис особи, що має на це повноваження, із зазначенням посади скріплюється печаткою. Якщо всі винахідники виступають заявниками, їх підписи наводяться під кодом (72)			

Примітка: Заява друкується на одному аркуші.

МПК F 16 H 55/14,
F 16 H 55/30,
F 16 H 55/36

МАТОЧИНА ОБЕРТОВОЇ ДЕТАЛІ

Корисна модель відноситься до машинобудування до механічних передач, а саме, до пасових, ланцюгових, зубчастих та інших передач, і може бути використана для зменшення динамічних навантажень і розширення області застосування.

Відома маточина обертової деталі (див. патент України на корисну модель № 120086, МПК F16H 55/14, F16H 55/30, F16H 55/36. Бюл. № 20, 25.10.2017) найбільш близька до запропонованої корисної моделі, на внутрішній поверхні отвору якої осесиметрично виконані підковоподібні канавки, в отвір з підковоподібними канавками встановлена пружна профільна втулка з поперечним перетином, відповідно, у вигляді рівностороннього трикутника, або квадрата, або правильного шестикутника, або іншого раціонального профілю з виступами-вершинами підковоподібного профілю винесеними назовні та з плавним переходом на грані рівностороннього трикутника, або квадрата, або правильного шестикутника, або іншого раціонального профілю.

Основним недоліком відомої маточини обертової деталі є те, що при передаванні значного обертового моменту і значних динамічних навантажень деформуються не тільки грані профільної втулки, а і порожнисті підковоподібні виступи – це приводить до зменшення надійності маточини обертової деталі.

Задача корисної моделі – збільшити надійність маточини обертової деталі при роботі в жорстких експлуатаційних режимах, тобто при передачі великих обертових моментів та ударних динамічних навантажень і через це розширити область її застосування.

Технічний результат досягається тим, що у підковоподібні виступи профільної втулки встановлені прутки підковоподібного, прямокутного, квадратного, круглого, підковоподібного порожнистого або іншого раціонального поперечного перетинів,

які можуть бути з зовнішніми розмірами рівними внутрішнім розмірам порожнистих підковоподібних вершин.

Запропонована маточина обертової деталі більш надійна, володіє пружними властивостями за рахунок деформації граней профільної втулки передає обертальний момент м'яко і більш надійна в жорстких експлуатаційних режимах, тобто при передаванні великих обертальних моментів та ударних динамічних навантажень, через постановку у підковоподібні виступи профільної втулки прутків підковоподібного, прямокутного, квадратного, круглого, підковоподібного порожнистого або іншого раціонального поперечного перетинів, а через це розширяється область її застосування.

Суть корисної моделі пояснюється кресленнями, де: на фіг. 1 показана маточина обертової деталі з профільною втулкою, загальний вигляд, поздовжній розріз; на фіг. 2 показано те, що на фіг. 1, перетин А-А, варіант коли профільна пружна втулка виконана з поперечним перетином у вигляді рівностороннього трикутника; на фіг. 3 показано те, що на фіг. 1, перетин А-А, варіант коли профільна пружна втулка виконана з поперечним перетином у вигляді квадрата; на фіг. 4 показано те, що на фіг. 1, перетин А-А, варіант коли профільна пружна втулка виконана з поперечним перетином у вигляді рівностороннього шестикутника; на фіг. 5 показані прутки різних поперечних перетинів: a – підковоподібного; b – прямокутного; v – квадратного; z – круглого; d – підковоподібного порожнистого, аксонометричне зображення.

Маточина обертової деталі складається з основи 1, на внутрішній поверхні отвору 2 якої виконані підковоподібні канавки 3 осесиметрично, відповідно профілю втулки 4. Профільна втулка 4 може бути виконана з поперечним перетином у вигляді рівностороннього трикутника 5, або квадрата 6, або правильного шестикутника 7, або іншого раціонального профілю з порожнистими підковоподібними вершинами 8. Профільна втулка 4 встановлена в отвір 2 так, що порожнисті підковоподібні вершини 8 входять у канавки 3 на внутрішній поверхні отвору 2 основи 1 з незначним натягом. У профільну втулку 4 встановлюється вал 9 з зовнішнім профілем відповідно у вигляді рівностороннього трикутника 5, або квадрата 6, або правильного шести-

кутника 7, або іншого раціонального профілю. У порожнисті підковоподібні вершини 8 вставлені прутки 10, які можуть бути з зовнішніми розмірами рівними внутрішнім розмірам порожнистим підковоподібним вершинам 8 і бути з різними поперечними перетинами, наприклад: a – підковоподібного; b – прямокутного; c – квадратного; d – круглого; d – підковоподібного порожнистого або іншого раціонального перетину.

Маточина обертової деталі працює так. Обертальний момент з вала 9 передається на основу 1 маточини обертової деталі через профільну втулку 4 або навпаки з основи 1 маточини обертової деталі на вал 9 через профільну втулку 4. Збільшення обертального моменту приводить до деформації профільної втулки 4 із-за розтискання її граней і порожнистих підковоподібних вершин 8 у вигляді рівностороннього трикутника 5, або квадрата 6, або правильного шестикутника 7, або іншого раціонального профілю і це приводить до зменшення ударних динамічних навантажень. При передаванні великих обертальних моментів і значних ударних динамічних навантажень, для обмеження значних деформацій порожнистих підковоподібних вершин 8 у них поставлені прутки 10, які можуть опиратися на вал 9 і бути з різними поперечними перетинами, наприклад: a – підковоподібного; b – прямокутного; c – квадратного; d – круглого; d – підковоподібного порожнистого або іншого раціонального перетину.

Запропонована маточина обертової деталі більш надійна, володіє пружними властивостями за рахунок деформації граней профільної втулки передає обертальний момент м'яко і більш надійна в жорстких експлуатаційних режимах, тобто при передаванні великих обертальних моментів та ударних динамічних навантажень, через постановку у підковоподібні виступи профільної втулки прутків підковоподібного, прямокутного, квадратного, круглого, підковоподібного порожнистого або іншого раціонального поперечного перетинів, а через це розширяється область її застосування.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

1. Маточина обертової деталі, що має круговий отвір з осесиметрично виконаними підковоподібними канавками, в отвір встановлена профільна втулка з підковоподібними виступами, яка *в і д р і з н я є т ь с я* тим, що у підковоподібні виступи профільної втулки встановлені прутки підковоподібного, прямокутного, квадратного, круглого, підковоподібного порожнистого або іншого раціонального поперечного перетинів, які можуть бути з зовнішніми розмірами рівними внутрішнім розмірам порожнистих підковоподібних вершин.

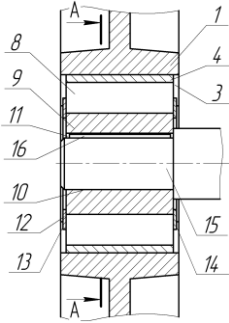

Проректор з наукової роботи
та міжнародних зв'язків

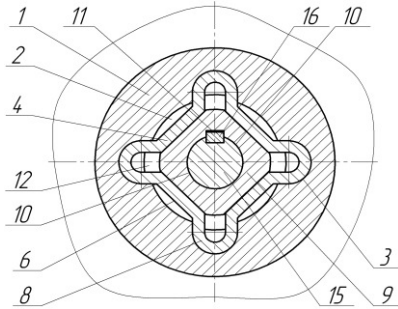
Н.Б. Савіна

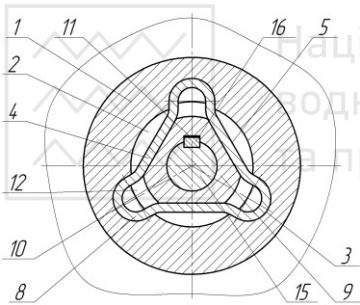
МАТОЧИНА ОБЕРТОВОЇ ДЕТАЛІ

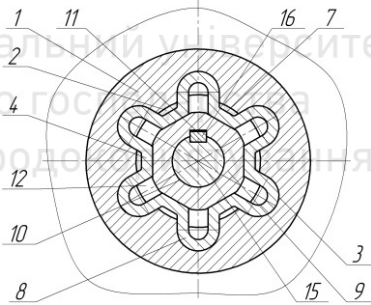
Фіг. 1

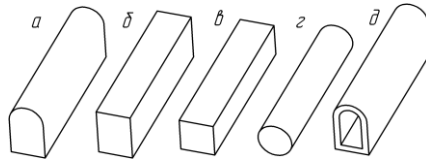
Фіг. 3

Фіг. 2

Фіг. 4

Фіг. 5

О.Р. Стрілець
О.Г. Кірічок
В.М. Стрілець

МАТОЧИНА ОБЕРТОВОЇ ДЕТАЛІ

Корисна модель відноситься до машинобудування до механічних передач, а саме до пасових, ланцюгових, зубчастих та інших передач, і може бути використана для зменшення динамічних навантажень і розширення області застосування.

Задача корисної моделі – збільшити надійність маточини обертової деталі при роботі в жорстких експлуатаційних режимах, тобто при передачі великих обертальних моментів та ударних динамічних навантажень і через це розширити область її застосування.

Новим у запропонованій маточині обертової деталі є те, що у підковоподібні виступи профільної втулки встановлені прутки підковоподібного, прямокутного, квадратного, круглого, підковоподібного порожнистого або іншого раціонального поперечного перетинів, які можуть бути з зовнішніми розмірами рівними внутрішнім розмірам порожнистих підковоподібних вершин.

Запропонована маточина обертової деталі більш надійна, володіє пружними властивостями за рахунок деформації граней профільної втулки передає обертальний момент м'яко і більш надійна в жорстких експлуатаційних режимах, тобто при передаванні великих обертальних моментів та ударних динамічних навантажень, через постановку у підковоподібні виступи профільної втулки прутків підковоподібного, прямокутного, квадратного, круглого, підковоподібного порожнистого або іншого раціонального поперечного перетинів, а через це розширяється область її застосування.

 УКРАЇНА (11) **64252**
(19) (UA) (51) 7 F16J15/34

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ПАТЕНТ
на винахід

видано відповідно до Закону України
"Про охорону прав на винаходи і корисні моделі"

Голова Державного департаменту
інтелектуальної власності М. Паладій

(21) 2003043509
(22) 18.04.2003
(24) 15.06.2005
(46) 15.06.2005. Бюл. № 6

(72) Стрілець Володимир Миколайович, Похильчук Ігор Олександрович, Василюк
Володимир Михайлович, Крицин Сергій Іванович
(73) УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"УКРТРАНСНАФТА"

(54) ТОРЦЕВЕ УЩІЛЬНЕННЯ

УКРАЇНА

УКРАЇНА

(19) UA (11) 64252 (13) C2

(51) 7 F16J15/34

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

(54) ТОРЦЕВЕ УЩІЛЬНЕННЯ

1

2

(21) 2003043509
(22) 18.04.2003
(24) 15.06.2005
(46) 15.06.2005, Бюл. № 6, 2005 р.
(72) Стрілець Володимир Миколайович, Похльчук Ігор Олександрович, Василко Володимир Михайлович, Кричун Сергій Іванович
(73) УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРТРАНСНАФТА"
(86) EP 0582445, 09.02.1994
RU 2178729, 10.09.1998
RU 2170865, 20.07.2001
SU 1749591, 23.07.1992

(57) Торцеве ущільнення, що містить корпус, втулку, вал, обертове та необертове кільця, які контактують між собою, на плоскій торцевій поверхні тертя обертового кільця виконана кільцева канавка; на зовнішній ділянці робочої поверхні обертового кільця виконана додаткова кільцева

канавка, в яку встановлене підружене в осьовому напрямку додаткове кільце; у втулці виконані конічні радіально розміщені порожнини, обернені вершинами зовні та сполучені ними з ущільненою порожниною, з якою розділені шариками, підруженими пластичними пружинами, а з боку основи, згаданих порожнин, сполучені осьовими каналами з кільцевою канавкою, яка відділяється тим, що обертове кільце тертя виконане складеним із трьох і більше концентричних кілець - одного внутрішнього і двох або більше зовнішніх, які контактують з необертотним судільним кільцем тертя, концентричні кільця встановлені у втулці, яка містить три і більше відповідних кільцевих канавок, розділених між собою виступами так, що між кільцями і виступами утворюються дві та більше вловлюючих кільцевих канавок, внутрішнє кільце загерметизоване і закріплене нерухомо, а зовнішні - загерметизовані в радіальному напрямку і рухомі в осьовому.

Винахід належить до ущільнювальних пристроїв обертових валів насосів, машин та апаратів нафтопереробної, хімічної та інших галузей промисловості.

Відоме торцеве ущільнення [патент РФ №2118729, ДПУ №41521А], найбільш близьке за своєю технічною суттю до запропонованого, що містить корпус, втулку, вал, обертове та необертове кільця, які контактують між собою, на плоскій торцевій поверхні тертя обертового кільця виконана кільцева канавка; на зовнішній ділянці робочої поверхні обертового кільця виконана додаткова кільцева канавка в яку встановлене підружене в осьовому напрямку додаткове кільце; у втулці виконані конічні радіально розміщені порожнини обернені вершинами зовні та сполучені ними з ущільненою порожниною з якою розділені шариками підруженими пластичними пружинами, а з боку основи згаданих порожнин сполучені осьовими каналами з кільцевою канавкою.

Основним недоліком відомого торцевого ущільнення є складність конструкції та виготовлення і те, що підружене в осьовому напрямку додаткове кільце встановлюється в додаткову кільцеву канавку, яка виконана на зовнішній ділянці робочої поверхні обертового кільця чим зменшується міцність обертового кільця, що може призвести до руйнування пари тертя.

Задача винаходу - спрощення конструкції та виготовлення торцевого ущільнення, збільшення його надійності та довговічності.

Технічний результат досягається тим, що обертове кільце тертя виконане складеним із трьох і більше концентричних кілець - одного внутрішнього і двох або більше зовнішніх, які контактують з необертотним судільним кільцем тертя, концентричні кільця встановлені у втулці, яка містить три і більше відповідних кільцевих канавок розділених між собою виступами так, що між кільцями і виступами утворюються дві та більше вловлюючих кільцевих канавок, внутрішнє кільце загерметизова-

(13) C2

(11) 64252

(19) UA

не і закріплене нерухомо, а зовнішні - загерметизовані в радіальному напрямку і рухомі в осьовому.

На Фіг.1 зображено торцеве ущільнення, загальний вид; на Фіг.2 вид А на Фіг.1.

Торцеве ущільнення складається з необретового суцільного кільця тертя 1, яке встановлене в корпусі 2 і загерметизоване вторинними ущільненнями 3 та 4 і закріплене штифтами 5, трьох обертових концентричних кільць — зовнішніх 6 і 7 та внутрішнього 8, які утворюють з необретовим суцільним кільцем тертя пару тертя. Обертові концентричні кільця 6, 7 та 8 встановлені у втулці 9 в кільцеві канавки розділені кільцевими виступами 10 та 11 і загерметизовані вторинними ущільненнями 12, 13, 14, 15, 16 та 17 відповідно. Зовнішні кільця 6 і 7 підружені в осьовому напрямку пружинами 18 і 19. Обертові концентричні кільця 6, 7 та 8 встановлені у втулці 9 в кільцеві канавки розділені кільцевими виступами 10 та 11 так, що утворюють кільцеві канавки 20 та 21. У втулці 9 виконані конічні радіально розміщені порожнини 22, сполучені поздовжніми каналами 23 та 24 з кільцевими канавками 20 та 21. Порожнини 22 закріті шариками 25 за допомогою пружин 26. Втулка 9 з'єднана з валом 27 шпонокю 28 та герметизується вторинним ущільненням 29. Необретове суцільне кільце тертя 1 притиснуто до концентричних кільць 6, 7 та 8 натисним елементом 30 через пружину 31.

Ущільнення працює наступним чином.

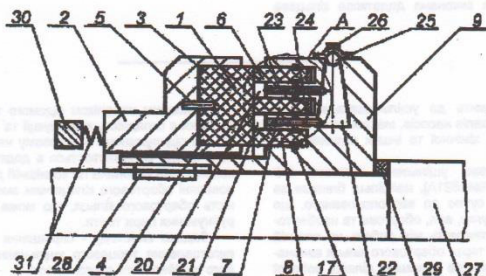
При зупиненому валу 27 герметизація ущільнення здійснюється стиком необретового суцільного кільця 1 та обертових концентричних кільць 6, 7 та 8, які притискаються натисним елементом 30 через пружину 31, а радіально розміщені порож-

нини 22 закріті шариками 25 за допомогою пружин 26.

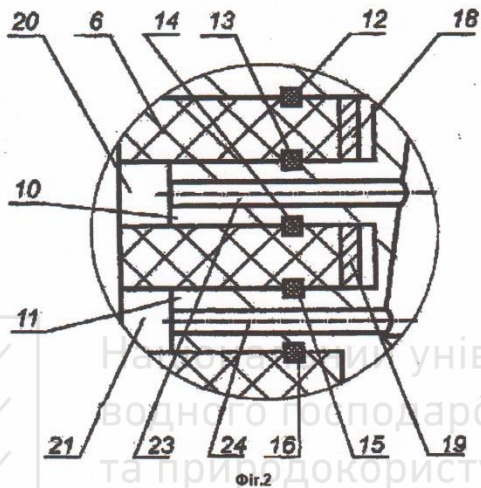
При обертанні вала 27 обертається втулка 9 з обертовими концентричними кільцями 6, 7 та 8 та радіальними порожнинами 22. Ущільнене середовище намагається проникнути через стик необретового суцільного кільця тертя 1 і обертових концентричних кільць 6, 7 та 8 назовні і потрапляє в утворені ними та кільцевими виступами 10 та 11 кільцеві канавки 20 та 21, далі, через поздовжні канали 23 та 24, ущільнене середовище потрапляє в радіально розміщені порожнини 22. Потім, під дією відцентрової сили ущільнене середовище тисне на шарики 25, долаючи пружність пластинчастих пружин 26, через утворені щілини викидається назад в ущільнену порожнину. При зменшенні відцентрової сили під дією сили пружності пластинчастих пружин 26 шарики 25 щільно закривають конічні радіально розміщені порожнини 22. Цим перекривається зворотнє проникнення ущільненої рідини через радіально розміщені порожнини 22 і поздовжні канали 23 та 24 в кільцеві канавки 20 та 21 далі назовні.

Так як ущільнена рідина просочується через ділянку стику внутрішнього кільця 8 та необретового суцільного кільця 1 в значно меншій кількості ніж через ділянку зовнішніх кільць 6 та 7 і необретового суцільного кільця 1, то режим тертя ближчий до сухого, внаслідок чого знос на цій ділянці більший. Компенсація цього зносу здійснюється за рахунок осьового переміщення зовнішніх кільць 6 та 7 без застосування додаткових кільць.

Таким чином спрощується конструкція та виготовлення торцевого ущільнення, збільшується його надійність та довговічність.

Фіг.1

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток К

(11) 112500

(19) UA

(51) МПК

F16J 15/34 (2006.01)

- (21) Номер заявки: **u 2016 04205**
(22) Дата подання заявки: **18.04.2016**
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: **26.12.2016**
(46) Дата публікації відомостей про видачу патенту та номер бюлетеня: **26.12.2016, Бюл. № 24**

- (72) Винахідники:
Стрілець Олег Романович, UA,
Стрілець Володимир Миколайович, UA,
Козяр Микола Миколайович, UA,
Похильчук Ігор Олександрович, UA,
Мазур Станіслав Васильович, UA

- (73) Власник:
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ,
вул. Соборна, 11, м. Рівне,
33028, UA

(54) Назва корисної моделі:

СПОСІБ ВИГОТОВЛЕННЯ КАНАВКИ НА ТОРЦІ ОБЕРТОВОГО КІЛЬЦЯ ТЕРТЯ ТОРЦЕВОГО УЩІЛЬНЕННЯ

(57) Формула корисної моделі:

Спосіб виготовлення канавки на торці обертового кільця тертя торцевого ущільнення, який відрізняється тим, що засобами комп'ютерного моделювання на аркуші будують спіраль Архімеда за формулою $g = a \cdot \varphi$, де g - радіус спіралі Архімеда в даній точці; φ - кут даного радіуса; $a = \frac{\kappa}{2\pi}$ - коефіцієнт, де κ - крок спіралі, далі на отриману спіраль накладаються розміри d і d_1 торця обертового кільця тертя, де d і d_1 - відповідно зовнішній і внутрішній діаметри торця кільця тертя, і виділяється частина спіралі Архімеда, причому так, щоб на торці кільця тертя, в межах d і d_1 , було один і більше витків спіралі Архімеда, далі на основі виділених витків спіралі Архімеда виготовляють канавку.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

УКРАЇНА

(19) UA (11) 112500 (13) U
(51) МПК
F16J 15/34 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **ц 2016 04205**

(22) Дата подання заявки: **18.04.2016**

(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **26.12.2016**

(46) Публікація відомостей **26.12.2016**, Бюл.№ 24
про видачу патенту:

(72) Винахідник(и):

**Стрілець Олег Романович (UA),
Стрілець Володимир Миколайович (UA),
Козьяр Микола Миколайович (UA),
Похильчук Ігор Олександрович (UA),
Мазур Станіслав Васильович (UA)**

(73) Власник(и):

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ,
вул. Соборна, 11, м. Рівне, 33028 (UA)**

**(54) СПОСІБ ВИГОТОВЛЕННЯ КАНАВКИ НА ТОРЦІ ОБЕРТОВОГО КІЛЬЦЯ ТЕРТЯ ТОРЦЕВОГО
УЩІЛНЕННЯ**

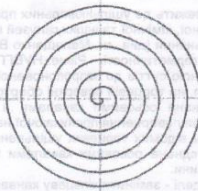
(57) Реферат:

Спосіб виготовлення канавки на торці обертового кільця тертя торцевого ущільнення, в якому засобами комп'ютерного моделювання на аркуші будують спіраль Архімеда за формулою $r = a \cdot \varphi$, далі на отриману спіраль накладаються розміри d і d_1 торця обертового кільця тертя, і виділяється частина спіралі Архімеда, причому так, щоб на торці кільця тертя, в межах d і d_1 , було один і більше витків спіралі Архімеда. На основі виділених витків спіралі Архімеда виготовляють канавку.

UA 112500 U

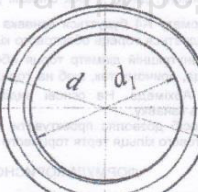
U 006577 AU

Фиг. 1

Фиг. 2

Фиг. 3

Комп'ютерна версія М. Мацело

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 46, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601

(11) **114045**

(19) **UA**

(51) МПК (2016.01)
F02M 1/00
F02M 21/02 (2006.01)

(21) Номер заявки: **u 2016 09082**
(22) Дата подання заявки: **29.08.2016**
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: **27.02.2017**
(46) Дата публікації відомостей про видачу патенту та номер бюлетеня: **27.02.2017, Бюл. № 4**

(72) Винахідники:
Бондарчук Борис Васильович, UA, Федорук Віктор Анатолійович, UA, Стрілець Олег Романович, UA, Стрілець Володимир Миколайович, UA

(73) Власник:
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ,
вул. Соборна, 11, м. Рівне,
33028, UA

(54) Назва корисної моделі:
ГАЗОВА СИСТЕМА ЖИВЛЕННЯ ДВИГУНА АВТОМОБІЛЯ

(57) Формула корисної моделі:

Газова система живлення двигуна автомобіля, що містить газовий балон з заправним і витратним вентилями, редуктор-випарник, з'єднаний газовими трубопроводами з газовим балоном і форсунками приймального колектора двигуна, нагрівник газу, оснащений джерелом і терморегулятором тепла, яка відрізняється тим, що автономна система нагрівника газу виконана у вигляді замкнутого контуру, розміщеного в малому колі системи охолодження двигуна, і містить свічку розжарення, електричний циркуляційний насос і терморегулятор, причому свічка розжарення та електричний циркуляційний насос встановлені послідовно перед редуктором-випарником, а терморегулятор після редуктора-випарника.

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **114045** (13) **U**
(51) МПК (2016.01)
F02M 1/00
F02M 21/02 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: ч 2016 09082	(72) Винахідник(и): Бондарчук Борис Васильович (UA), Федорук Віктор Анатолійович (UA), Стрілець Олег Романович (UA), Стрілець Володимир Миколайович (UA)
(22) Дата подання заявки: 29.08.2016	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 27.02.2017	
(48) Публікація відомостей про видачу патенту: 27.02.2017, Бюл.№ 4	(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, вул. Соборна, 11, м. Рівне, 33028 (UA)

(54) ГАЗОВА СИСТЕМА ЖИВЛЕННЯ ДВИГУНА АВТОМОБІЛЯ

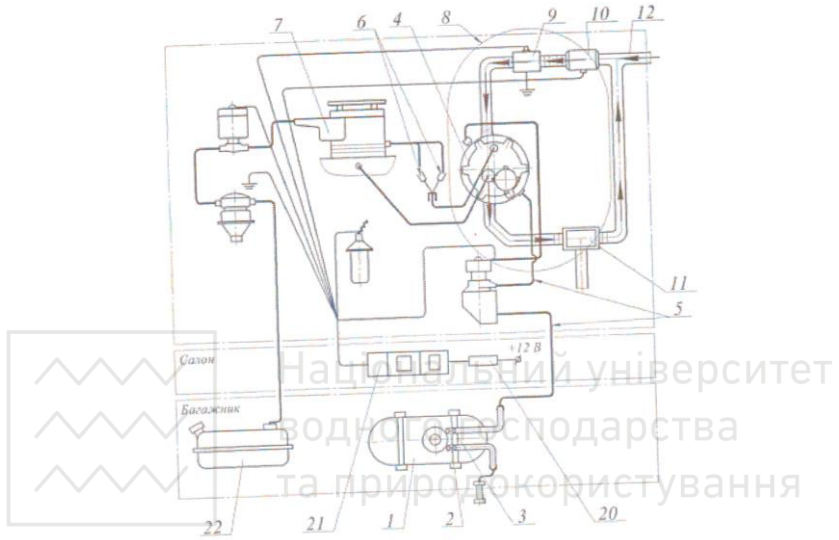
(57) Реферат:

Газова система живлення двигуна автомобіля містить газовий балон з заправним і витратним вентилями, редуктор-випарник, з'єднаний газовими трубопроводами з газовим балоном і форсунками приймального колектора двигуна, нагрівник газу, оснащений джерелом і терморегулятором тепла. Автономна система нагрівника газу виконана у вигляді замкнутого контуру, розміщеного в малому колі системи охолодження двигуна, і містить свічку розжарення, електричний циркуляційний насос і терморегулятор, причому свічка розжарення та електричний циркуляційний насос встановлені послідовно перед редуктором-випарником, а терморегулятор після редуктора-випарника.

UA 114045 U

UA 114045 U

Фиг. 1

Корисна модель належить до загального машинобудування, а саме до систем живлення двигунів внутрішнього згорання, які працюють на газовому паливі.

Відома система живлення газового двигуна внутрішнього згорання (див. кн. Григорьев Е.Г., Ерохов В.Н. и др. Газобаллонные автомобили. - М.: Машиностроение, 1989. - 216 С., С. 27...34), яка містить газовий балон з витратним і заправним вентилями, редуктор для зниження тиску з будованим випарником та газозмішувальний пристрій.

Основним недоліком відомої системи живлення газового двигуна внутрішнього згорання є утруднений запуск двигуна, а при низьких температурах навколишнього середовища і неможливість запуску двигуна на зрідженому газі. Тому при мінусовій температурі навколишнього середовища в автомобілях з газовою системою живлення запуск двигуна передбачено проводити на бензині і тільки після його прогріву перемикаєти на газову систему живлення. Запуск двигуна з такими системами живлення на зрідженому газі вважається позаштатним режимом і допускається лише при несправності бензинової системи живлення. Однак він створює велике навантаження на діафрагму редуктора, що значно скорочує термін її дії, а при значному часі запуску двигуна приводить до замерзання редуктора, що унеможливає запуск двигуна. Окрім того, від цього залежать витрати газу, так як недостатній підігрів дає велику розбіжність по щільності газу між режимами мінімального та максимального навантаження.

Відома система живлення двигуна внутрішнього згорання зрідженим газом (див. патент РФ на винахід № 2430258, МПК F02M 21/02, опубл. 26.04.2010 р.), яка містить газовий балон з мультиклапаном, вентиля рідкої і газової фази, редуктор-випарник, відсічний електромагнітний клапан, електромагнітні клапани рідкої і газової фази, газовий нагрівник, трубопроводи, електронний блок керування, електронний комутатор блоку перемикачів режимів роботи системи живлення.

Основним недоліком відомої системи живлення газового двигуна внутрішнього згорання є її складна конструкція через наявність у ній додаткових реле, діодів, сигнальних ламп і стабілізаторів, а також складність керування багаточисельними режимами роботи системи. Наявність додаткових газових клапанів і газового нагрівника не вирішує проблеми запуску двигуна при мінусових температурах зовнішнього середовища, оскільки залишки рідкої фази палива та конденсат при зупинці двигуна можуть замерзати у редукторі та газопроводах живлення, в тому числі і газового нагрівника, а це в свою чергу приводить до нестабільного запуску, як самого двигуна, так і нагрівника, що в подальшому створює ряд незручностей при запуску двигуна, швидке спрацювання агрегатів системи та збільшення витрат палива.

Відома система живлення і підігріву у газового двигуна внутрішнього згорання (див. патент України на корисну модель № 89039, МПК F02M 1/00, опубл. 10.04.2010 р., Бюл. № 7), найбільш близька за своєю технічною суттю та досягнутим результатом до запропонованої корисної моделі, яка містить газовий балон з заправним і витратним вентилями, редуктор-випарник, з'єднаний газовими трубопроводами з газовим балоном і форсунками приймального колектора двигуна, електромагнітні клапани, давачи температури, електронний блок керування, нагрівник, з термоелектричними модулями і водяними теплообмінниками з гілкою розгалуженого трубопроводу, оснащений джерелом тепла для спалювання рідкого палива, і паливним насосом, який з'єднаний окремим трубопроводом з штатною або окремою паливною ємністю.

Основним недоліком відомої системи живлення і підігріву у газового двигуна внутрішнього згорання є її конструктивна складність через наявність додаткового нагрівника з термоелектричними модулями і водяними теплообмінниками з гілкою розгалуженого трубопроводу, що в свою чергу приводить до складності обслуговування та експлуатації системи, крім того відома система потребує наявності рідкого палива, так як прогрів двигуна здійснюється саме на рідкому паливі, а це створює незручності при запуску двигуна та вимагає додаткових затрат.

Задача корисної моделі - спрощення конструкції газової системи живлення двигуна внутрішнього згорання шляхом мінімізації додаткового обладнання для запуску двигуна в умовах низької температури зовнішнього середовища та підвищення якості процесу запуску двигуна безпосередньо газовим паливом шляхом забезпечення оптимальної щільності газу в редукторі-випарнику.

Поставлена задача вирішується у газовій системі живлення двигуна автомобіля, що містить газовий балон з заправним і витратним вентилями, редуктор-випарник, з'єднаний газовими трубопроводами з газовим балоном і форсунками приймального колектора двигуна, нагрівник газу, оснащений джерелом і терморегулятором тепла, в якій, згідно з корисною моделлю, автономна система нагрівника газу виконана у вигляді замкнутого контуру, розміщеного в малому колі системи охолодження двигуна, і містить свічку розжарення, електричний

циркуляційний насос і терморегулятор, причому свічка розжарення та електричний циркуляційний насос встановлені послідовно перед редуктором-випарником, а терморегулятор після редуктора-випарника.

5 Запропонована газова система живлення двигуна внутрішнього згорання проста за конструкцією і забезпечує надійний запуск двигуна на газовому паливі при низьких температурах зовнішнього середовища, створюючи ефективний режим для підігріву газу в редукторі-випарнику.

Суть корисної моделі пояснюється кресленням, де: на фіг. 1 показана газова система живлення двигуна автомобіля; на фіг. 2 показана загальна схема рідинної системи охолодження 10 двигуна; на фіг. 3 показана схема розміщення автономної системи підігріву газу в загальній системі охолодження двигуна.

Газова система живлення двигуна автомобіля містить газовий балон 1 з заправним 2 і витратним 3 вентилями, редуктор-випарник 4, з'єднаний газовими трубопроводами 5 з газовим балоном 1 і газовими форсунками 6 двигуна 7, автономну систему нагріву газу 8 у вигляді свічки розжарення 9, електричного циркуляційного насоса 10, терморегулятора 11. Редуктор-випарник 4 розміщений в малому колі 12 загальної рідинної системи охолодження двигуна, яка містить радіатор 13, водяний насос 14, блок циліндрів 15, головку циліндрів 16, термостат 17, радіатор опалення 18 і розширювальний бачок 19. Система також містить автомобільний акумулятор 20, перемикач 21 і бак 22 рідкого виду палива.

20 Газова система живлення двигуна автомобіля працює наступним чином. У початковий момент запуску двигуна при мінусових температурах навколишнього середовища перемикач виду палива 21 встановлюється в положення подачі газу і відбувається прогрів редуктора-випарника 4. При цьому від автомобільного акумулятора 20 при повороті ключа запуску двигуна і, відповідно, замиканні контактів у замку запалювання, здійснюється живлення автономної

25 системи підігріву газу 8, а саме свічки розжарення 9 і електричного циркуляційного насоса 10. Свічка розжарення 9 розігріває охолоджуючу рідину перед редуктором-випарником 4, а електричний циркуляційний насос 10 через редуктор-випарник 4 і терморегулятор 11, який перекриває доступ рідині в радіатор опалення 18 і проходження охолоджуючої рідині по малому колу 12 загальної системи охолодження двигуна, перемикає нагріву охолоджуючу

30 рідину по замкнутому контуру автономної системи підігріву газу 8, яка містить електричний циркуляційний насос 10, свічку розжарення 9, редуктор-випарник 4 і терморегулятор 11. При цьому відбувається прогрів редуктора-випарника 4. Прогрів редуктора-випарника 4 відбувається в залежності від температури навколишнього середовища протягом 20...30 с. Після досягнення необхідної температури редуктора-випарника 4 терморегулятор 11

35 автоматично перекриває коло автономної системи підігріву газу 8 і відкриває мале коло 12 загальної системи охолодження двигуна, а контрольна лампочка в салоні автомобіля (не показана) дає сигнал на запуск двигуна автомобіля. При подальшому повороті ключа запуску двигуна 7 газове паливо із газового балона 1 подається по газових трубопроводах 5 до прогрітого редуктора-випарника 4 та газових форсунок 6. Відбувається запуск двигуна 7 і циркуляція теплоносія, тобто охолоджуючої рідині, здійснюється по штатних трубопроводах системи охолодження двигуна 7.

Експериментальні запуски двигунів ЗМЗ-4062 автомобілях ГАЗ-3110 "Волга" з газобалонним обладнанням засвідчили, що при температурі до -15°C достатньо 20...30 с. для повноцінного підігріву редуктора-випарника 4 і запуску двигуна 7 безпосередньо на газовому паливі шляхом 45 забезпечення оптимальної щільності газу і виключення можливості замерзання самого редуктора-випарника 4.

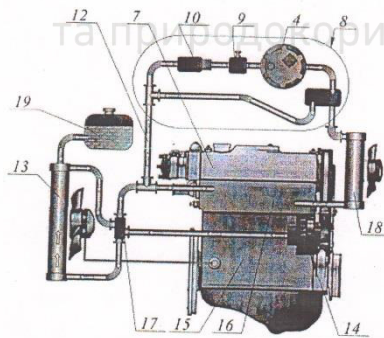
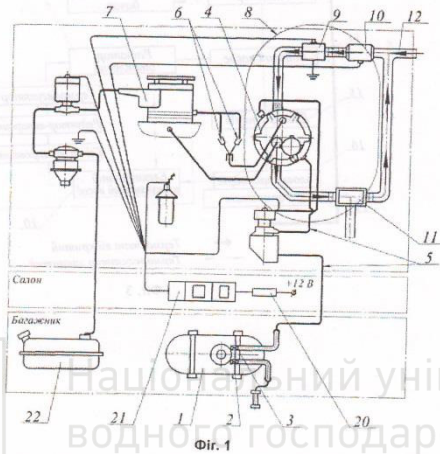
Запропонована газова система живлення двигуна автомобіля проста за конструкцією і забезпечує надійний запуск двигуна на газовому паливі при низьких температурах зовнішнього середовища, створюючи ефективний режим для підігріву газу в редукторі-випарнику.

50 **ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ**

Газова система живлення двигуна автомобіля, що містить газовий балон з заправним і витратним вентилями, редуктор-випарник, з'єднаний газовими трубопроводами з газовим балоном і форсунками приймального колектора двигуна, нагрівник газу, оснащений джерелом і терморегулятором тепла, яка відрізняється тим, що автономна система нагрівання газу виконана у вигляді замкнутого контуру, розміщеного в малому колі системи охолодження двигуна, і містить свічку розжарення, електричний циркуляційний насос і терморегулятор, причому свічка розжарення та електричний циркуляційний насос встановлені послідовно перед 60 редуктором-випарником, а терморегулятор після редуктора-випарника.

UA 114045 U

Фиг. 2

UA 114045 U

Фіг. 3

Національний університет
водного господарства
та природокористування

[540] Зображення знака [541] ☐ в зображенні використані стандартні символи [546] ☐ в зображенні використані нестандартні символи		
[591] Зазначення кольору (кольорової гами) знака:		
[511] Перелік товарів та (або), які класифіковані згідно з Міжнародною класифікацією товарів і послуг		
 <p>Національний університет водного господарства та природокористування</p>		
(Якщо опис знака чи перелік товарів і/або послуг не вміщуються у відведеній графі, то вони повністю наводяться на окремому аркуші як додаток до заяви та підписуються заявником)		
Перелік документів, що додаються:	Кількість аркушів	Кількість
☐ документ про сплату збору за подання заявки		1
☐ комплект фотокопій		5...10
☐ переклад на українську мову додаткових матеріалів		1
☐ документ, який засвідчує повноваження довіреної особи (довіреність)		1
☐ перелік товарів і/або послуг, для яких просять охорону знака		1
☐ документ про участь у виставці		1
☐ опис знака		1
☐ інший документ (вказати)		1

Додаткові відомості (необхідне зазначити)		
[390] Реєстрація(ії) в країні походження		
[554] ☐ Об'ємний знак	[551] ☐ Колективний знак	
[646] Номери і дати інших заявок, які пов'язані з цією у правовому відношенні		
[646] Номери і дати інших заявок, пов'язаних з даною у правовому відношенні		
М.П.		
_____	_____	_____
(Підпис заявника або представника)	(Прізвище, ініціали)	(Дата підпису)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Додаток Н

Національний університет
водного господарства
та природокористування

5. Дата остаточного завершення роботи над твором ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

6. Відомості про оприлюднення твору (опублікування, сповіщення, виконання, показ тощо) _____

7. Відомості про використані твори:

7.1. Відомості про твір(и), відносно якого(их) цей твір є похідним _____

Вказати, на основі якого твору зроблено переклад, адаптацію, аранжування тощо, їх правомірність

7.2. Відомості про твір(и), або частину твору(ів), що включено до твору, права на який реєструється

Вказати твори інших авторів та правомірність їх включення

8. Відомості про попередню реєстрацію* Ні – ; Так – _____

Вказати державу, дату, номер попередньої реєстрації

та назву реєстру

9. Відомості про автора(ів) твору, зазначеного у п.1 заяви**

9.1. Прізвище, ім'я, по батькові першого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором
у порядку індивідуальної розробки

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
анонімно
під псевдонімом

* Необхідне позначити "X"

** Якщо авторів декілька, використайте лист продовження бланку заяви

10. Особа, яка подає заявку на реєстрацію (заявник):

10.1. Автор(и), спадкоємець(і) ▼

Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

10.2. Довірена особа автора(ів), спадкоємця(ів) ▼

Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

11. Видача свідоцтва (свідоцтв):

• Надіслати за вказаною адресою

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

• Видати заявнику

Прізвище, ініціали

12. Перелік документів і матеріалів, що додаються до заявки		Кількість аркушів	Кількість примірників
☐	Примірник твору (форма, в якій представлено твір)		
☐	Документ, що підтверджує перехід у спадщину майнового права автора (якщо заявка подається спадкоємцем автора)		
☐	Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за підготовку до державної реєстрації авторського права на твір		
☐	Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір		
☐	Документ, що підтверджує наявність пільг по сплаті збору		
☐	Документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності)		
☐	Документ, що підтверджує повноваження довіреної особи (довіреність)		
☐	Інші документи, що додаються до заявки		

13. Я, який нижче підписався, підтверджую достатність і достовірність відомостей,казаних у матеріалах заявки:

• Автор(и)

Прізвище(а), ініціали, підпис(и)

• Заявник

Прізвище, ініціали та підпис особи, яка подає заявку

Дата ► Число ► Місяць ► Рік ►

Примітки:

Заявку опрацював:

Прізвище, ініціали та підпис працівника відділу

9.2. Прізвище, ім'я, по батькові другого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором
 у порядку індивідуальної розробки

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
 анонімно
 під псевдонімом

9.3. Прізвище, ім'я, по батькові третього автора (псевдонім, за наявності вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором
 у порядку індивідуальної розробки

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
 анонімно
 під псевдонімом

* Необхідне позначити "X"

5. Дата остаточного завершення роботи над твором ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

6. Відомості про оприлюднення твору (опублікування, сповіщення, виконання, показ тощо) _____

7. Відомості про використані твори:

7.1. Відомості про твір(и), відносно якого(их) цей твір є похідним _____

Вказати, на основі якого твору зроблено переклад, адаптацію, аранжування тощо, їх правомірність _____

7.2. Відомості про твір(и), або частину твору(ів), що включено до твору, права на який реєструється _____

Вказати твори інших авторів та правомірність їх включення _____

8. Відомості про попередню реєстрацію* Ні – ; Так – _____
Вказати державу, дату, номер попередньої реєстрації _____

та назву реєстру _____

9. Відомості про автора(ів) твору, зазначеного у п.1 заяви**

9.1. Прізвище, ім'я, по батькові першого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼ _____

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс _____

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

у порядку виконання службових

обов'язків

за договором

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям

анонімно

під псевдонімом

* Необхідне позначити "X"

** Якщо авторів декілька, використовуйте лист продовження бланку заяви

10. Відомості про особу(особ), якій(им) належать авторські майнові права на службовий твір

Повне ім'я фізичної особи, повна поштова адреса та/або повне офіційне найменування юридичної особи, юридична адреса

11. Особа, яка подає заявку на реєстрацію (заявник):

11.1. Автор(и), роботодавець ▼

Повне ім'я фізичної особи, повна поштова адреса або повне офіційне найменування юридичної особи, адреса для листування

11.2. Довірена особа автора(ів), роботодавця ▼

Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

12. Видача свідоцтва (свідоцтв):

• Надіслати за вказаною адресою

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

• Видати заявнику

Прізвище, ініціали

13. Перелік документів і матеріалів, що додаються до заяви	Кількість аркушів	Кількість примірників
☐ Примірник твору (форма, в якій представлено твір)		
☐ Документ, що підтверджує створення твору у порядку виконання службових обов'язків та належність авторських майнових прав на службовий твір		
☐ Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за підготовку до державної реєстрації авторського права на твір		
☐ Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір		
☐ Документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності)		
☐ Документ, що підтверджує повноваження довіреної особи (довіреність)		
☐ Інші документи, що додаються до заяви		

14. Я, який нижче підписався, підтверджую достатність і достовірність відомостей, вказаних у матеріалах заявки:

• Заявник

Прізвище, ініціали та підпис фізичної або повне офіційне найменування юридичної особи та її підпис, що складається

з повного найменування посади особи, яка підписує заяву, прізвища, ініціалів, особистого підпису, дати і скріплюється печаткою

М.П.

Дата ► Число ► Місяць ► Рік ►

Примітки:

Заявку опрацював:

Прізвище, ініціали та підпис працівника відділу

9.2. Прізвище, ім'я, по батькові другого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

у порядку виконання службових
обов'язків
за договором

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
анонімно
під псевдонімом

9.3. Прізвище, ім'я, по батькові третього автора (псевдонім, за наявності вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____
Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

у порядку виконання службових
обов'язків
за договором

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям
анонімно
під псевдонімом

* Необхідне позначити "X"

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
Україна, МСП 04655, Київ, Львівська площа, 8
Тел.: (044) 212-50-82 Факс: (044) 212-34-49

ЗАЯВА

про реєстрацію авторського права на твір

Службові відмітки: _____ Підпис начальника відділу _____

Номер заявки ▼	Дата подання		
	Число ▲	Місяць ▲	Рік ▲

Номер свідоцтва ▼	Дата реєстрації		
	Число ▲	Місяць ▲	Рік ▲

Прошу зареєструвати авторське право на службовий твір

1. Вид та повна назва твору (скорочена, якщо така є) Посібник «Юридичний довідник підприємця»

Попередня чи альтернативна назва твору Немає

2. Галузь творчої діяльності Наука
(Наука, література чи мистецтво)

3. До якого об'єкту авторського права належить твір
Літературний твір науково-технічного характеру

4. Анотація або реферат твору (Публікується в офіційному бюлетені)

(Рекомендований розмір – до 500 друкованих знаків)

В посібнику викладені чинні законодавчі та інші нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність в Україні, висвітлюються організаційні форми підприємництва, громадянсько-правові, трудові, фінансові, кредитні та інші стосунки, процесуальні форми захисту, питання юридичної відповідальності в підприємницькій діяльності. Довідник розрахований на підприємців, юристів, економістів, інших фахівців-господарників, а також на широке коло громадян, що прагнуть до ділової активності й опанування знань про ринкову економіку.

5. Дата остаточного завершення роботи над твором ► Число 16
Місяць 12 Рік 2007

6. Відомості про оприлюднення твору (опублікування, сповіщення, виконання, показ тощо)

Немає

7. Відомості про використані твори:

7.1. Відомості про твір(и), відносно якого(их) цей твір є похідним
Немає

(Вказати, на основі якого твору зроблено переклад, адаптацію, аранжування тощо, їх правомірність)

7.2. Відомості про твір(и), або частину твору(ів), що включено до твору, права на який реєструються

Немає

(Вказати твори інших авторів та правомірність їх включення)

8. Відомості про попередню реєстрацію* Ні – X ; Так – ,

(Вказати державу, дату, номер попередньої реєстрації та назву реєстру)

9. Відомості про автора(ів) твору(ів), зазначеного(их) у п.1 заяви **

9.1. Прізвище, ім'я, по батькові першого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼

Лебідь Ігор Миронович

Дата народження ► Число 09 Місяць 06 Рік 1954

Громадянин ► Україна Постійно проживає ► Україна
(Назва держави) (Назва держави)

Повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

79013, Львів, вул. Ст. Бандери, 55 (0322) 74-83-90

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Твір створено одноосібно

Цей твір (частину твору) створено:*	Цей твір (частину твору)
- у порядку виконання службових обов'язків	створено для оприлюднення:*
- за договором	Анонімно
- у порядку індивідуальної розробки	Під псевдонімом
X	ف
ف	ف

* Необхідне позначити «X»

10. Відомості про особу (осіб), якій(им) належать авторські майнові права на службовий твір

Національний університет «Львівська політехніка», 79013, Львів, вул. Ст. Бандери, 12, (0322) 74-43-00

(Повне ім'я фізичної або повне офіційне найменування юридичної особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон)

11. Особа, яка подає заявку на реєстрацію (заявник):

11.1. Автор(и), роботодавець:

Національний університет «Львівська політехніка», 79013, Львів, вул. Ст. Бандери, 12, (0322) 74-43-00

(Повне ім'я фізичної або повне офіційне найменування юридичної особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон)

11.2. Довірена особа автора(ів), роботодавця: ▼

Немає

(Повне ім'я фізичної або повне офіційне найменування юридичної особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон)

12. Видача свідоцтва (свідоцтв):

- Надіслати за вказаною адресою 79013, Львів, вул. Ст. Бандери, 12 «Національний університет «Львівська політехніка»
- Видати заявнику Проректору Піху З.Г.
(Прізвище, ініціали)

4. 13. Перелік документів і матеріалів, що додаються до заяви		К-ть аркушів	К-ть примірників
уровт кинрімірП ٢٣ (форма, в якій представлено твір)	Посібник	624	1
втс еуждревтдіп ош ,тнемукод ٢٣-рнення твору у порядку виконання службових обов'язків	Довідка	1	1
аз уробз уталпс еуждревтдіп ош ,тнемукод йинжіталП ٢٣ дії, пов'язані з підготовкою до державної реєстрації авторського права на твір		1	1
аз уробз уталпс еуждревтдіп ош ,тнемукод йинжіталП ٢٣ оформлення і видачу свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір		1	1
	Платіжний документ, що підтверджує доплату зборів	2	2
	Збір за переоформлення заявки	1	1

янендюлирпо утад і ткаф орп ьтичдівс йикя ,тнемукоД ٢		
твору (за наявності)		
ннежавонвоп еуждревтдіп йикя ,тнемукоД ٢я довіреної особи (довіреність)		
ощ ,итнемукод ішні ٢		
додаються до заяви		

14. Я, який нижче підписався, підтверджую достовірність відомостей, вказаних у матеріалах заявки:

- Заявник(и) Національний університет «Львівська політехніка»
Проректор Піх З.Г.

(Прізвище, ініціали та підпис фізичної або повне офіційне найменування юридичної особи та її підпис, що складається з повного найменування посади особи, яка підписує заяву, особистого підпису, ініціалів, прізвища, дати і скріплюється печаткою

М.П.

Дата ► Число ► 26 Місяць ► 12 Рік ► 2007

Примітки:

Висновки відділу державної реєстрації:

- права автора підлягають реєстрації – ٢ • відмова у реєстрації – ٢
- заявку відхилено – ٢

Заявку опрацював:

(Прізвище, ініціали та підпис працівника відділу державної реєстрації)

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Навчальне видання

*Востріков Володимир Петрович
Кірічок Олександр Георгійович
Стрілець Володимир Миколайович*

ПРАКТИКУМ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

Навчальний посібник

Друкується в авторській редакції

Технічний редактор

Г.Ф. Сімчук

Підписано до друку 23.02.2018 р. Формат 60×84 ¹/₁₆.
Ум.-друк. арк. 8,5. Обл.-вид. арк. 8,9.
Тираж 100 прим. Зам. № 5351.

*Видавець і виготовлювач
Національний університет
водного господарства та природокористування
вул. Соборна, 11, м. Рівне, 33028.*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції РВ № 31 від 26.04.2005 р.